

Utvärdering av Jordbruksverkets satsning Livskraftigt hästföretagande 2006-2008

*Evaluation of the Viable Equestrian Business 2006-2008,
an investment by the Swedish Board of Agriculture*

AgrD Carina Palmgren Karlsson

(Samverkan – en livsnödvändighet! Foto: C. Palmgren Karlsson)

Sveriges Lantbruksuniversitet
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Avdelningen för produktionssystem

Skara 2009

Rapport 25

*Swedish University of Agricultural Sciences
Department of Animal Environment and Health
Section of Production systems*

Report 25

ISSN 1652-2885

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	5
INLEDNING.....	6
TILLVÄGAGÅNGSSÄTT FÖR SAMMANSTÄLLNING OCH UTVÄRDERING	6
LIVSKRAFTIGT HÄSTFÖRETAGANDE	6
JORDBRUKSVERKETS KRAV PÅ INRIKTNING AV PROJEKT SAMT BESLUTSFÖRFARANDE.....	7
SAMMANSTÄLLNING AV 2006-2008 ÅRS PROJEKT SAMT KOMMENTARER....	8
Kompetensutveckling	9
Nätverk	9
Kurser/Seminarier/Träffar.....	10
Utbildnings- och informationsmaterial	13
Hästföretagare.....	13
Kommun	15
Övriga.....	17
Kartläggningar	19
Övriga utredningar	21
Projektmedel: Stöd till övrigt projekt	22
SLUTDISKUSSION	23
Bilaga 1.....	27
Bilaga 2.....	39
Bilaga 3.....	59

Sammanfattning

Jordbruksdepartementet har under åren 2006 till 2008 gett Jordbruksverket mellan 5 och 6 miljoner kronor per år i anslag för att främja ett livskraftigt hästföretagande i Sverige. Pengarna utgör en del av de medel från beskattning av handelsgödsel och bekämpningsmedel, som tidigare beslutats ska återföras till de gröna näringarna. Under den aktuella treårsperioden delade Jordbruksverket ut pengar till totalt 81 projekt (2006: 24 projekt; 2007: 30 projekt; 2008: 27 projekt) inom satsningen Livskraftigt hästföretagande. Inför 2010 ska regeringen ta beslut om eventuell fortsättning av denna typ av satsning. Därför har Jordbruksdepartementet bett om en utvärdering och analys av samtliga genomförda projekt under aktuell treårsperiod för att få ett underlag till kommande beslut.

Samtliga 81 projektansökningar samt slutrapporter har systematiskt gått igenom och sammanställts i bilagor. Förutom uppgifter om projektledare, beviljad och utbetald summa projektmedel, sammanställs även projektmål, syfte och tänkta aktiviteter, måluppfyllelse och slutresultat samt kommentarer kring måluppfyllelse och slutresultat. Dessutom redovisas aktuella länkar till slutrapporter/slutredovisningar samt övrigt intressanta och för projekten relevanta hemsidor.

Huvudparten av de projekt som beviljats medel måste ses som relevanta i förhållande till de riktlinjer och krav på inriktning av projekt som Jordbruksverket har satt för respektive år utifrån Jordbruksdepartementets angivna prioriterade områden. Både inriktning och omfattning av projekten har varierat. Majoriteten har haft som mål att öka professionaliteten hos landets hästföretagare. Kompetensutveckling i form av nätverk alternativt kurser/seminarier/träffar, framställning av utbildnings- och informationsmaterial riktade till olika målgrupper i samhället samt kartläggningar och andra typer av utredningar är inriktningar som fått projektmedel. Det förekommer även ett fåtal rena projektstöd.

Det är inte enbart de stora etablerade organisationerna som har beviljats projektmedel. Mindre företag och organisationer, men även kommuner har fått gehör för sina idéer kring vad som är väsentligt för utvecklandet av livskraftigt hästföretagande. Flera av projektägarna har återkommit efterföljande år med vidareutveckling av projektidéer. I framför allt 2008 års projekt ökade även samarbetet mellan olika aktörer inom branschen. Många projekt har fungerat som uppstart för vidare arbete med annan framtida finansiering, medan andra resulterat i framtagande av nya projektansökningar avsedda som t.ex. EU-ansökningar, varav ett flertal resulterat i positivt utfall.

En återkommande kommentar är att det efterfrågas en central funktion som stöd för hästföretagare, men som även kan ha en samlande funktion för hästfrågor t.ex. länsvis. Idag finns flera exempel på relativt väl fungerande verksamheter runt om i landet. Det är därför viktigt att erfarenheter tas tillvara och förmedlas på ett effektivt sätt. Notera att de projekt som beviljats medel från Livskraftigt hästföretagande år 2009 – utvärderas dock ej i denna rapport – i första hand fokuserar på utveckling av regionala hästkompetenscentra samt hästturism.

Jordbruksverkets arbete med Livskraftigt hästföretagande har styrts mer av visioner och strategier än av en kvantifierad målbeskrivning. Satsningen har sannolikt bidragit till att de stora aktörerna inom hästnäringen börjat närma sig varandra och inlett en dialog. Dessutom måste hästnäringen numera även ses som en resurs att ta tillvara och utveckla och inte bara en hobbyverksamhet för framför allt tjejer.

Inledning

Jordbruksdepartementet har under åren 2006 till 2008 gett Jordbruksverket mellan 5 och 6 miljoner kronor per år i anslag för att främja ett livskraftigt hästföretagande. Pengarna utgör en del av de medel från beskattning av handelsgödsel och bekämpningsmedel, som tidigare beslutats ska återföras till de gröna näringarna.

Jordbruksverket har delat ut pengar till totalt 81 projekt under dessa tre år (2006: 24 projekt; 2007: 30 projekt; 2008: 27 projekt). Inför 2010 ska regeringen ta beslut om eventuell fortsättning av denna typ av satsning. Därför har Jordbruksdepartementet bett om en utvärdering och analys av samtliga genomförda projekt under aktuell treårsperiod för att få ett underlag till kommande beslut. Även under 2009 har Jordbruksverket delat ut projektmedel (22 projekt). Dessa utvärderas dock inte i detta arbete.

Tillvägagångssätt för sammanställning och utvärdering

Samtliga projektansökningar som inkommit till Jordbruksverket under perioden 2006-2008 och som har beviljats medel från Livskraftigt hästföretagande, har systematiskt gått igenom. Beskrivna projektmål, syfte och aktiviteter har jämförts med dels Jordbruksverkets egna krav på lämplig inriktning av projekt, dels med vad som beskrivits i respektive projekts slutrapport (Bilagorna 1, 2 och 3). Det har emellertid inte gjorts någon ekonomisk utvärdering av projekten i den här rapporten. Projekten för 2006 och 2007 utvärderades redan hösten 2008 i ett förarbete till denna utvärdering – Delrapport 1. Bilagorna 1 och 2 med kommentarer är från denna utredning. Under rubriken ”Sammanställning av 2006-2008 års projekt samt kommentarer” är dock kommentarerna kring 2006 och 2007 års projekt uppdaterade.

Sökningar på nätet, projektsidor och övriga, för projekten, relevanta hemsidor, samt personlig kontakt med projektansvariga eller på annat sätt i projekten involverade personer, har kompletterat information i slutrapporter. Då undertecknad varit delaktig i några av de utvärderade projekten, har agronom Astid Lovén Persson, Alcea, granskat och kommenterat aktuella projekt. Totalt nedlagd tid på detta arbete (Delrapport 1 + Slutrapport) är 288 timmar.

Livskraftigt hästföretagande

Livskraftigt hästföretagande innebär hästföretag som drivs professionellt och har ekonomisk bärighet. För att nå hit krävs kompetens inom ett flertal områden. Utöver kunskap kring entreprenörskap, ekonomi, marknadsföring, beskattning, produktutveckling osv. behövs även kompetens kring häst och hästhållning samt branschkunskap. Arbetsgivaransvar, kommunikation med kunder, kommun och myndigheter är andra viktiga områden som hästföretagare bör ha kännedom om.

Det måste även bli lättare att tolka regelverk och identifiera vem som har vilket ansvar inom t.ex. en kommun när det gäller hästfrågor. Hästföretagarna måste veta vart de kan vända sig med sina frågor och kommunen, å sin sida, måste veta hur man lotsar företagarna vidare med sina frågor. Att underlätta, inte bara för hästföretagarna utan även för kommunens tjänstemän, kommer på sikt innebära en förenklad kommunikation mellan parterna och förhoppningsvis även ökade förutsättningar för fler livskraftiga hästföretag.

I och med att hästnäringen är en växande sektor är det av största vikt att hästen tas med redan i samhällsplaneringen. Många konflikter mellan t.ex. allmänhet och hästägare kommer därmed elimineras och förutsättningarna för att hästar kan bli ett naturligt inslag även i mer tätortsnära miljöer kommer att ökas.

Jordbruksverkets krav på inriktning av projekt samt beslutsförfarande

Jordbruksdepartementet har varje år i sitt regleringsbrev till Jordbruksverket angivit prioriterade områden för arbetet inom Livskraftigt hästföretagande. Utifrån dessa formulerade Jordbruksverket nedanstående riktlinjer med krav på inriktning av projekt för Livskraftigt hästföretagande. I något fall när Jordbruksverket velat komplettera men ytterligare någon inriktning, har detta skett efter kontakt och godkännande av Jordbruksdepartementet. Jordbruksverkets formuleringar förenklades de två sista åren (2007 och 2008), sannolikt för att öppna upp möjligheterna för fler projektidéer.

2006

- En sektorsstudie av hästnäringen i Sverige där inriktningen är att identifiera och lyfta fram de stora potentialerna.
- Nätverk för hästintressenter/hästföretagare där syftet är att lyfta fram de positiva effekter för hästföretagandet som kan genereras av en positiv och konstruktiv dialog mellan olika intressenter inom hästnäringen. Här gäller det att utnyttja de redan befintliga lokala och regionala nätverk.
- Insatser som stödjer utveckling av företag som verkar inom hästturismsektorn.
- Information, utbildning samt övrig kompetensutveckling för att utveckla kunskapen om företagande och företagsledning bland hästföretagare.
- Att ta fram förslag för att stimulera ridskoleverksamheter.

2007

- Hästföretagande/kompetensutveckling
- Kompetensutveckling; häst och hästhållning
- Kompetensutveckling; miljöfrågor kopplat till häst
- Vända trender
- Turism
- Utredningar/kartläggning; häst och hästföretagande
- Samverkan och förståelse mellan hästnäring och kommuner/myndigheter
- Information/kommunikation

2008

- Professionell företagsledning
- Förbättrad arbetsmiljö för hästföretagare och anställda
- Utveckling av hästturismen
- Hästens positiva roll i samhället
- Uppfödaren – hästägaren
- Hästhållning och miljö

Utöver prioritering samt krav på inriktning, ska projekten, enligt Jordbruksverkets strategi kring Livskraftigt hästföretagande, fokusera på frågor som är avgörande för hästsektorns positiva utveckling samt vara överförbara till hela landet. Dessutom poängteras vikten av att kommunicera resultaten. Pengarna har inte varit avsedda för satsningar i enskilda företag, då medel för sådana ändamål finns att söka via landsbygdsprogrammets företagsstöd. Resurserna för främjande av Livskraftigt hästföretagande har varit och är ett komplement till de möjligheter som finns i landsbygdsprogrammet.

Ytterligare faktorer som har varit av betydelse för beviljande av projektmedel är att:

- projekten ska vara av den omfattningen att de är rimliga att genomföra inom projekttiden och med gott resultat
- eftersom projekten enbart är ettåriga, är det en fördel om Jordbruksverket kan fortsätta att stödja utvecklingsprocesser som visar en tydlig god utveckling
- resultaten från projekten ska ha en möjlighet att fortleva och bidra till utveckling efter projektens slut
- det ska eftersträvas en bred och god förankring mellan olika aktörer i projekten

Landsbygdsavdelningen, Företags- och landsbygdsutvecklingsenheten på Jordbruksverket ansvarar för prioritering och sedermera beviljande av projekt. Dialog sker även med sökandes projektansvariga, dels för att täcka in ett så brett område som möjligt i förhållande till inriktning, dels för att skapa samverkan mellan olika projektgenomförare och för att undvika dubbelarbete. Jordbruksverkets generaldirektör får en föredragning innan aktuell enhetschef fattar beslut om beviljande av projektmedel.

Huvudparten av de projekt som fått pengar under de tre åren, hamnar inom ramarna för satsning på just Livskraftigt hästföretagande. Endast ett fåtal kan ses som en mer generös tolkning av inriktning.

Sammanställning av 2006-2008 års projekt samt kommentarer

Totalt har Jordbruksverket delat ut pengar för Livskraftigt hästföretagande till 81 projekt under 3-årsperioden 2006-2008 (2006: 24 projekt; 2007: 30 projekt; 2008: 27 projekt). Utförlig information kring samtliga projekt redovisas årsvis i bilagor (2006: Bilaga 1; 2007: Bilaga 2; 2008: Bilaga 3). Förutom uppgifter om projektledare, beviljad och utbetald summa projektmedel, sammanställs även projektmål, syfte och tänkta aktiviteter, måluppfyllelse och slutresultat samt kommentarer kring måluppfyllelse och slutresultat. Aktuella länkar till slutrapporter/ slutredovisningar samt övrigt intressanta och för projekten relevanta hemsidor återfinns också här. För att underlätta identifiering av projekten i den här rapporten, har varje projekt fått en unik förkortning sammansatt på följande sätt: (Årtal: Projektnummer) Projektägarens förkortning/namn + eventuellt ytterligare ett nummer, som talar om ifall projektägaren har flera projekt samma år, t.ex. "(2006:2) LRF 2".

Tabellerna 1a-b, 2a-c och 3a-c, sammanställer samtliga projekt på ett mer kortfattat och lättöverskådligt sätt. Förutom projektitel finns en kort kommentar kring projektinnehåll för att underlätta identifiering av projekt. Projekten är indelade efter typ av inriktning (nätverk, kurser, utbildningsmaterial, kartläggning osv.) och i möjligast mån även efter projektägare.

Det framgår därför om någon projektägare återkommit med en ny projektansökan inom samma område efterföljande år.

Kompetensutveckling

Nätverk

Idén med nätverk är att gruppen själv ska komma fram till vad de vill fokusera på inom nätverket. Huvudsyftet i samtliga projekt som arbetat via nätverk har varit företagsutveckling och ökad samverkan (Tabell 1a). Nätverkens inriktningar har varit allt från ökade kunskaper om hur man driver ett företag (ekonomi, marknadsföring osv.) till ren produktutveckling.

Tabell 1a. Sammanställning över 2006, 2007 och 2008 års projekt med inriktning mot kompetensutveckling via Nätverk.

Projektbeteckning*	Projektamn (inriktning och/eller resultat)
(2006:2) LRF 2	Nätverk (Hästföretagarnätverk. Kompetensutveckling)
(2006:4) LRF 4	Hästturismföretagare (29 etablerade företag. Deltagaravgift)
(2006:13) HS Norrbotten	HästPoolen (Nätverk för hästentreprenörer i norra Sverige - hemsida)
(2006:16) HS Halland	Framtidens hästföretagande (Nätverk. Kompetensutveckling)
(2007:3) HS Halland	Metod för kompetensutveckling av hästföretagande (Upplägg kompetensutveckling via nätverk)
(2008:22) HS Halland	Regionala nav i nationell samverkan för uthållig utveckling av hästsektorn (Modell för uppbyggnad av och arbeta med en verksamhet lokalt – regionalt – nationellt)
(2006:20) SvRF 1	Ridsportens Affärsskola (Nätverk Ridskoleföretag Affärs-/Företagsutveckling)
(2007:4) SvRF 1	Ridsportens Affärsskola (Nätverk Ridskoleföretag. Affärs-/Företagsutveckling)
(2007:27) RRO	”Utanför fyrkantsspåret”, verksamhets- och affärsutveckling för ridskolor (Seminarium. 14 RRO-anslutna ridskolor. Företagsutveckling. Nätverk)
(2006:23) Vaggeryd	Utveckling av framtidens hästföretagare (Uppstart kommunal aktivitet kring hästföretag. Nätverk)
(2007:7) LS i Södermanlands län	Häst i region Mälardalen (HIM) (Erfarenhetsutbyte på regional nivå. Möten mellan olika LS)
(2008:16) Svenska Ekoturismföreningen	Kvalitetslyftet i hästturism i Sverige (Öka kvaliteten och tillgängligheten av svensk hästturism genom utbildning, samverkan och produktutveckling)
(2008:25) Nordanstigs Kommun	Nordanstigs hästen (Stimulera nätverksbyggande över verksamhetsgränser – lokal utveckling; seminarier, studiebesök, konferens, kurser mm)

* Förtydligande av använda förkortningar: LRF=Lantbrukarnas Riksförbund; HS=Hushållningssällskapet; SvRF=Svenska Ridsportsförbundet; RRO=Ridskolornas Riksorganisation; LS=Länsstyrelsen

För att få livskraftiga nätverk krävs drivkraft och eget engagemang. Deltagarna måste se nyttan av att delta i ett nätverk, att man genom att dela med sig av sina egna kunskaper och erfarenheter, får tillbaka ännu mycket mer. Det är viktigt att deltagarna känner sig trygga i gruppen och har förtroende för varandra. Ett bra exempel där nätverk har fungerat är Lantbrukarnas Riksförbunds (LRF) projekt ”Hästturismföretagande” (2006:4), där deltagarna triggade varandra till vidare utveckling av sina företag. I Halland lyckades man inte lika bra med sitt nätverk ”Framtidens hästföretagande” (2006:16). Till efterföljande år hade man dock samlat på sig erfarenheter som resulterade i en metod för att genomföra kompetensutveckling med hjälp av nätverk (2007:3). I 2008 års projekt ”Regionala nav i nationell samverkan för uthållig utveckling av hästsektorn” (2008:22) lyfte man sig från företagarnas nivå för att istället titta på hur nationella nätverk kan byggas upp och fungera. Genom samarbete med ett antal personer med lång erfarenhet att arbeta med frågor av övergripande karaktär inom hästsektorn, kom man fram till den modell som presenteras i slutrapporten.

Även ridsportssidan har satsat på nätverk. Både Svenska Ridsportförbundets (SvRF) "Ridsportens Affärsskola" (2006:20; 2007:4) och Ridskolornas Riksorganisations (RRO) "Utanför fyrkantspåret" (2007:27) har visat att det finns ett stort behov av att träffa företagare inom samma typ av verksamhet där man gemensamt kan dela med sig av erfarenheter och satsa på vidare företagsutveckling. RROs primära syfte var egentligen inte att skapa ett nätverk, men däremot kom man fram till att det var viktigt med nätverk. De som ingick i projektet utgjorde en form av nätverk i sig.

Det tar emellertid en viss tid innan ett nätverk blir självgående. Det kan också ta tid att lära sig hur man jobbar med nätverk. Det är därför viktigt med goda förutsättningar inför uppstarten; dels någon form av finansiering för att kunna genomföra aktiviteter som sätter igång processer och nyfikenhet hos deltagarna, dels någon "nätverksansvarig" som i ett initialt skede kan jobba med att samordna gruppen samt skapa och arrangera de aktiviteter som arbetas fram i nätverket. Flera av projekten, som har arbetat med nätverk, tar upp ovanstående i sina slutrapporter. Ofta säger man att projekten har pågått under för kort tid för att kunna hinna bli självgående. Flera konstaterar dock att nätverken i många fall fortfarande lever vidare om än inte i sin ursprungliga konstellation.

Nätverk är alltid viktiga! Några som också genomfört nätverk, dock inte på företagarnivå, är länsstyrelsen (LS) Södermanlands läns "Häst i region Mälardalen (HIM)" (2007:7). Här genomförde man ett antal möten för att få igång ett aktivt arbete inom länsstyrelserna kring hästnäringen i Mälardalsregionen, dvs. få till ett erfarenhetsutbyte på regional nivå. Projektet sågs som mycket positivt och nätverket lever kvar. Denna typ av konstellation skulle med fördel kunna användas inom t.ex. kommuner, där det finns ett stort behov av både samordning och erfarenhetsutbyte gällande hästfrågor. Nordanstigs kommuns projekt (2008:25) är ett exempel på hur en kommun kan arbeta för att stimulera nätverksbyggande över verksamhetsgränser inom konsumtions- och produktionsledet för den lokala utvecklingen. Även Svenska Ekoturismföreningen har arbetat och skapat olika nätverk inom sitt projekt (2008:16). Ett 30-tal företagare har samarbetat kring produktutveckling och ett nätverk har skapats där bl.a. Jordbruksverket, 5 länsstyrelser, LRF, ett 10-tal hästföreningar och ca 50 hästturismföretag varit aktiva.

Kurser/Seminarier/Träffar

Kompetensutveckling har även förekommit i andra former än nätverk. Flera projekt har ägnat sig åt att erbjuda ett färdigt utbildningskoncept och/eller kursinnehåll (Tabell 1b): kurser, seminarier, träffar riktade till alla som är intresserade och vill lära sig mer om ett ämne.

Utbildningar inom företagande har varit i centrum för LRFs "Kompetensutveckling för hästföretagare" (2006:3), LRF Konsults motsvarande utbildning år 2007 (2007:6) och Svenska Travsportens Centralförbunds (STC) "Utvecklat företagande i travbranschen" (2007:13). Det var dock inte helt lätt att få deltagare till samtliga evenemang, men de som deltagit har oftast varit mycket nöjda. LRF fick i sin satsning på "Lönsamt hästföretagande" 2008 (2008:15a) så pass lågt deltagarantal (totalt 35 stycken) till sina 3-dagarskurser att de endast genomförde 5 av de planerad 7 kurstillfällena. Steg 2, som riktade sig till de något mer etablerade hästföretagare, genomfördes inte alls pga. vikande intresse. Orsaken till den dåliga uppslutningen är oklar. LRF Konsult lyckades emellertid något bättre med att få deltagare när de valde att inför år 2008 gå vidare med samma koncept som tidigare, men nu helt inriktat på travbranschen (Proffsigare proffs, 2008:19) och i samarbete med STC.

Tabell 1b. Sammanställning över 2006, 2007 och 2008 års projekt med inriktning mot kompetensutveckling via Kurser/Seminarier/Träffar.

Projektbeteckning*	Projektnamn (inriktning och/eller resultat)
(2006:3) LRF 3	Kompetensutveckling för hästföretagare (11 utbildningstillfällen, 3 träffar – ca 100 deltagare)
(2008:15a) LRF 1	Lönsamt hästföretagande 2008: Företagsutveckling (Delprojekt 1 av 6) (5 utbildningstillfällen á 3 dagar: 35 deltagare)
(2008:15d) LRF 1	Lönsamt hästföretagande 2008: Arbetsmiljö (Delprojekt 4 av 6) (samarbete med HYN - Informationskampanj riktad till arbetsgivare inom hästsektorn: seminarium på Globen – 39 deltagare)
(2007:6) LRF Konsult 1	Kompetensutveckling för hästföretagare 2007 ("Spetsutbildning". Koncept för individuell rådgivning)
(2008:19) LRF Konsult 2	Proffsigare proffs (Halvdagsseminarium: ca 60 deltagare; 3 regionala utbildningstillfällen: 66 anmälda)
(2007:13) STC 3	Utvecklat företagande i travbranschen (5 inspirations- & 4 utbildningsträffar travhästföretagare)
(2008:6) STC 1 (1/2)	Travhästuppfödning i framtiden (Delprojekt 1 av 2) (Uppfödar-/avelsseminarium i samband med Breeders Crown: 140 åhörare)
(2007:26) Sleipner	Kallblodstravaren i centrum för utveckling (Projektera för föreningslokal= mötesplats. Seminarier. Unghästupställning)
(2006:18) Svensk Galopp	Avelsseminarium (30-tal uppfödare & avelsintresserade)
(2007:8) Svensk Galopp	Avelsseminarium 2007 (25 deltagare)
(2007:20) HNS 4	Hästnäringen i landsbygdsprogrammet (Info om landsbygdsprogrammet, 23 träffar, ca 975 pers.)
(2006:21) SvRF 2	Ridskolekonsulent - information & rådgivning (Info om SvRFs policy mm)
(2006:12) Skogshästen	Uppstart kuskutbildning (Planering av 60 v. utbildning för brukshäst-entreprenörer)
(2008:21) Skogshästen	Kuskutbildning, bruks- och skogskörning (Kursintag hösten 2008: 12 stud.)
(2008:5) ASVT	Föl i natt (9 föredrags-/utbildningskvällar baserade på framtaget utbildningsmaterial – 420 deltagare)
(2008:16) Svenska Ekoturismföreningen	Kvalitetslyftet i hästturism i Sverige (Öka kvaliteten och tillgängligheten av svensk hästturism genom utbildning, samverkan och produktutveckling)
(2008:18) SIF	Kunden, islandshästen & företaget (Seminarium + diskussion om skapande av företagarnätverk – 80 deltagare)
(2008:20) HS Malmöhus	Lyckas som hästföretagare (Heldagsseminarium – 4 framgångsrika hästföretagare. Ca 80 deltagare)

* Förtydligande av använda förkortningar: **LRF**=Lantbrukarnas Riksförbund; **STC**=Svenska Travsportens Centralförbund; **HNS**=Hästnäringens Nationella Stiftelse; **SvRF**= Svenska Ridsportsförbundet; **ASVT**=Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Travhästen; **SIF**=Svenska Islandshästföreningen; **HS**=Hushållningssällskapet

Flera projekt har anordnat seminarium. I samband med Globentävlingarna anordnade LRF tillsammans med HYN (Hästnäringens Yrkesnämnd) ett seminarium kring Arbetsmiljö (anställd personal i häststallar), vilket lockade 39 deltagare (2008:15d). STC anordnade i samband med Breeders Crown uppfödarseminariet "Från seminering till vinnarcirkel" – totalt 140 åhörare (2008:6). Hushållningssällskapet (HS) i Malmöhus län bjöd tillsammans med HS Halland in till ett heldagsseminarium, där fyra framgångsrika hästföretagare delade med sig av sina framgångskoncept. Ca 80 personer deltog (2008:20). Även Svenska Islandshästföreningen (SIF) lyckades samla ihop lika många personer, 80 stycken, till sitt seminarium, som bjöd på tre föreläsningar ämnade att stärka kompetensen kring företagandefrågor hos alla typer av företagare som använder islandshästen i verksamheten (2008:18). Man tog även upp en diskussion om att starta ett företagarnätverk. Dessa planer har satts i verket och man håller som bäst på att skapa en hemsida <http://www.islandshastforetagarna.se/> där man har den fyndiga devisen "Låt oss göra som våra fyrbenta arbetskamrater – stötta varandra".

Svenska Ekoturismföreningen genomförde, i sitt delfinansierade projekt, flera olika satsningar för att öka kvaliteten och tillgängligheten av svensk hästturism (2008:16). Bland annat kontaktades hälften av landets ca 100 professionella hästturismföretag (totalt finns det ca 500 registrerade hästturismföretag), nätverk skapades mm. Projektet avslutades med en 3 dagar lång konferens/utbildning på Wången i Jämtland som summerade många av de viktigaste frågorna som rör hästturismens framtida utvecklingsmöjligheter i Sverige.

Vissa projekt har haft som slutmål att öka intresset för en ras. Betäckningssiffrorna har sjunkit på fullblodssidan men även kallblodstravarna uppvisar minskade betäckningssiffror. Under den senaste 10-årsperioden har antalet betäckta kallblodsston sjunkit med 50%. Både Svensk Galopp (2006:18; 2007:8) och Sleipner (2007:26) har anordnat seminarium för att skapa ett ökat intresse kring respektive ras. När det gäller Svensk Galopp har man även gjort en undersökning kring de svenska galoppuppfödarna "Galoppuppfödning 2007" (<http://www.galoppSPORTENSframtid.nu/upload/Galoppuppfödning%202007%20Slutrapport.pdf>), men det framgår dock inte om arbetet är delfinansierat av projektmedel från Jordbruksverket, vilket det dock har gjorts. Undersökningen liknar de kartläggningsarbeten som är gjorda på travsidan av STC (2006:14; 2007:12).

Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Travhästen (ASVT) satsade brett på att höja kompetensen hos de inte så rutinerade uppfödarna (oavsett ras) inför fölningssäsongen (2008:5). Sammanlagt genomfördes 9 utbildningskvällar där man nådde totalt 420 personer. Då en del av träffarna förlades på naturbruksgymnasieskolor, nådde man även en yngre generation av blivande uppfödare. Utbildningsmaterialet skiljde sig från tidigare framtaget material (2007:28) genom att vara väldigt praktiskt inriktat, framför allt på fölningsförlopp och veckorna före och efter fölning.

Nationella Stiftelsen för Hästhållningens Främjande (NS), sedermera Hästnäringens Nationella Stiftelse (HNS) anordnade tillsammans med STC, ett flertal länsstyrelser och LRF Konsult, 23 stycken träffar runt om i landet för att skapa medvetenhet hos aktiva inom hästnäringen om de möjligheter landsbygdsprogrammet har att ge (2007:20). Syftet var också att skapa ett nätverk som kan arbeta med att hjälpa enskilda hästföretag i de olika länen med allt arbete som kan uppkomma i samband med hästnäringen i landsbygdsprogrammet. Det är viktigt att anordna träffar som riktar sig enbart till hästnäringen där det finns möjlighet att lyfta fram det som gäller för just hästbranschens företag. Förhoppningsvis kan kommande projekt finna finansiering via landsbygdsprogrammet, ett program där åtgärderna finansieras gemensamt av Sverige och EU. Viktigt är dock att poängtera att för att få medel ifrån landsbygdsprogrammet krävs det att projektet delvis finansieras av en annan offentlig part, vilket i sin tur kan innebära stora svårigheter för många. Exempel på projekt som lyckats gå vidare och beviljats EU-medel är bl.a. Jönköping som har fått 3,5 miljoner till ett treårigt projekt för att stärka hästnäringen i Jönköpings län. Länsstyrelsen i Gävleborgs län har efter flera års arbete beslutat att starta ett hästkompetenscentrum, "Hästlyftet - kompetenscentrum Gävleborg", ett tvåårigt projekt som finansieras med medel från bl.a. Landsbygdsprogrammet.

SvRF ägnade sig åt s.k. work-shops gentemot sina distrikt och där de informerade och utbildade ridskoleansvariga om SvRFs policy och rekommendationer för ridskoleverksamhet.

Föreningen Skogshästen arbetade i 2006 års projekt (2006:12) fram underlag för att få starta en 60 veckors lång kurs inom entreprenörskap med brukshäst vid Kvinnerstaskolan i Örebro. Den s.k. Kuskutbildningen startades 2007 och tog in sin andra omgång studenter efterföljande år. Däremot gjordes inget studentintag 2009 eftersom bl.a. förutsättningarna för att driva

utbildningen vidare vid Kvinnerstaskolan förändrats. Troligtvis kommer dock utbildningen ändå att fortleva i någon form – dialog pågår inom sektorn. HNS nämns som möjlig huvudman och att utbildningen förläggs vid någon av de tre riksänläggningarna. Med största sannolikhet finns det en marknad för duktiga entreprenörer kunniga inom körning med brukshästar. Användningsområdena är många och arbetet kan ses som positivt ur både miljösynpunkt och turismhänseende. Samtidigt som hästarna utför ett arbete, bidrar de även till ett trevligt inslag i vardagen. I Jönköping används t.ex. hästar för att köra sopor för ett hyresbolag, medan man i bl.a. Linköping och Norrköping använder häst för att klippa kommunernas gräsytor.

Utbildnings- och informationsmaterial

Ett annat sätt att sprida kunskap och information på är genom att framställa någon form av informationsmaterial. Flera utav projekten har ägnats åt detta. Några av projekten riktar sig direkt till hästföretagaren (Tabell 2a), medan andra ska vara till hjälp för tjänstemän inom t.ex. kommun och länsstyrelse (Tabell 2b). En del projekt är av mer generell karaktär och har hästägare och/eller samhället i övrigt som målgrupp (Tabell 2c).

Hästföretagare

En av de viktigaste frågeställningarna för hästföretagare är den som rör skattefrågor och regelverk. Fortfarande betraktas många hästföretag som hobbyverksamhet av Skatteverket. LRF Konsult Skattebyrå har tagit fram en redogörelse för grunderna hur en hästverksamhet kan beskattas och vad som är skillnaden mellan hobby och näringsverksamhet (2007:14).

En annan viktig aspekt i sammanhanget är att fler hästföretag måste bli mer seriösa som företagare. LRF har tagit fram både administrativa verktyg och nyckeltal (jämförelsetal) för att på ett enkelt sätt kunna utvärdera företag och jämföra verksamheter sinsemellan (2006:1). Båda verktygen finns att tillgå hos LRF Konsult, men används idag i mycket begränsad utsträckning. Troligtvis kommer intresset för dessa att öka ju mer professionella hästföretagen blir. Motsvarande verktyg används flitigt inom övriga inriktningar av lantbruksföretag.

”Hästhusesyn” (2006:7; 2007:19), ”Miljöhusesyn – Häst” (2008:15e) och ”Utbildning av stallvärdar” (2006:8) är material med syfte att underlätta för hästföretagen i frågor gällande regler och lagstiftning samt ge ett underlag för att själv kunna kontrollera vad som är gjort eller genomtänkt i den egna verksamheten. Även STCs kompendium ”Byråkrati och regler för travhästföretagare” (2007:11) sammanställer lagar och regler framför allt inom djurskyddsområdet. Kompendiet hade vunnit på om även lagstiftning kring företagande hade funnits med.

Många projekt konstaterar att det behövs någon form av samordning av hästverksamheter inom en kommun eller län. Hushållningssällskapet Sjuhärad har, tillsammans med en arbetsgrupp bestående av representanter från bl.a. kommun och hästnäring, arbetat fram ett förslag om hur en s.k. Hästföretagarlots kan se ut (2007:10). Denna ska vara till hjälp för både hästföretagare men även kommuner, myndigheter, organisationer eller andra som får hästföretagarfrågor på sitt bord. Länsstyrelsen i Västra Götaland kommer att arbeta för att idén appliceras i hela länet. Detta torde dock vara av intresse för samtliga län och kommuner.

Även på avelssidan har man arbetat fram olika typer av utbildningsmaterial. Svenska Hästavelsförbundet (SH) har två år i rad satsat på webbaserade utbildningar, båda riktade till

framför allt verksamma exteriör- och avelsdomare (2006:19; 2007:2). Kursen ”Hästavel – juridik – genetik” är den kurs som har kommit igång och har blivit mycket uppskattad. I september 2009 hade 128 personer genomfört utbildningen. Webbutbildningen för exteriördomare är i september 2009 fortfarande inte igång, då produktionen försenats pga. långtidssjukskrivning.

Tabell 2a. *Sammanställning av 2006, 2007 och 2008 års projekt med inriktning mot kompetensutveckling via Utbildnings- och informationsmaterial riktade mot hästföretagare.*

Projektbeteckning*	Projektamn (inriktning och/eller resultat)
(2006:1) LRF 1	Lönsamt hästföretagande (<i>Adm. verktyg; Regelverk; Jämförelsetal; Utvärdering LRF-projekt</i>)
(2007:14) LRF 1a	Regelverket (<i>Skattefrågor! Tätortsnära kontakter/Nyttjande av annans mark</i>)
(2008:15c) LRF 1	Lönsamt hästföretagande 2008: Hästturism (Delprojekt 3 av 6) (<i>”paketera” befintligt material – genomfördes aldrig. Projektmedel återbetalades</i>)
(2008:15e) LRF 1	Lönsamt hästföretagande 2008: Miljöhousesyn – Häst (Delprojekt 5 av 6) (<i>ny uppdaterad upplaga</i>)
(2006:7) HNS 2	Hästhusesyn (<i>Sammanställning lagstiftning & regler kring miljöområdet (hästhållare)</i>)
(2007:19) HNS 3	Hästhusesyn 2008 (<i>Uppdatering & marknadsföring</i>)
(2007:22) HNS 6	Tryckning av ”Hästhusesyn 2007”
(2006:8) HNS 3	Utbildning av stallvärdar (<i>”Check-lista”</i>)
(2007:23) HNS 7	Tryckning av ”Hästhållning med kvalitet – för inackorderingsföretag”
(2006:19) SH	Utbildning för att höja avelskompetensen (Hästavel – juridik – genetik) (<i>webbkurs riktad mot avelsdomare m.fl</i>)
(2007:2) SH	Webbutbildning för exteriördomare (Hästens rörelser) (<i>webbkurs riktad mot nya och verksamma exteriördomare</i>)
(2007:11) STC 1	Byråkrati och regler för travhästföretagare (<i>Sammanställning av regler</i>)
(2007:28) ASVT	Kursmaterial för kompetensutveckling av hästuppfödare ”Uppfödarutbildning”
(2007:9) Svensk Galopp	En utvärdering av olika gödselsystem
(2008:13) Svensk Galopp	En miljöriktig hantering av hästgödsel (<i>Utveckling/uppdatering av befintlig hemsida; Gödselseminarium</i>)
(2007:10) HS Sjuhärad	Skapande av Hästföretagarlots i Sjuhärad med omnejd
(2008:2) AGROVÄST/SLU	Hästanknuten behandlingsinriktad verksamhet – kvalitetskriterier för utövare och verksamheter (<i>Ta fram underlag till kvalitetskriterier; Utveckla certifieringskriterier för behandlande personal</i>)
(2008:12) HR Ridsport	Personalutveckling för livskraftig ridskola (<i>Pilotstudie; Inspirationsseminarium: ca 30 ridskolechefer; Utveckla en Personalutvecklingspärm</i>)

* Förtydligande av använda förkortningar: LRF=Lantbrukarnas Riksförbund; HNS=Hästnäringens Nationella Stiftelse; SH=Svenska Hästavelsförbundet; STC=Svenska Travsportens Centralförbund; ASVT=Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Travhästen; HS=Hushållningssällskapet; SLU=Sveriges lantbruksuniversitet

ASVT har tagit fram kursmaterial som riktar sig till hästuppfödare (2007:28). Arbetet blev försenat, men blev klart för tryckning i november 2008. Under efterföljande vår genomfördes en central utbildning (2 dagar) i Stockholmsregionen med ett 30-tal deltagare. Man hade även planerat motsvarande i Skåne, men den genomfördes aldrig pga. diverse omständigheter. Då det visade sig vara svårt för folk att ta ledigt för att gå en utbildning under 2 dagar, har ASVT valt att inför sina motsvarande utbildningar men på regional nivå, dela upp dessa i 2 delar; en träff under hösten 2009 och en uppföljningsträff våren 2010. Totalt planeras 5-7 träffar runt om i landet. Höstens utbildning kommer att vara mer teoretiskt inriktad medan vårträffen inriktas mer på det praktiska arbetet kring avel och uppfödning. I projektet hade man även som mål att utveckla en webbkurs av materialet, men detta arbete blev skjutet på framtiden. Med tanke på de slutsatser som HNS kom fram till i sitt projekt ”Hästavel och uppfödning

med kvalitet” (2008:3), nämligen att skapa just en gemensam webbaserad avelsutbildning (läs mer under rubriken Kartläggningar), vore det slöseri med resurser och kunnande att inte utnyttja ASVTs material. Med ’gemensam’ avelsutbildning avses de avelsorganisationer som ingår i den nybildade Hästnäringens avelskommitté, där alltså inte ASVT själv finns representerad utan istället moderorganisationen STC. Webbkursen är dock tänkt att rikta sig till alla avelsintresserade oavsett organisations- eller rastillhörighet.

Svensk Galopp har tillsammans med JTI (Institutet för jordbruks- och miljöteknik) gjort en utvärdering av olika gödselsystem (2007:9). Arbetet resulterade även i en hemsida www.hastgodsels.se där hästföretagare hittar information som kan underlätta i samband med beslutsfattningen kring frågor som rör hantering av hästgödsel på en anläggning. Under 2008 fortsatte arbetet med projektet och hemsidan (2008:13). I LRFs sammanställning över hästgödselfrågor på sin hemsida (2008:15f) finns aktuell information med.

Agroväst/SLU inriktade sitt projekt kring de behandlingsinriktade verksamheter som använder hästen som redskap i syfte att ge vård och behandling till människor (2008:2). Det är viktigt att skilja denna typ av verksamhet från det man traditionellt benämner som handikappridning. Vid behandlingsinriktad verksamhet med häst deltar vårdpersonal (t.ex. sjukgymnaster, läkare, psykologer, dvs. personal inom vårdsektorn) i hästaktiviteten, då syftet med denna (t.ex. ridning, körning, skötsel av hästen osv.) är att med hjälp av hästen åstadkomma en förändring/förbättring hos patienten. Det är därmed av yttersta vikt att dessa verksamheter kvalitetssäkras och att det finns certifieringskriterier för behandlande personal. Samarbete har skett med SvRFs ”Hästanknuten verksamhet för personer med funktionshinder – ett projekt för nationell samverkan (2008:1) (läs mer under Kartläggningar). Materialet som har arbetats fram inom projektet (2008:2) har redan fått fäste inom näringen. Från och med hösten 2009 kan terapeuter (behandlare) ansöka hos IRT (Intresseföreningen för ridterapi) om att bli certifierade enligt de framtagna kriterierna. Etiska koden och kvalitetskriterier för verksamheter har efterfrågats som modell av bl.a. Grön entreprenörsutbildning i Alnarp samt av Nordanstigs kommun. Dokumenten används även i Mittuniversitetets ridterapiutbildningen i Östersund. Dessutom är både kvalitetskriterierna för verksamheter, etiska koden samt certifieringskriterierna för terapeuter underlag för diskussion vid ett kommande Nordiskt möte bland ridterapiorganisationer. Detta möte har gått av stapeln vart annat år sedan 1996.

En personalutvecklingspärm riktade till ridskolechefer är ett informations- och utbildningsmaterial som har tagits fram i HR Ridsports projekt (2008:12). Precis som för många andra typer av hästföretag är det ofta intresset för hästen som har gjort att man arbetar med det man gör, inte för att man är en duktig chef eller företagare. Trosa Ridskola användes som pilotprojekt. Vid slutseminariet där ett 30-tal ridskolechefer deltog och där bl.a. projektet och Personalutvecklingspärmens innehåll diskuterades, kom man fram till att pärmens innehåll behövs vidareutvecklas för att kunna användas ute bland landets ridskolor. Detta arbete har påbörjats men är ej avslutat ännu.

Kommun

För kommunernas del generellt, kan den praktiska guiden ”Hästen i kommunen – betyder mer än du tror” (2007:17) ses som ett av de viktigaste av HNSs projekt. Handboken riktar sig framför allt till personer som hanterar hästfrågor i en kommun, t.ex. tjänsteman eller politiker. Handboken belyser hästbranschens olika områden och villkor samt ger handgripliga råd om vad kommunerna kan göra. Med den 11 minuter långa filmen ”Hästen och människan” (2008:26), vill HNS ytterligare öka kunskapen bland beslutsfattare och lyfta fram hästen och

hästnäringens positiva bidrag till människan och samhället för att därigenom på ett tydligare och mer medvetet sätt få in hästen i samhällsplaneringen.

Tabell 2b. *Sammanställning av 2006, 2007 och 2008 års projekt med inriktning mot kompetensutveckling via Utbildnings- och informationsmaterial riktade mot kommunen.*

Projektbeteckning*	Projektname (inriktning och/eller resultat)
(2007:17) HNS 1	Hästen i kommunen – betyder mer än du tror (<i>"Handbok" för kommunens medarbetare</i>)
(2008:26) HNS 2	Hästens positiva värden – ett filmprojekt (<i>"Hästen och människan" – en ca 11 minuter lång film på webben</i>)
(2006:5) LRF 5	Hästen i samhället (<i>Rapport: Förr & Nu. Kommunal planering – häst & hästverksamhet</i>)
(2007:10) HS Sjuhärad (2007:29) LRF Dalarna	Skapande av Hästföretagarlots i Sjuhärad med omnejd Dalahästar, förstudie, hästen som dragkraft för utveckling av länet (<i>Turism. Slutmål: formulera ansökan till Mål 2</i>)
(2007:30) LS i Gävleborgs län	Häst i hållbar utveckling (<i>Öka kunskapen om hästnäringen hos utvalda kommuner. Starta processen med samordning av hästsektorn</i>)
(2008:23) Sandvikens Kommun	Kompetenscentrum Hållbar Hästhållning (<i>Ta fram en projektansökan för startfasen av ett regionalt kompetenscentrum för häst</i>)
(2007:31) Bodens Kommun	Förstudie – Hästcentrum, Boden (<i>Underlag för att forma strategier för utveckling av hästverksamhet i regionen</i>)
(2008:17) LRF Konsult 1	Attityd – att utveckla hästföretagande (<i>Ta fram och marknadsföra en broschyr om hästföretagare</i>)
(2008:24) Tuab Torsby Utveckling AB	Förstudie: Hästföretagande i Torsby kommun (<i>Inventera antalet hästar & hästföretagare: befintliga och blivande entreprenörer. Nätverk mm</i>)

* Förtydligande av använda förkortningar: **HNS**=Hästnäringens Nationella Stiftelse; **LRF**=Lantbrukarnas Riksförbund; **HS**=Hushållningssällskapet; **LS**=Länsstyrelsen

Gävles kommun har under flera år arbetat med frågor kring hästföretagande och samhället. I slutrapporten av "Häst i hållbar utveckling" (2007:30) har LS i Gävleborgs län, genom att arbeta direkt mot ett antal kommuner, kommit fram till en handlingsplan för en utveckling av hästnäringen. Här återfinns både konkreta förslag och åtgärder. Man har även gjort ett förslag till en hästföretagarlots, liknande den som föreslås av HS Sjuhärad (2007:10). Efterföljande år, dvs. 2008, gick Sandvikens kommun (i Gävleborgs län) vidare med projektet "Kompetenscentrum Hållbar Hästhållning" (2008:23). Underlag och en projektansökan arbetades fram, vilken så småningom resulterade i en tvåårig satsning på ett kompetenscentrum för häst, det s.k. "Hästlyftet - kompetenscentrum Gävleborg". Från och med maj i år har man påbörjat en etablering av verksamheten. Finansiering sker med bl.a. medel från Landsbygdsprogrammet och man har goda förhoppningar om att även få s.k. regionala tillväxtmedel.

Boden är en annan kommun som har arbetat med hur strategier ska utformas för att utveckla hästverksamheten i regionen (2007:31), likaså LRF Dalarna (2007:29) som dock inriktade sig på häst och turism. I Torsby kommun finns visionen om att ha en yngre befolkning år 2012. Eftersom hästen ses som en viktig tillväxtfaktor för kommunen, ville man se över hur hästvänlig kommunen är idag (2008:24). Centrala frågeställningar i projektet handlade bl.a. om attraktivt hästnära boende, bättre förutsättningar för nya livskraftiga företag inom hästnäringen samt ökade utvecklingsmöjligheter för befintliga hästföretag.

"Hästen i samhället" (2006:5) är en rapport som fyller sin funktion när det gäller att få ett tidsperspektiv över hur hästens roll i samhället har förändrats under årens lopp. Däremot är resultatet mer tveksamt när det gäller LRF Konsults projekt "Attityd – att utveckla

hästföretagande. Broschyren "Häst som affärsidé" är ämnad att fungera som inspiration till de personer som driver eller vill starta ett hästföretag, men också för att tjänstemän i beslutsposition ska se hästföretagen som en del av det svenska näringslivet. Tanken är som sagt god, men resultatet är tyvärr alltför tunt för att leva upp till sitt syfte.

Övriga

"Hästhållning med kvalitet" (2007:18) resulterade i skriften "Ha häst", som riktar sig till alla som vill veta vad det innebär att ha häst. Arbetet innebar att 20 svenska hästorganisationer enades kring en gemensam grundsyn på de kunskaper och värderingar som är grundläggande för att ha häst. Materialet är mycket "basic", men kan kanske ändå ses som en startpunkt på vidare dialog och samarbete "över gränserna" mellan hästbranschens olika intresseområden. De organisationer som HNS har enat i detta arbete är följande: AB Trav och Galopp, Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Hästen, Flyinge Avels- och Hästsportcentrum, Hästyrkesförbundet, Jordbruksverket, Ridskolan Strömsholm, Ridskolornas Riksorganisation, Skogshästen – föreningen för körning med häst, Svensk Galopp, Svenska Hästavelsförbundet, Svenska Islandshästförbundet, Svenska Ridsportförbundet, Svenska Ridtravärföreningen, Svenska Travsportens Centralförbund, Sveriges Lantbruksuniversitet, Statens Veterinärmedicinska Anstalt, Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap Hästsektionen, Travskolan Wången samt Western Riders Association of Sweden. I november 2008 trycktes en andra upplaga av skriften.

SvRFs informationsmaterial "Ridskolans roll i samhället" (2006:22) berättar om ridskolan och dess betydelse ur flera perspektiv. Statistik blandas med allmän information, vilket bidrar till ett fylligt och brett innehåll. (Det framgår dock ingenstans i skriften att projektet är (del-) finansierat av Jordbruksverkets Livskraftigt hästföretagande). RRO har valt att med utgångspunkt från ett antal citat som hörts på ridskolor och från aktiva inom ridsporten, lyfta fram ridskolans betydelse för individen i sin broschyr "En riktig ridskola" (2008:14). Syftet är att öka efterfrågan på ridskolans tjänster då konkurrensen om barn och ungdomars fritidsintressen ökat pga. dagens allt bredare aktivitetsutbud.

En annan form av informationsmaterial är den kunskapsbank på webben som SvRF fått projektmedel att göra en förstudie till (2007:5). Kunskapsbanken riktar sig till alla som är hästintresserade. Först under senare delen av hösten 2008 var hemsidan igång. Sedan dess har mycket hänt; material och information fylls på allt eftersom och hemsidan uppdateras regelbundet. Det som saknas är information om vilka som står för faktagranskningen. Man hade även kunna kostat på sig att på förstasidan nämna att Jordbruksverket bidragit med finansiering från Livskraftigt hästföretagande.

LRF satsar också på information via webben (även det inte är helt lätt att hitta fram till rätt sida). Flera av delprojekten i "Lönsamt hästföretagande 2008" (2008:15) presenteras där. Informationen riktar sig många gånger till en bred målgrupp, till nytta för både hästägare och hästföretagare. Delprojektet om hästgödsel och hanteringen (2008:15f) har nämnts tidigare i samband med Svensk Galopps gödselprojekt. Ett av LRFs övriga delprojekt handlade om Allemansrätten (2008:15b). Film, broschyrer och annat informationsmaterial har tagits fram. Mycket finns att nå via LRFs hemsida.

Svenska Ponnyavelsförbundet (SPAF) fick projektmedel två år i rad (2006:24; 2007:25) för att ta fram material för marknadsföring och därmed skapa ett ökat intresse kring ungpommaaktiviteter (3-årstest samt kvalitetsbedömning för 4- och 5-åriga ponnyer). Utöver annonser tog man även fram en broschyr som beskriver hur 3-årstest respektive

kvalitetsbedömningar går till och varför man bör låta sin ponny delta i dessa aktiviteter. Sammanställningar från de tre senaste årens ungpommaaktiviteter visar på ett ökat deltagande (se SPAF 2007:25 i Bilaga 2).

Tabell 2c. Sammanställning av 2006, 2007 och 2008 års projekt med inriktning mot kompetensutveckling via Utbildnings- och informationsmaterial riktade mot övriga (hästägare i allmänhet samt samhället i övrigt).

Projektbeteckning*	Projektamn (inriktning och/eller resultat)
(2007:18) HNS 2	Hästhållning med kvalitet (<i>Informationsmaterial: "Ha häst"</i>)
(2006:22) SvRF 3	Info.material om Ridskoleverksamhetens roll i samhället (<i>Info.material</i>)
(2008:14) RRO	En riktig ridskola (<i>Kundundersökning: "En riktig ridskola" – mervärden; Ta fram en kommunikationsstrategi och verktyg för ridskoleföretagen att nå ut till målgrupperna</i>)
(2007:5) SvRF 2	Hästkunskapsprojekt (<i>Kunskapsbank på webben</i>)
(2008:15b) LRF 1	Lönsamt hästföretagande 2008: Allemansrätt (Delprojekt 2 av 6) (<i>producera & sprida material – film, broschyr, plansch</i>)
(2008:15f) LRF 1	Lönsamt hästföretagande 2008: Gödsel (Delprojekt 6 av 6) (<i>Sprida information om gödsel</i>)
(2006:24) SPAF	Ungpomma-championat (<i>Öka intresset för unga ponnyer. Möte. Reklam. Annonser</i>)
(2007:25) SPAF	Marknadsföring av ungpommaaktiviteter (<i>Öka intresset. Info.material</i>)
(2008:4) SH	Blå Basen 2.0 (<i>Ta fram ett nytt passprogram samt en funktion för inrapportering av historiska resultat</i>)
(2008:6) STC 1 (2/2)	Travhästuppfödning i framtiden (Delprojekt 2 av 2) (<i>Producera utbildningsmaterial – en bok om travhästavel</i>)
(2008:7) Svensk Galopp (2/2)	Svensk uppfödning av fullblod (Delprojekt 2 av 2) (<i>Bygga en specialdesignad hemsida – öka marknadsföringen</i>)
(2008:9) KCH	Marknadsföring av kvalitetshästar, relationsdatabas (<i>Vidareutveckla befintlig databas och sökmöjligheter för att kunna öka internationell marknadsföring</i>)
(2006:10) HNS 5	Tryckning av broschyr "Hästen i Sverige – betyder mer än du tror"
(2007:16) LRF 2	Tryckning av skriften "Avlivning av häst – dessa regler gäller"

* Förtydligande av använda förkortningar: **HNS**=Hästnäringens Nationella Stiftelse; **SvRF**= Svenska Ridsportsförbundet; **SPAF**=Svenska Ponnyavelsförbundet; **LRF**=Lantbrukarnas Riksförbund; **SH**=Svenska Hästavelsförbundet; **STC**=Svenska Travsportens Centralförbund; **KCH**=Kvalitetscertifierad Hästverksamhet; **RRO**=Ridskolornas Riksorganisation

Svenska Hästavelsförbundet syftar med den s.k. Blå Basen är att på internet synliggöra de uppgifter som i dag finns i SHs system tillsammans med uppgifter från medlemsföreningarnas register över hästar. Här kan man följa vilka officiella resultat olika hästar och deras avkommor och släktingar har. I 2008 års projekt ville man ta fram ett nytt passprogram integrerat med Blå Basen samt en funktion för inrapportering av historiska resultat (2008:4). Ett nytt passprogram har tagits fram, men pga. tolkningssvårigheter av EU-förordningen har arbetet blivit försenat. Funktion för inrapportering av historiska resultat finns, men har ännu inte börjat användas. Den nya Blå Basen kommer snart att läggas ut på Internet. I slutet av augusti 2009 fanns 230 000 hästar inlagda.

STC reviderade sin projektbeskrivning "Travhästuppfödning i framtiden" (2008:6), och istället för att skapa ett forum på webben – ett projekt som var tvunget att skjutas på framtiden pga. att STC ska arbeta om hela sin hemsida – ville man flytta över medel till att utveckla det planerade utbildningsmaterialet (uppfödarrelaterade frågor). En bok om travhästavel är under bearbetning, men så sent som september 2009 var den fortfarande inte helt klar. Materialet håller dock på att redigeras och förväntas bli klart innan årets slut.

Informationsmaterial för att nå ökad marknadsföring var syftet för både Svensk Galopp ”Svensk uppfödning av fullblod” (2008:7) och KCHs (Kvalificerad Hästverksamhet) ”Marknadsföring av kvalitetshästar, relationsdatabas” (2008:9). Medan Svensk Galopp lät bygga en specialdesignad hemsida, lät KCH vidareutveckla en befintlig databas genom att utöka sökmöjligheterna för att på sikt öka internationell marknadsföring. Syftet är att kunna utveckla företaget hos Hopphästklubbens ca 300 medlemmar och genom detta ge förutsättningar för bättre lönsamhet inom hästuppfödningen.

Kartläggningar

Kartläggningar behövs för att kunna analysera nuläget för att därefter kunna utarbeta en strategi för vidare arbete. En del av projekten har använt sig av enkätundersökningar. Dessa kommenteras därför något under respektive projekt (Tabell 3a).

Tabell 3a. Sammanställning över 2006, 2007 och 2008 års projekt med inriktning mot kompetensutveckling via Kartläggningar.

Projektbeteckning*	Projektamn (inriktning och/eller resultat)
(2006:6) HNS 1	Hästens lokala betydelse & potential (5 kommuner. Modell för kartläggning av lokal hästnäring)
(2008:3) HNS 1	Hästavel och uppfödning med kvalitet, Fas 1 + 2 (Inventering/strukturering av befintliga avelsutbildningar; Uppfödarnas behov av utbildning? Föreslå åtgärder för riktad kompetensutveckling)
(2007:1) LRF Jönköping	Kartläggning av utvecklingsmöjligheter av hästföretagande i Jönköpings län
(2006:17) HS Sjuhärads	Rådgivning (Information till hästföretagare – analys av behov och metoder)
(2006:14) STC 1	Kartläggning av travhästuppfödning
(2007:12) STC 2	Projekt Hästägerutredningen (Enkätundersökning: varför hästäger osv)
(2008:7) Svensk Galopp (1/2)	Svensk uppfödning av fullblod (Delprojekt 1 av 2) (Uppfödarundersökning – befintliga kategorier. Vilka frågeställningar har störst betydelse för dem?)
(2007:24) Flyinge Utveckling	Horse Innovation Arena (HIA)
(2008:27) Hippcom idiom förenig	Forsknings- och företagsby – för hästnära tjänster (Förstudie – grunden till fortsatt arbete i planerandet av att bli landets första ”Företagsby för hästnära tjänster” – en vidareutveckling av 2007 års projekt HIA)
(2008:1) SvRF 1	Hästanknuten verksamhet för personer med funktionshinder – ett projekt för nationell samverkan (Vilka erbjuder idag hästanknutna aktiviteter för personer med funktionsnedsättningar?)

* Förtydligande av använda förkortningar: **HNS**=Hästnäringens Nationella Stiftelse; **LRF**=Lantbrukarnas Riksförbund; **HS**=Hushållningssällskapet; **STC**=Svenska Travsportens Centralförbund; **SvRF**= Svenska Ridsportsförbundet

HNSs projekt ”Hästens lokala betydelse och potential” (2006:6) innebar att man med utgångspunkt i fem utvalda kommuner tog fram verktyg för att kartlägga och analysera den lokala hästnäringen. En del av arbetet utgjordes av en enkätundersökning. I projektets slutrapport skrivs att det var svårt att få tillräcklig svarsfrekvens på utskickade enkäter (160 utskick – svarsfrekvens 38%; 51 utskick – 57% svar; 117 utskick – 43% svar). Istället konstaterades att man fick bättre resultat när man ringde och fick svar direkt på sina frågor. Då det sedermera visade sig att kommunerna hade mycket begränsade kunskaper om hästens betydelse, ligger detta arbete även till grund för 2007 års projekt ”Hästen i kommunen – betyder mer än du tror” (2007:17).

HNS ägnades sig åt en helt annan typ av kartläggning i 2008 års projekt ”Hästavel och uppfödning med kvalitet: Fas 1+2” (2008:3). Landets befintliga avelsutbildningar inventerades och strukturerades. Dessutom genomfördes en mindre enkätundersökning via webben för att ringa in uppfödarnas behov och önskemål av utbildning. Under de 2,5 veckorna som enkäten låg ute på webben inkom totalt 761 svar varav 391 var företagare inom avelsverksamhet och 370 s.k. hobbyuppfödare. Hästnäringens avelskommitté, som består av representanter från HNS, ASVH, Svensk Galopp, SH, SIF, STC samt LRF, beslöt utifrån projektets resultat att man gemensamt ska fortsätta arbeta fram ett lämpligt kursutbud anpassat för webben – en process som nu är igångsatt och kommer att resultera i en Fas 3 av projektet. I detta kommande arbete vore det lämpligt att involvera ASVT, då ASVT sedan tidigare tagit fram en hel del kursmaterial avsett för en webbutbildning (se tidigare kommentarer under Utbildning/Informationsmaterial – Hästföretagare).

Även LRF Jönköping ägnade sig (i samarbete med LS, Vaggeryd kommun samt Vaggeryds näringslivsråd) åt kartläggning (2007:1). Detta projekt var en naturlig fortsättning på Vaggeryds projekt (2006:23). I kartläggningen genomfördes bl.a. en omfattande enkätundersökning bland kommunens hästföretagare, lantbruksföretag samt personer med häst som hobby. Totalt 1 000 utskick resulterade i följande svarsfrekvenser: Hästföretag 250 st – 20% svar; 500 st med häst som hobby – 37% svar; 250 st lantbruksföretag – 35% svar. Trots att svarsfrekvensen var relativt låg, ansågs det ge en god bild av hur hästverksamhet mm. såg ut i Jönköpings län under 2007. Vilket nämnts tidigare i den här rapporten, har Jönköpings län lyckats med sina satsningar, och man har sommaren 2009 beviljats 3,5 miljoner kronor i EU-medel till ett treårigt projekt för att stärka hästnäringen i Jönköpings län.

I HS Sjuhärads Rådgivningsprojekt (2006:17) görs en analys av vilka behov hästföretagare i Sjuhäradsbygden och t.ex. myndigheter m.fl. har när det gäller information kring häst och hästföretagande. Intervjuer per telefon, mail-kontakter och besök ligger till grund för slutsammanställningen. Projektet mynnar ut i en ny ansökan 2007 kring en s.k. Hästföretagarlots (2007:10).

Inom travet vill man försöka komma till rätta med det vikandet intresset för travsporten och travhästuppfödning. Därför har man genomfört ett antal kartläggningar och enkätstudier. I projektet ”Kartläggning av travhästuppfödning” (2006:14) som var ett samarbete mellan STC, ASVT, Sleipner och Hingsthållareföreningen, skickade man ut totalt 600 enkäter till olika grupper av hästuppfödare, vilket resulterade i en svarsfrekvens på ca 60%. Trots en miss i försöksupplägg – storleken på de grupper som valdes ut, skulle ha representerats i samma förhållande som den verkliga populationen – fick man fram värdefull information om uppfödarnas åsikter och inställningar osv.

År 2007 ville STC undersöka vilka faktorer som är av betydelse för att upprätthålla intresse och viljan att satsa på travsporten respektive att äga och/eller träna travhästar (2007:12). I projektet ”Hästägarutredningen” skickade man ut 900 enkäter och fick en svarsfrekvens på ca 64%. Den här gången viktades respektive grupper i förhållande till den verkliga populationsstorleken. Ett väldigt väl genomfört projekt som med största säkerhet är av stor betydelse för travnäringens fortsatta arbete med att försöka upprätthålla sporten och travhästägandet.

Svensk Galopp inspirerades av STCs tidigare projekt och genomförde 2008 en motsvarande enkätundersökning bland landets galopphästuppfödare (2008:7). Enkäten, som delvis

utgjordes av samma frågor som i STCs enkät, skickades ut till 177 av landets ca 200 uppfödare. Den slutliga svarsfrekvensen uppgick till 67% vilket innebar 118 svar.

”Horse Innovation Arena (HIA)” (2007:24) är ett projekt där man utvärderar möjligheter för att skapa en s.k. hästföretagarby. Studien ska även utgöra ett objektivet underlag vid eventuell etablering av sådana byar eller utveckling av redan befintliga sådana platser i Sverige. ”Förebild” har framför allt varit Forskningsbyn Ideon i Lund. Slutrapporten visar på förutsättningar som krävs för att en hästföretagarby ska vara genomförbar och livskraftig såväl nationellt som internationellt. Utredarna fastslår att den här typen av företagsby behövs breddas till ett s.k. ’Landsbygds Utvecklings Center’ (LUC) för att ha en bredare bas och kunna utvecklas. Dessutom anses det nödvändigt med ett s.k. ankarföretag för att kunna vara livskraftigt. Rapporten tar upp många intressanta infallsvinklar och lyfter tankarna om hästföretagande och dess möjligheter till en ny nivå. I 2008 års projekt ”Forsknings- och företagsby – för hästnära tjänster” (2008:27) vidareutvecklar man tankar och idéer från HIA-projektet. Bland annat utreder man hur Hippcom (som man efter många turer kommit fram till att kalla konceptet) ska kunna fungera som ett nationellt koncept för utveckling av hästnäringen. Både Hippcom Flyinge och satsningen i Vara kommun (Vara Horse Arena) skulle kunna utgöra resurscentra. Hösten 2009 finns en omfattande hemsida om hela projektet www.hippcom.se där det även framgår att en betydande del av finansieringen sker med hjälp av EU-medel.

Även SvRF har gjort en typ av kartläggning. I projektet ”Hästanknuten verksamhet för personer med funktionshinder – ett projekt för nationell samverkan” (2008:1) tog man reda på vilka som idag erbjuder hästanknutna aktiviteter för personer med funktionsnedsättning. Då det tidigare har genomförts en landsomfattande kartläggning av verksamheter (*Kartläggning av verksamheter som använder hästar i vård och behandling i Sverige 2008*, Håkanson m.fl.) avgränsades projektet. Nio områden definierades utifrån hästhållarens perspektiv (Verksamhetens art, Utbildning, Kompetens och erfarenhet, Organisationstillhörighet, Tillståndsgivande myndighet, Djurskydd/djuretik, Säkerhetsfrågor, Försäkringsfrågor samt Extern rådgivning). Projektet samarbetade med Agrovästs/SLUs projekt ”Hästanknuten behandlingsinriktad verksamhet – kvalitetskriterier för utövare och verksamheter” (2008:2).

Övriga utredningar

Övriga kartläggningar och/eller utvärderingar (Tabell 3b) som har fått projektmedel från Livskraftigt hästföretagande är HNSs utvärdering av ett eventuellt införande av ett ”Nationellt hästkörkort” (2006:9). Syftet med ett sådant är att förbättra kunskapen om god hästhållning i Sverige. Utredaren avråder dock till ett införande av hästkörkort då man konstaterar att det inte är praktiskt genomförbart. Istället föreslås ett Internet-baserat redskap för utbildning inom god hästhållning. Troligtvis är det härifrån SvRF har fått idén om sin kunskapsbank (2007:5).

STC undersökte hur man på bästa sätt rekryterar nya hästägare och bättre tar hand om och höjer statusen för befintliga hästägare (2006:15). Man har bl.a. skapat en hemsida www.hastagaren.se vilken innehåller information som är relevant även för andra hästägare/-företagare, samt tagit fram material för ett s.k. välkomstpaket. Detta introducerades under våren 2009.

Bollerups Lantbruksinstitut och Naturbruksgymnasium har långtgående planer att på sikt ställa om alla delar av sin hästhållning till olika former av lösdriftssystem. Syftet är att föda upp starka och hållbara unghästar och att på sikt öka konkurrenskraften hos den svenskuppfödda hästen. Samtidigt skulle en omläggning av hästhållningen innebära att man får en modern visnings- och försöksanläggning med plats för både undervisning och

forskning. I projektet "Förstudie om hållbar hästuppfödning" (2008:8) vill man visa på ett sätt för hästföretagare att utveckla sin djurhållning mot bättre lönsamhet, friskare och mer välmående djur samt bättre arbetsmiljö.

Tabell 3b. *Sammanställning över 2006, 2007 och 2008 års projekt med inriktning mot kompetensutveckling via Övriga utredningar (ej karläggning).*

Projektbeteckning*	Projektamn (inriktning och/eller resultat)
(2006:9) HNS 4 (2006:15) STC 2	Nationellt hästkörkort (<i>Utvärdering om möjligheter att genomföra</i>) Hästägande (<i>Rekrytera nya hästägare. Underlätta kundrelation tränare – hästägare</i>)
(2008:8) Bollerups Lantbruksinstitut & Naturbruksgymnasium	Förstudie om hållbar hästuppfödning (<i>Förstudie inför en ev. omställning av Bollerups hästhållning till lösdrift</i>)
(2008:10) SLU Alnarp	Hur hålls hästarna? (<i>5 kommuner – 49 stall – 1016 hästplatser; Inventering av svensk hästhållning för att på sikt, genom kommunikation, påverka framtida hästhållning till att passa både hästens och människans behov</i>).
(2008:11) HS Sjuhärad	Arbetsredskap i häststallar – inventering och kravspecifikation (<i>Inventering av redskap för utfodring och gödselhantering – utforma en kravspecifikation för dito; Skapa ett underlag för fortsatta ergonomiska studier</i>)

* Förtydligande av använda förkortningar: **HNS**=Hästnäringens Nationella Stiftelse; **STC**=Svenska Travsportens Centralförbund; **SLU**=Sveriges lantbruksuniversitet; **HS**=Hushållningssällskapet

Även SLU Alnarps projekt (2008:10) handlar om hästhållning. Syftet var att göra en inventering av svensk hästhållning. Genom intervjuer av hästhållare runt om i landet ville man bl.a. ta reda på dels själva uppställningsformen, dels hästägarnas skäl till aktuell uppställningsform men även deras generella uppfattning kring hästhållningsfrågan som sådan. Utifrån svaren ville man få ett underlag för att genom kommunikation påverka framtida hästhållning till att passa både hästens och människans behov. Tyvärr var tanken med projektet bättre än resultatet då detta blev alldeles för knapphändigt för att kunna dra några egentliga slutsatser.

Hushållningssällskapet Sjuhärad utförde tillsammans med JTI (Institutet för jordbruks- och miljöteknik), en inventering av redskap för utfodring och gödselhantering i projektet "Arbetsredskap i häststallar – inventering och kravspecifikation" (2008:11). Totalt svarade 218 personer på en webbenkät och ett 60-tal personer (stallpersonal) djupintervjuades. Dessutom kontaktades 4 olika tillverkare av redskap. Utifrån enkätsvar och intervjuer skulle en kravspecifikation utformas och ett underlag skapas för fortsatta ergonomiska studier.

Projektmedel: Stöd till övrigt projekt

Nationella Stiftelsen har två år i rad ansökt om pengar för att gå in och delfinansiera det regionala projektet "Hästen i Skåne" (2006:11; 2007:21; Tabell 3c). Projektet fungerar som en samlingspunkt för Skånes alla hästverksamheter (för ryttare, uppfödare, stallägare, hästföretagare och alla andra som är engagerade inom skånsk hästverksamhet). Från och med 1 september 2007 till och med 31 augusti 2009 drivs "Hästen i Skåne" som ett projekt inom landsbygdsprogrammet/ Länsstyrelsen i Skåne. Fram till den 1 september 2007 var projektet enbart finansierat via Region Skåne, Jägersro samt resurser i form av arbete från LRF Skåne. Under denna "förperiod" användes pengar från Livskraftigt hästföretagande. Anledningen till att det kändes angeläget att få igång det här arbetet var att det regionala engagemanget var

starkt samt att "Hästen i Skåne" skulle kunna fungera som ett pilotprojekt. Efter det att projektet blivit EU-finansierat, har inga mer medel från Jordbruksverket betalats ut.

Tabell 3c. Sammanställning över 2006, 2007 och 2008 års projekt med Projektmedel till annan verksamhet.

Projektbeteckning*	Projektamn (inriktning och/eller resultat)
(2006:11) HNS 6	Stöd till projekt "Hästen i Skåne" (Delfinansiering av regionalt projekt)
(2007:21) HNS 5	Stöd till projekt "Hästen i Skåne" (Delfinansiering av regionalt projekt)

* Förtydligande av använda förkortningar: HNS=Hästnäringens Nationella Stiftelse;

Slutdiskussion

I stort sett samtliga av de projekt som har beviljats medel från Livskraftigt hästföretagande under åren 2006-2008 måste ses som relevanta i förhållande till de riktlinjer och krav på inriktning av projekt som Jordbruksverket har satt för respektive år. Både inriktning och omfattning av projekten har varierat. Det är inte enbart de stora etablerade organisationerna som har beviljats medel, utan här har även de mindre företagen/organisationerna kunnat få gehör för sina idéer kring vad som är väsentligt för utvecklandet av livskraftigt hästföretagande.

För att få livskraftiga hästföretag krävs bl.a. direkt kompetensutveckling av de verksamma. Hästföretagarna ska inte bara vara duktiga på häst utan även ha goda kunskaper inom t.ex. entreprenörskap, kundhantering, personalfrågor osv. Kompetensutveckling kan ske på olika sätt, t.ex. genom kursverksamheter, andra utbildningsmöjligheter eller att på annat sätt kunna ta del av information och kunskap. Men, för att hästföretag ska kunna utgöra en naturlig del i dagens samhälle krävs det kompetens även på andra nivåer och områden inom samhället. Inte minst kommuner har en viktig roll när det gäller att skapa förutsättningar för hästföretagare. Därför är det viktigt att information riktas åt flera håll än enbart direkt mot hästföretagarna.

De projekt som Jordbruksverket har finansierat via Livskraftigt hästföretagande är inga forskningsprojekt och har därför inget att hämta hos de olika forskningsfonderna/-stiftelserna som finns. Med största sannolikhet skulle majoriteten av projekten ha haft svårt att finna finansiering från något annat håll, även om det troligtvis finns en del medel att hämta både på lokal och på regional nivå. Regionutvecklingspengar samt medel från lokala stiftelser är exempel på alternativa finansieringsmöjligheter. Det är även oklart i vilken utsträckning de större organisationerna såsom LRF, HNS, STC och SvRF, men även kommuner, hushållningssällskap och länsstyrelser, skulle ha haft möjlighet till annan form av projektfinansiering till just den här typen av projekt. Man bör dock komma ihåg att ett antal av projekten endast är delfinansierade utav Jordbruksverket. I ett flertal projekt, t.ex. LRF, STC, Svensk Galopp, SH och ett antal kommunprojekt, har projektgenomförarna en betydande egeninsats i form av eget arbete, vilket ofta benämnts som indirekta kostnader i ansökningarna. I 2008 års projekt, där även samarbete mellan olika organisationer har uppmuntrats, är det fler projekt än tidigare som har finansiering från annat håll än enbart från Jordbruksverket.

Det nya landsbygdsprogrammet, som gäller fr.o.m. 2007 till 2013 nämns ofta som ett alternativ till stöttning av projekt som främjar företagande och sysselsättning på landsbygden. En viktig begränsande faktor som man måste vara medveten om när det gäller landsbygdsprogrammet, är att i de flesta fall krävs det att projekten delvis finansieras av en

annan offentlig part. Frågan är vem denna part skulle kunna vara när det gäller den här typen av projekt. Landsbygdsprogrammet måste dock ändå ses som en möjlighet till finansiering under vissa förutsättningar, även om de kanske är begränsade. Det är också viktigt att poängtera att Livskraftigt hästföretagande har beviljat pengar till projekt som har fungerat som en uppstart där man har gjort en förstudie för att skapa ett underlag för vidare arbete. Flera av projekten har resulterat i framtagandet av nya projektansökningar avsedda som t.ex. EU-ansökningar, men även bidragit till att bygga upp en verksamhet som finansieras på annat sätt. LRF Jönköpings projekt är ett exempel på ett arbete som i ett senare skede resulterat i större projekt inom landsbygdsprogrammet.

Vad är det då som egentligen har gjorts med de här pengarna? Har det skett någon vidareutveckling av projekten? Har man dragit nytta av tidigare erfarenheter? Har det gjorts några felsatsningar? Har det varit mycket dubbelarbete? Har projekten inneburit ett ökat samarbete mellan olika intressenter eller aktörer? Lever projekten vidare? Hur har du och jag fått reda på resultaten eller är det så att bara de mest insatta känner till informationen?

Flera av projektägarna från 2006, har återkommit med nya ansökningar efterföljande år. Självfallet har man tagit lärdom av tidigare erfarenheter och antingen har man utvecklat projektidén eller också har man helt enkelt gått vidare med sitt påbörjade arbete. I några fall har personer som deltagit i genomförandet av t.ex. en kompetensutbildning ”övertagit” projektidén och jobbat vidare med konceptet i nya projekt.

Under 2007, men framför allt 2008, har det skett ett ökat samarbete mellan de olika aktörerna. I stort sett alla som deltagit i olika projekt, har konstaterat att det finns ett skriande behov av ökad kommunikation och samverkan. Därför ses det ökade samarbetet även över projektgränser enbart som positivt men också nödvändigt. Detta innebär även att olika erfarenheter ännu bättre tas tillvara och att risken för dubbelarbete minimeras.

Förvånansvärt nog är det relativt få projekt som har gjort precis samma sak även om några projekt tenderat till att beröra samma frågeställningar. När det gäller att arbeta i form av nätverk, borde dock vissa ha haft större kunskap om detta arbetssätt. Det finns så pass mycket forskning och praktisk erfarenhet kring grupper, gruppdynamik och arbetsprocesser, att man borde ha vetat vad som krävs för att få ett fungerande nätverk.

När det gäller kommuners fortsatta arbete med att satsa på samordning av hästfrågor, är det av största vikt att redan framkomna förslag och erfarenheter från tidigare projekt tas tillvara. Flera projekt efterfrågar en central funktion som stöd för hästföretagare men som även har en samlade funktion för hästfrågor i t.ex. länet. Idag finns flera exempel på relativt väl fungerande verksamheter runt om i landet.

Den kommande utmaningen som kvarstår är hur dessa funktioner ska kunna leva vidare och hur man kan samordna hela hästsektorn. Det behövs ett gemensamt organ som kan representera hästnäringen som helhet. Sannolikt har Jordbruksverkets satsning på Livskraftigt hästföretagande bidragit till att de stora aktörerna börjar närma sig varandra och startat en dialog. I 2009 års beviljade projekt prioriterades i första hand de som handlar om utveckling av regionala hästkompetenscentra och av hästturism. Projekten ska fokusera på frågor som är avgörande för hästsektorns positiva utveckling samt vara relevanta för hela landet. Det ska bli mycket intressant att se hur dessa projekt kommer att samverka med varandra och med de redan etablerade nätverken, samt få ta del av slutresultatet.

Hur förvaltas projektresultaten från Livskraftigt hästföretagande på bästa sätt? Idag finns samtliga slutrapporter på Jordbruksverkets hemsida. Frågan är hur många som hittar dit och tar del av resultaten? Organisationer förmedlar oftast information inom de egna leden, men många skulle vinna på att resultaten förmedlas utanför sina egna väggar samt i olika sammanhang. Alltför många projekt har tyvärr en benägenhet att hamna i byrålådan. En relevant fråga i sammanhanget är om t.ex. projektägarna har läst varandras slutrapporter? Det borde kanske ha ställts som krav innan man fick söka nya medel eftersom ämnesområdet ändå har varit så pass avgränsat? Dels skulle man ha haft bättre kunskaper om vad som har gjorts tidigare (och av vem/vilka), dels kunde man lära av varandra om hur man kan skriva bra slutrapporter. Det sistnämnda måste dock ses som Jordbruksverkets ansvar. Skillnaderna i hur de olika projekten har slutredovisats är väldigt stora samtidigt som kvaliteten på rapporterna har varierat. Här hade Jordbruksverket gott kunna vara lite hårdare och ställt vissa minimikrav, eftersom det dessutom fr.o.m. projektåret 2008 funnits en mall för hur slutrapportens disposition bör se ut. Uppenbarligen har denna information inte nått ända fram till samtliga berörda. Det uppnådda projektresultatet har i vissa fall prioriterats framför nedlagd tid på slutrapport. Samtidigt kan man kanske ha en viss förståelse, eftersom den effektiva projekttiden är relativt kort även om projektmedlen är ettåriga (utlysning i januari, sista ansökningsdatum i början av mars, beslut om projekt i april, projektavslut sista veckan i november, ekonomisk redovisning första veckan i december och utbetalning någon gång kring 10-13 december). I sammanhanget bör även nämnas att arbetet kring Livskraftigt hästföretagande har varit en process även för Jordbruksverket, då avsikten i ett initialt skede var att satsningen skulle vara just ett år.

Jordbruksverket har två gånger per år sedan 2006 haft pressinformation kring Livskraftigt hästföretagande. I januari månad 2010, när 2009 års projekt är slutredovisade, kommer Jordbruksverket att gå ut med en samlad information om hela satsningen på Livskraftigt hästföretagande.

Har man nått målen med Livskraftigt hästföretagande? Frågan är om Jordbruksverket verkligen har formulerat några egna mål med satsningen Livskraftigt hästföretagande? Arbetet med projekten har mer styrts utav en vision och strategier än en kvantifierad målbeskrivning. Oavsett vilket har projekten i alla fall inneburit att fler har fått upp ögonen för hästnäringen, som förhoppningsvis inte längre enbart ses som en hobby för tjejer, utan som en resurs att ta till vara och utveckla och där fler vill vara med och satsa. Från och med 1 januari 2010 kommer skatten på handelsgödsel att skrotas. Frågan är vad det kommer att ha för betydelse för Sveriges alla hästföretagare. Ett är dock säkert – de pengar som har satsats på Livskraftigt hästföretagande har definitivt satt sina spår och gjort skillnad i Hästsverige.

Bilaga 1.

Samtliga projekt som beviljats medel från Livskraftigt hästföretagande år 2006.

Sammanställning över mål, måloppfyllelse och slutresultat samt kommentarer kring projekten. (Använda förkortningar på huvudsökande: LRF=Lantbrukarnas Riksförbund, HNS=Hästnäringens Nationella Stiftelse, HS=Hushållningssällskapet, STC=Svenska Travsportens Centralförbund, SH=Svenska Hästavelsförbundet, SvRF=Svenska Ridsportsförbundet, SPAF=Svenska Ponnyavelsförbundet).

Huvudsökande och proj.ledare	Projektnamn och "finansiering"	Mål och planerade aktiviteter	Uppfyllelse och kommentarer	SLUTRESULTAT
LRF 1 (2006:1) Camilla Linder	Lönsamt hästföretagande 610 000 kr (beviljat) (554 065 kr utbetalt)	* Vidareutveckla administrativa verktyg för hästföretagare * Förenkla regelverket (samma målgrupp) * Ta fram jämförelsetal (användas av företagare för att kunna jämföra) * Utvärdering av tidigare genomförda hästprojekt <i>Aktiviteter:</i> <ul style="list-style-type: none">• Lämna in 5 förhandsbesked för skattebedömning• Utveckla administrativt verktyg, webbaserat• Ta fram lämpliga nyckeltal• Utvärdera projekt• Projektleda LRFs övriga 3 projekt	Ja – i stort sett Ett verkligt förhandsbesked lämnades in till Skatteverket, som dock ej ville ta upp ärendet för prövning utan avslag ansökan. Webbaserat adm. verktyg samt nyckeltal framtagna och finns numera inom LRF Konsults verksamhet. Fungerar men används inte pga ointresse från hästföretagarna. <i>Kommentar:</i> <i>Med ökad proffesionalism inom hästföretagarbranschen borde dessa verktyg vara av intresse för en seriös företagare inom hästbranschen. Kanske var LRF för tidigt ute med denna idé.</i> Utvärdering av 15 hästprojekt som LRF genomförde åren 2000-2006. <i>Kommentar:</i> <i>I slutrapporten från LRF nämns även delprojekt som Marknadsföring och Allemansrätt. Dessa delar står dock inte med i den ursprungliga projektansökan.</i>	Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80002147/L%C3%B6nsamt+h%C3%A4stf%C3%B6retagande.pdf

<p>LRF 2 (2006:2)</p> <p>Camilla Linder</p>	<p>Nätverk (Hästföretagarnätverk)</p> <p>210 000 kr (beviljat) (199 456 kr utbetalt) 10 000 kr i deltagaravgifter</p>	<p>* Genom befintliga och nya nätverk av hästföretagare, lyfta fram de positiva effekter som kan genereras utifrån dialog mellan olika intressenter inom hästnäringen.</p> <p><i>Förväntade resultat: "Förenklingar för hästföretagare gällande regelverk. Erfarenhetsutbyte som leder till ett bättre påverkansarbete. Samarbeta mellan hästföretagare och andra företagare lokalt/regionalt för att gynna affärsutvecklingen och skapa möjligheter till bättre affärer".</i></p>	<p>Ja</p> <p>Nätverk har skapats både nationellt (1) och regionalt (4). Värmland/Väst, Skaraborg, Sjuhärad & Västmanland</p> <p>Ca 90 pers har deltagit totalt, både hästföretagare och myndighetspersoner.</p> <p><i>Kommentar: Enligt Camilla Linder är samtliga nätverk på ett eller annat sätt fortfarande levande än idag (okt 2008). Nätverken hade dock mått bra av en längre tids ekonomisk stöttning (ca 1 år) för att få igång den egna drivkraften.</i></p>	<p>Slutrapport http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002154/N%C3%A4tverk+inom+h%C3%A4stsektorn.pdf</p>
<p>LRF 3 (2006:3)</p> <p>Camilla Linder</p>	<p>Kompetensutveckling för hästföretagare</p> <p>600 000 kr (beviljat) (429 438 kr utbetalt) Övrig finansiering 50 000 kr i deltagaravgifter</p>	<p>* Utveckla kunskapen om företagande och företagsledning bland hästföretagare.</p> <p>Utbildningen genomförs länsvis och ska innehålla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - företagsledning - kalkylering - beskattning - värdskap - marknadsföring <p><i>Aktiviteter:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • LRF Konsult genomför 9 utbildningar runt om i Sverige • Skåne – spetsutbildning med föreläsare från bl a SLU • Marknadsföringsutbildning i Gävleborg • STC arrangerar företagarkväll Halmstad travbana 	<p>Ja</p> <p>11 utbildningar runt om i landet, totalt ca 100 deltagare.</p> <p>Riktade sig ffa mot verksamma företagare.</p> <p>Entreprenörskap, ekonomi & marknadsföring</p> <p><i>Kommentar: Utifrån de enskilda delprojektens slutrapporter (dessa ligger inte på Jordbruksverkets hemsida av hänsyn till deltagarna) var samtliga projekt väl genomförda och hade nöjda deltagare.</i></p>	<p>Slutrapport http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002137/Kompetensutveckling.pdf</p>

<p>LRF 4 (2006:4)</p> <p>Camilla Linder</p>	<p>Hästturism-företagare</p> <p>285 000 kr (beviljat) (284 500 kr utbetalt) Övrig finansiering 40 000 kr i deltagaravgifter</p>	<p>* Utveckla "nätverket" * Öka kunskapen för hästturistföretagare</p> <p><i>Aktiviteter:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Genomföra 2 st affärnätverk med sammanlagt ca 30 deltagare (Västernorrland/Jämtland) (Gävleborg/Dalarna) 	<p>Ja</p> <p>29 deltagare: 12 företag i V/J resp 17 i G/D</p> <p>För att få deltaga – vissa kriterier + 1500 kr Drivna företagare som triggat varandra</p> <p><i>Kommentar:</i> Nätverken lever fortfarande (okt 2008) enligt Camilla Linder.</p> <p>Västernorrland/Jämtland: av de 12 företagare som deltog har 11 fortfarande aktiva hemsidor Gävleborg/Dalarna: av de 17 företagare som deltog har 13 st egna hemsidor och övriga 4 är aktiva genom annonsering t ex kring ridled mm</p> <p>Bra slutrapport av Kertin Kårén – finns dock ej på Jordbruksverkets hemsida av hänsyn till deltagarna)</p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002097/H%C3%A4stturismf%C3%B6retagande.pdf</p>
<p>LRF 5 (2006:5)</p> <p>Camilla Linder</p>	<p>Hästen i samhället</p> <p>45 000 kr (beviljat) (45 000 kr utbetalt)</p> <p>(Catharina Svala, SLU)</p>	<p>* Bearbeta och sammanställa studentmaterial från SLU Alnarps distanskurs "Hästen, samhället och planeringen" (2004-2005)</p> <p>* Belysa likheter och skillnader mellan olika bygder i Sverige</p> <p>* Bilda underlag för fortsatt positiv utveckling av hästaktiviteter i samhället</p>	<p>Ja</p>	<p>JBTs rapport 144, Alnarps 2006 http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002081/H%C3%A4sten+i+samh%C3%A4llet.pdf</p>
<p>HNS 1 (2006:6)</p> <p>Elisabeth Backteman</p>	<p>Hästens lokala betydelse & potential</p> <p>375 000 kr (beviljat)</p>	<p>5 (eg.6) kommuner (Kalix, Söderhamn, Gävle, Haninge, Sjöbo)</p> <p>Lyfta fram hästnäringens lokala betydelse</p> <p>* Skapa samarbete: hästnäring – kommun</p>	<p>Ja</p> <p>Metod för kartläggningen: Kommunernas arbete – ta fram ett adressregister över företag med anknytning</p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002083/H%C3%A4stens_lokala_betydelse.NS.livskraft.h%C3%A4stf.06.pdf</p>

	(375 000 kr utbetalt) (Även annan finansiering bl a från kommunerna själva)	(främja hästföretagandet) * Utarbета och testa en modell för hur den lokala hästnäringen kan kartläggas och analyseras i landets kommuner Aktiviteter: - Utarbета en modell för kartläggning - Kontakta 6 kommuner – avtal - Möten/workshops mellan lokala hästnäring och kommun - Utarbета lokalt handlingsprogram	till häst: - Miljökontoret - Fritidsförvaltningen - Näringslivskontoret - Gula sidorna - Sökt efter hemsidor på webben - Fått hjälp av LRF En enkät togs fram (2 sidor, totalt 23 frågor). Kommunerna valde att antingen skicka ut enkäten eller ringa runt till hästföretagare. <i>Kommentar:</i> <i>Ny ansökan 2007 – resulterade slutligen i handboken "Hästen i kommunen – betyder mer än du tror. En praktisk guide till kommunens medarbetare"</i> http://www.nshorse.se/cm/bestallamaterial	Enkät: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002085/H%C3%A4stens+lokala+betydelse+enk%C3%A4t.pdf Lathund http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002087/H%C3%A4stens+lokala+betydelse+lathund.pdf
HNS 2 (2006:7) Lill Gusén	Hästhusesyn 600 000 kr (beviljat) (600 000 kr utbetalt)	Sprida kunskap om gällande lagstiftning och regleringar inom miljöområdet till hästhållare/hästägare Aktiviter: Dokumentation och utveckla ett verktyg (brand, miljö, arbetsmiljö och djurskydd) (Hästnäringens Miljöråd, ett samarbetsprojekt för ATG, LRF, SH, Svensk Galopp, SvRF och STC)	Ja <i>Kommentar:</i> <i>LRFs Miljöhusesyn ligger till grund för hästnäringens Hästhusesyn:</i> <i>NS inkom med en ny ansökan 2007 – resulterade slutligen i ett dokument som ska hållas aktuellt</i> Den senaste versionen av "Hästhusesyn" finns på http://www.nshorse.se/cm/bestallamaterial <i>I och med 2008 års projektansökningar övertog LRF uppdatering av Hästhusesynen.</i>	Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002090/H%C3%A4sthusesyn.pdf Guide ("Hästhusesyn 2007"): http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80003271/H%C3%A4sthusesyn.guide.pdf
HNS 3 (2006:8)	Utbildning av stallvärdar	* Fastställa kompetensbehov och utarbета fortbildningsprogram för stallvärdar (fokus:	Ja – i stort sett	Slutrapport (Hästhållning med kvalitet):

<p>Elisabeth Backteman</p>	<p>330 000 kr (beviljat) (330 000 kr utbetalt)</p>	<p>hästhållning & säkerhet)</p> <ul style="list-style-type: none"> * Dokumentera (informationsmaterial) "know how" & goda förebilder * Undersöka förutsättningar att införa nationellt system för kunskapscertifiering av inackorderingsstall * Erbjuder konsumentupplysning för att öka hästägarnas medvetenhet som köpare av inackorderingsstall 	<p>Publikation finns, men...</p> <p><u>Kommentar:</u> <i>I sin slutredovisning skriver NS ingenting om ifall man har genomfört någon workshop eller hur många som har bidragit till att ta fram grundfakta och -behov för just stallägare. Man skriver i ansökan att man ska utarbeta ett utbildningsprogram. Jag antar att de menar att man kan använda skriften för att få ökad kunskap om vad man bör tänka på som stallägare, men det är inte det samma som ett utbildningsprogram. Slutrapporten tar inte heller upp något om eventuella förutsättningar för att införa ett nationellt system för kunskapscertifiering, vilket man skriver i sin ansökan!</i></p> <p><i>Skriften bör ses mer som en check-lista och behövs troligtvis bli uppdaterad emellanåt. Enligt Magnus Nordgren pågår arbete med en ny version inför Globen 2008 samt EuroHorse 2009.</i></p>	<p>http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002190/Livskraft.h%C3%A4stf%C3%B6ret.06.NS.stallv%C3%A4rdar.pdf</p> <p>"Hästhållning med kvalitet för inackorderingsföretag"</p> <p>http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002193/Praktisk%2Bguide%2Btill%2Bh%C3%A4st%2Bh%C3%A5llning%2Bmed%2Bkvalitet%2B070312.pdf</p> <p>Finns även att beställa på HNSs hemsida: http://www.nshorse.se/cm/bestallmaterial</p>
<p>HNS 4 (2006:9)</p> <p>Elisabeth Backteman</p>	<p>Nationellt hästkörkort</p> <p>30 000 kr (beviljat) (29 862 kr utbetalt)</p>	<p>Förstudie – se förutsättningarna för införandet av ett frivilligt nationellt hästkörkort</p> <p>Förbättra kunskaperna om god hästhållning (blivande & nyblivna hästägare) => god hästhållning i Sverige</p>	<p>Ja</p> <p>Arbetet resulterade i att man avråder till införandet av ett nationellt hästkörkort. Istället kommer man med ett nytt förslag: att utarbeta ett Internet-baserat redskap för utbildning inom god hästhållning.</p> <p><u>Kommentar:</u> <i>En klok slutsats.</i></p>	<p>Slutrapport http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002150/Nationellt+h%C3%A4stk%C3%B6rkort.pdf</p>
<p>HNS 5 (2006:10)</p> <p>Olof</p>	<p>Tryckning av broschyr</p>	<p>Tryckningskostnad "Hästen i Sverige – betyder mer än du tror"</p>		

Karlander	33 400 kr (beviljat) (33 400 kr utbetalt)			
HNS 6 (2006:11) Olof Karlander	Stöd till projekt "Hästen i Skåne" 61 600 kr (beviljat) (61 600 kr utbetalt)	Medfinansiering till projektet "Hästen i Skåne" <u>Övrig info:</u> Syftet med nätverket "Hästen i Skåne" är att skapa förutsättningar för en bärkraftig hästnäring i Skåne samt en positiv utveckling av regionens totala hästverksamhet En sammanställning i tryckt form kommer att göras av erfarenheter och aktiviteter i projektet	<u>Kommentar:</u> En aning märkligt att HNS söker pengar från Jordbruksverkets Livskraftigt hästföretagande för att gå in och själva medfinansiera ett projekt... "Hästen i Skåne" drivs fr o m 1 sept 2007 t o m 31 aug 2009 som ett projekt inom landsbygdsprogrammet/Länsstyrelsen i Skåne. Fram till den 1 sept 2007 var det enbart finansiering via Region Skåne, Jägersro samt resurser i form av arbete från LRF Skåne. Under denna "förperiod" användes pengar från Livskraftigt hästföretagande. Dock ingen fortsatt finansiering från Jordbruksverket efter det att projektet blev EU-finansierat. (Anledningen till att det kändes angeläget att få igång det här arbetet var att det regionala engagemanget var starkt samt att "Hästen i Skåne" skulle kunna fungera som ett pilotprojekt. Skåne är ett viktigt hästlän)	OBS! Ingen slutrapport utan länk till projektets ("Hästen i Skåne") hemsida: http://www.hasteniskane.se/ En slags sammanställning över projektet från deras hemsida. Uppgifter saknas dock om vem som har skrivit texten samt när. http://www.hasteniskane.se/mo_dules/core/downloader.php?fileid=2&filename=Hästen%20i%20Skåne%20-%20en%20översikt.pdf
Skogs- hästen (2006:12) Sigvard Gustavsson	Uppstart kuskutbildning 300 000 kr (beviljat) (300 000 kr utbetalt)	Ge blivande brukshästentreprenörer yrkeskompetens att utföra arbete med häst på ett för miljön anpassat sätt. (Eget företagande) Slutmål: "Kuskutbildning, bruks- och skogskörning, 60 v"; Kvinnerstaskolan, Örebro.	Ja <u>Kommentar:</u> Utbildningen är en vidareutveckling av ett tidigare koncept som funnits på Kvinnersta. Skolverket har godkänt ansökan om en kuskutbildning vid Kvinnersta.. Fr.o.m. 2007 har man tagit in 12 studenter per år och även 2008 har man fyllt platserna. Dock rel. svårt att få sökande då det är en vuxenutbildning som sträcker sig över 1,5 år. Många som har gått eller går	Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80002140/Kuskutbildning.pdf Pp-presentation http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80002145/Kuskutbildning+projektutveckling.pdf www.skogshasten.com

			<i>utbildningen är inriktade på ffa turism och skogskörning.</i>	
HS Norrbotten (2006:13) Lennart Enberg (Jan-Olof Puranen)	HästPoolen 50 000 kr (beviljat) (50 000 kr utbetalt) <i>Obs! medfinansiering</i>	Slutföra bildandet av HästPoolen – ett nätverk för hästentreprenörer (Luleå – Kiruna), där de via sin hemsida även kan marknadsföra sina verksamheter. Genom marknadsföring öka förutsättningarna för användandet av hästen i samhällsnära tjänster, öka företagarnas lönsamhet, bidra till att uppnå de nationella miljömålen	Ja Ett flertal aktiviteter har genomförts (mässor, faktiska arbetsuppgifter (gräsklippning, skogskörning mm), konferens i Frankrike mm <i>Kommentar:</i> <i>HHS bedriver 2008-2010 ett kompetensutvecklingsprojekt mha pengar från landsbygdsprogrammet</i> <i>Numera 17 hästföretagare anslutna till hemsidan (okt 2008) (19 st sept 2009)</i>	Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d800020995/H%C3%A4stpoolen.pdf www.hastpoolen.se
STC 1 (2006:14) Christina Olsson	Kartläggning av travhästuppfödning 300 000 kr (beviljat) (266 873 kr utbetalt) <i>STC står för interna arbetskostnader å 75 000 kr</i>	* Undersöka orsakerna till varför betäckningssiffrorna sjunker * Skapa en uppfattning om den framtida utvecklingen för svensk travhästuppfödning * Kartläggning av uppfödningens påverkan på landsbygden resp för travet som breddsport	Ja Enkäten (500 ex svarsfrekv 60%) <i>Kommentar:</i> <i>Viktig info om varför antal uppfödare samt betäckta ston minskar...</i> <i>Har synpunkter på hur urvalet gjordes. Borde ha varit i förhållande till antal inom resp kategori. Nu en viss sned fördelning vilket innebär att svarande inte utgör en helt representativ grupp. Kan konstatera att detta misstag har rättats till i efterföljande enkätundersökningar.</i>	Slutrapport http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002133/Travh%C3%A4stuppf%C3%B6dningen.pdf
STC 2 (2006:15)	Hästägande	* Öka förutsättningarna att rekrytera nya hästägare	Ja Webbsida med relevant information har	Slutrapport http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002133/Travh%C3%A4stuppf%C3%B6dningen.pdf

<p>Johan Abenius</p>	<p>320 000 kr (beviljat) (316 210 kr utbetalt)</p>	<p>* Bättre ta hand om & höja statusen för befintliga hästägare (<i>VIP-paket; hästägeraktiviteter</i>)</p> <p>* Skapa förutsättningar för travtränare att utveckla sin kundrelation med hästägarna</p> <p>"Aktivitet": Utveckla startpaket för nya hästägare (info från STC, travsällskap & tränare, aktivitetsprogram tillsammans med dito, förtydligande av befintliga samt tillskapande av nya mervärden med travhästägande)... Även gentemot gamla => stärkt hästföretagande inom travet</p>	<p>skapats och uppdateras vid behov www.hastagaren.se</p> <p>Evenemanget "Framtidens hästägare" genomfördes på 4 travbanor.</p> <p>Anser sig ha ett bra underlag att bygga vidare på, grafisk profil, tryckmaterial...</p> <p><i>Kommentar:</i> <i>5 travbanor hade anmält att de ville arrangera "Framtidens hästägare" under våren 2007. Dessa och ytterligare 3 banor genomförde evenemangen.</i></p> <p><i>Välkomstpaket</i> för nya hästägare har ej kommit igång (okt 2008). Idén har mottagits väl, allt material är framtaget, men "tekniska problem" har skjutit fram introduceringen till våren 2009. Enligt Markus Myron kommer även nya ägare till varmbloodstravare som inte är ämnade som starthästar att få välkomstpaketet. Dessa kommer även att bli erbjudna en "Prova på" dag där man kan få lära sig sela, köra osv allt för att öka intresset för hästägandet och sporten.</p> <p><i>Materialet/informationen på hemsidan Hästägaren är relevant även för andra kategorier hästägare/-företagare.</i></p>	<p>f4d80002156/Projekt.h%C3%A4st%C3%A4garen.pdf</p> <p>Hemsida: www.hastagaren.se</p>
<p>HS Halland (2006:16)</p> <p>Elisabeth Falkhaven</p>	<p>Framtidens hästföretagande</p> <p>250 000 kr (beviljat) (245 160 kr utbetalt)</p>	<p>* Höja professionalismen och näringsstatusen för hästföretagandet (=> utveckla tillväxtpotentialen)</p> <p>* Genom att skapa gränsöverskridande nätverk kunna utveckla en metod som</p>	<p>Ja</p> <p>Nätverken lever <u>inte</u> vidare. Enligt slutrapporten tror man ändå att samtliga deltagare har utvecklats/blivit mer medvetna i sin roll som företagare och kring</p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002074/Framtidens+h%C3%A4stf%C3%B6retagande.pdf</p>

		<p>leder till livskraftiga hästföretag</p> <p><i>De hästföretagare som varit med i den här satsningen "... driver ett vinstgivande företag inom hästverksamhet även om tre år".</i></p>	<p>sin affärsidé. Man poängterar även att det är viktigt att se nyttan/vinsterna med att ingå i ett nätverk. Dessutom tror man starkt på mentorskap!</p> <p><i>Kommentar:</i> <i>I slutrapporten ger man ett konkret förslag på upplägg av en metod för kompetensutveckling för hästföretagare. 2007 inkom HS Halland med en ansökan om en vidareutveckling av denna metod.</i></p>	<p>Finns även på HSs hemsida: http://www.hasthalland.se/redivisningar/FAAF0AE8D39D41A3BEFF51ED48D88453</p>
<p>HS Sjuhärad (2006:17)</p> <p>Margareta Bendroth</p>	<p>Rådgivning (Information till hästföretagare – analys av behov och metoder)</p> <p>25 000 kr (beviljat) (25 000 kr utbetalt)</p>	<p>* Ta fram en fungerande modell för information/rådgivning till hästföretagare (utifrån projektets resultat via karläggning)</p> <p>* Öka kunskapsnivån hos hästföretagare i V.G</p>	<p>Ja</p> <p><i>Metod: tel, mail, besök</i></p> <p><i>Kommentar:</i> <i>Projektet resulterade i en ny ansökan inför 2007: Hästföretagarlots</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80002129/Sjuh%C3%A4rad.pdf</p>
<p>Svensk Galopp (2006:18)</p> <p>Björn Eklund</p>	<p>Avelsseminarium</p> <p>155 000 kr (beviljat) (153 980 kr utbetalt) <i>Obs! medfinansiering</i></p>	<p>Bidra till en ökning i antalet professionellt satsande fullblodsuppfödare i Sverige</p> <p><i>2 dagars avelsseminarium:</i> <i>* Visa på goda exempel (svenska & utländska föreläsare & experter)</i></p> <p><i>* Spegla ändrade villkoren för offentlig avelsvärdering</i></p>	<p>Ja</p> <p>Avelsseminariet genomfördes med ett 30-tal deltagare (uppfödare & avelsintresserade).</p> <p>En arbetsgrupp tillsattes (repr från SG & Sv Fullbl.avel) för att jobba vidare med frågorna...</p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80002071/Avelsseminarium+svensk+galopp.pdf</p>
<p>SH (2006:19)</p> <p>Dan-Axel Danielsson</p>	<p>Utbildning för att höja avelskompetensen</p> <p>200 000 kr (beviljat)</p>	<p>Genomföra en distansutbildning (tillsammans med SLU) för att:</p> <p>Utbilda de som engagerade på ledande positioner inom hästavel i Sv¹, så att de har</p>	<p>Ja</p> <p><i>En webbaserad utbildning kring hästavel har skapats:</i> <i>"Hästavel – juridik och genetik"</i></p>	<p>Slutrapport http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80002176/Utbildning+avelskompetensen.pdf</p>

	(200 000 kr utbetalt) <i>Obs! 150 000 kr övrig finansiering</i>	tillräckliga kunskaper för att i sina resp positioner genomföra avelsprogram som kan stärka konkurrenskraften av sv hästar. 1) <i>beslutfattare i medlemsföreningarna, domare, veterinärer och övriga funktionärer</i>	<u>Kommentar:</u> <i>Kursen har fått bra kritik från dem som har genomfört den. I slutet av okt var det 85 personer som gått kursen. Ett drygt 30-tal väntar på inloggningsuppgifter från SH. Intresset är stort.</i>	www.svehast.se http://sh.freefarm.se/hastavelig/login.cgi
SvRF 1 (2006:20) Kicki Ronnerberg Bäckman	Ridsportens Affärsskola 420 000 kr (beviljat) (419 725 kr utbetalt)	* Skapa nätverk (mellan ridskolor) * Genomföra Regionala Affärsskolor i 6-8 av SvRFs 19 distrikt, bestående av ett 2-dagars seminarium (föreläsningar, grupparbeten, diskussioner, erfarenhetsutbyte, nätverksbyggande)	Ja (Mkt god respons från deltagarna) <u>Kommentar:</u> <i>Detta är egentligen en av SvRFs kärnverksamheter som startades redan 1994 först på central nivå, därefter regional. I och med Jordbruksverkets projektpengar kunde man uppdatera och utveckla det ursprungliga konceptet.</i> <i>Konceptet har vidareutvecklats både under 2007 och 2008: I.st.f. ett 2-dagars seminarium har man gjort om det till 3 st 2-dagarsträffar utspritt under en halvårsperiod. Mycket mer individinriktat samt fokus på ledarskap, ekonomi mm.</i>	Slutrapport samtliga 3 projekt: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002158/Ridskoleverksamhet.pdf Powerpoint-presentation http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002161/Ridskoleverksamhet+projekt.pdf
SvRF 2 (2006:21) Kicki Ronnerberg Bäckman	Ridskolekonsulent - information & rådgivning 145 000 kr (beviljat) (145 000 kr utbetalt)	* Genomföra endagars workshops i 8-10 av SvRFs distrikt och där... * ... informera och utbilda ridskoleansvariga om SvRFs policy & rekommendationer för ridskoleverksamhet * Erbjuder enskild rådgivning till ridskolor	Ja (Mkt god respons från deltagarna) <u>Kommentar:</u> <i>På SvRFs hemsida finns informationen "Driva ridskola":</i> http://www3.ridsport.se/templates/Pages/InformationPage_253.aspx <i>Boken uppdaterades så sent som 2006,</i>	Konceptet har vidareutvecklats både under 2007 och 2008.

			<i>men har alltså funnits sedan tidigare. Den kommer att uppdateras igen inom snar framtid.</i>	
SvRF 3 (2006:22) Lotta Amnestål	Info.material om Ridskoleverksam- hetens roll i samhället 100 000 kr (beviljat) (100 000 kr utbetalt)	* Ge ridskolorna ett professionellt framtaget underlag för att sprida kunskap om sin verksamhet och om ridskolans betydelse i samhället <i>(broschyr(-er?) – affischer – vykort Utskick Mässor mm)</i>	Ja	Broschyr "Ridskolans roll i samhället": http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002165/Ridskoleverksamhet+ridskolans+roll.pdf
Vaggeryd (2006:23) Per-Olof Toftgård	Utveckling av framtidens hästföretagare 200 000 kr (beviljat) (198 923 kr utbetalt) Obs! medfinansiering	* Genomföra "Hästens dag" i Vaggeryd * Initiera & driva 4 nätverk: 1) Byggnation & inackordering 2) Foder 3) Hästturism 4) Hållbart hästföretagande * Bistå med individuell rådgivning på företagsnivå inom nätverken * Vidareutveckla travbaneområdet	Ja Genomfört Hästens dag på Vaggerydstravet 23 sept 2006 med bl a 3x3 föreläsningar samt hästaktiviteter mm http://www.kreativarena.se/Bilder/Hastforetagare20060923.pdf Tillsammans med HS identifierades ca 60 hästföretag som ville gå med i olika nätverk för att stärka företagandet. Träffarna genomfördes i november. <i><u>Kommentar:</u> Nätverken lever inte kvar. Totalt genomfördes 5-6 träffar, men fortsättning uteblev ffa pga utebliven fortsatt finansiering. Jönköping har satsat vidare på hästnäringen. Ny projektansökan 2007 från LRF Jönköping angående Kartläggning av utvecklingsmöjligheter av hästföretagande i Jönköpings län.</i>	Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002078/Framtidens+h%C3%A4stf%C3%B6retagande+Vaggeryd.pdf Powerpoint-presentation: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002078/Framtidens+h%C3%A4stf%C3%B6retagande+vaggeryd+presentation.pdf <i>Slutredovisning på Vaggeryds hemsida – oklart för vem den är skriven:</i> http://www.vaggeryd.se/download/18.36c74c27112fc128d30800015579/Slutredovisning.pdf

			<p>Andra exempel på fortsatta satsningar: http://www.vaggeryd.se/omkommunen/hastverksamhet/hastvanligastelanet.4.38f9e9ca111dc0e14108000994.html</p>	
<p>SPAF (2006:24)</p> <p>Lena Börjesson</p>	<p>Ungponny- championat</p> <p>45 000 kr (beviljat) (45 000 kr utbetalt)</p>	<p>* Öka intresset för att föda upp prestationsponnyer i Sverige * Ge motivation för att genomföra ett avelsprogram</p> <p><i>Aktiviteter:</i> * <i>Riksfinal 3-årstest, kvalitetsbedömn 4-år</i> * <i>Ungponnychampionat 5- & 6-åringar</i></p>	<p>Ja</p> <p>* En bedömningsledarträff (3 februari) med 9 deltagare * Reklamaffischer i två montrar på Eurohorse i Göteborg * Annons i "Häst & Ryttare" * Påbörjat arbetet med informationsfoldrar</p>	<p>Slutrapport http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002170/Ungponnychampionat.livskraft.h%C3%A4stf.06.SPAF.pdf</p> <p>Powerpoint-presentation http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002174/Ungponny.Championat.presentation.pdf</p>

Bilaga 2.

Samtliga projekt som beviljats medel från Livskraftigt hästföretagande år 2007.

Sammanställning över mål, målpuppfyllelse och slutresultat samt kommentarer kring projekten. (Använda förkortningar på huvudsökande:

LRF=Lantbrukarnas Riksförbund, SH=Svenska Hästavelsförbundet, HS=Hushållningssällskapet, SvRF=Svenska Ridsportsförbundet,

LS=Länsstyrelsen, STC=Svenska Travsportens Centralförbund, HNS=Hästnäringens Nationella Stiftelse, SPAF=Svenska Ponnyavelsförbundet,

RRO=Ridskolornas Riksorganisation, ASVT=Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Travhästen).

Huvudsökande och proj.ledare	Projektnamn och "finansiering"	Mål och planerade aktiviteter	Uppfyllelse och kommentarer	SLUTRESULTAT
LRF Jönköping (2007:1) Eva Engström	Kartläggning av utvecklingsmöjligheter av hästföretagande i Jönköpings län 340 000 kr (beviljat) (340 000 kr utbetalt)	Lägga grunden för ett flerårigt arbete med syfte att skapa förutsättningar för att göra hästnäringen till en uthållig, bärande näringsgren på landsbygden i Jönköpings län. Förarbetet förväntas leda till ett flerårigt hästprojekt (2007-2010) med finansiering av bl a Landsbygdsprogrammet. Aktiviteter: 1) Öppet forum, 2 st: hästföretagare och personer med häst som hobby 2) Enkäter och intervjuer 3) Rådgivning & kompetensutveckling 4) Skrift	Ja Samarbete/samfinansiering mellan LRF, HS, Jordbruksverket, Vaggeryds kommun och Vaggeryds näringslivsråd <i>Kommentar:</i> <i>En omfattande rapport som visar på ett stort intresse från kommunen att de vill satsa på hästnäringen.</i> <i>Ansåg att de trots en rel låg svarsfrekvens på enkätutskick (20%, 35% och 37%), att de fick en god bild av hur hästverksamhet mm såg ut under 2007.</i> <i>Vaggeryds kommun/Jönköpings län satsar på att bli Sveriges mest hästvänliga län 2017:</i> http://www.vaggeryd.se/omkommunen/hastverksamhet/hastvanligastelanel.4.38f9e9ca111dc0e14108000994.html <i>Fortfarande (2008) har man stora planer för länets hästverksamhet. Man har inlett en förstudie kring att göra Vaggerydstravet till en multiarena för alla hästsporter. Bl a arbetar man med KK-Stiftelsen (Kunskaps- och Kompetens- Stiftelsen) kring</i>	Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001971/J%C3%B6nk%C3%B6ping+bilaga.pdf "Hästen i Jönköpings län": http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001969/J%C3%B6nk%C3%B6ping_kart%C3%A4gning_uvtv.Jkpg.l%C3%A4n.Bilaga.1.pdf Enkät svar Häst som hobby: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001973/J%C3%B6nk%C3%B6ping+hobby.pdf Enkät svar Hästföretagare: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001975/J%C3%B6nk%C3%B6ping+H%C3%A4stf%C3%B6retagare.pdf Enkät svar Lantbrukare: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001977/J%C3%B6nk%C3%B6ping+Lantbrukare.pdf Vaggeryds kommun - Info om projektet

			Drivkrafter för nya näringar.	http://www.vaggeryd.se/omkommunen/hastverksamhet/utvecklingsmojligheteravhastforetagan.deilinet.4.36c74c27112fc128d30800015539.html
SH (2007:2) Dan-Axel Danielsson	Webbutbildning för exteriördomare 200 000 kr (beviljat) (200 000 kr utbetalt) Egen medfinansiering	Ta fram ett webbaserat utbildningsmaterial för att utbilda både verksamma och nya exteriördomare <i>Fokus: Hästens rörelser</i>	Nej – inte ännu <i>Kommentar:</i> <i>All filmning och manus är klart, men projektet har inte slutförts pga sjukdom</i>	Slutrapport (OBS! Ingen direktlänk utan ligger som pdf på Jordbruksverkets hemsida): http://www.jordbruksverket.se/arnesomraden/moilligheterpalandsbygden/livskraftigthastforetagande/projektrapporterlivskraftigthastforetagande2007.4.37cbf7b711fa9dda7a18000810.html
HS Halland (2007:3) Elisabeth Falkhaven	Metod för kompetensutveckling av hästföretagande 213 000 kr (beviljat) (213 000 kr utbetalt)	* Utveckla och förfina den metod för kompetensutveckling som användes 2006 för seriöst satsande hästföretagare <i>Slutmål:</i> <i>en genomarbetad, utvärderad metod för kompetensutveckling av hästföretagare med hög effektivitetskoefficient i förhållande till insatta medel – fullt genomförbar på andra håll i landet</i>	Ja <i>Kommentar:</i> <i>Jobbade återigen med nätverk, men den här gången med etablerade hästföretagare som var villiga att satsa. Kom fram till ett fungerande koncept gällande kursupplägg, som är användbar i denna typ av kompetensutveckling.</i>	Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80002007/Halland.kompetensutvecklingen.pdf
SvRF 1 (2007:4) Kicki Ronnerberg Bäckman	Ridsportens Affärsskola (Central affärsskola för förtroendevalda och ridskolechefer) 415 000 kr (beviljat) (412 333 kr utbetalt)	* Genomföra ett centralt kompetensutvecklingsprogram "Ridsportens Affärsskola" * De deltagande ridskolorna ska genom egna insatser uppnå resultatförbättring och ökad total kvalitet i sin verksamhet	Ja <i>Kommentar:</i> <i>Detta är egentligen en av SvRFs kärnverksamheter som startades redan 1994 först på central nivå, därefter regional. I och med Jordbruksverkets projektpengar kunde man uppdatera och utveckla det ursprungliga konceptet.</i> <i>Från att ha varit en 2-dagarsutbildning</i>	Informationsfolder om projektet: "Ridsportens Affärsskola 2007" http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80002009/Ridsport.aff%C3%A4rsskola.pdf

			<p>under 2006 års projekt, blev det 2007 istället ett upplägg med 3x2 dagars seminarier utspritt under en 6-mån period (dvs fördjupat, längre tid, särskilt utvalda ridskoleföretagare)</p> <p>Även under 2008 fortsätter man med att köra detta koncept, nu i Västsverige.</p> <p>Man har ännu inte gjort någon utvärdering av de företag, om utbildningarna har resulterat i någon resultatförbättring hos verksamheterna. Däremot har deltagarna fått konkreta verktyg att jobba vidare med hemma för att kunna utveckla sina verksamheter.</p>	
<p>SvRF 2 (2007:5)</p> <p>Lillemor Lindell</p>	<p>Hästkunskapsprojekt</p> <p>405 000 kr (beviljat) (402 910 kr utbetalt)</p>	<p>* Genomföra en förstudie samt framtagning av en strategi-, kommunikations- och handlingsplan för projektets hela genomförande. <i>(Därefter kan utvecklingsprocesser, framtagning och bearbetning av information och fakta samt produktion av utbildningsmaterial starta)</i></p> <hr/> <p>* Öka individens kunskap i hästhantering och hästhållning och för en säkrare ridsport (såväl inom ridskoleverksamheten som hos enskilda utövare), genom utbildnings- och informationsinsatser</p> <p><u>Slutmål:</u> <i>En samlad kunskapsbank på webben, som kompletteras med material, litteratur, fysiska träffar, test, "cases" etc. (en kunskapsbank som skapar en samsyn, handlingskraft och som premierar sökandet efter mer kunskap).</i></p>	<p>Ja – till slut</p> <p>Analys kring nuläget – en första fas i ett flerårigt projekt (ca 5 år) som ska ge svar som ska ligga till grund för kunskapsbankens innehåll, upplägg, val av metoder och struktur osv.</p> <p><u>Kommentar:</u> <i>Egentligen står det inte så mycket i foldern om vad som faktiskt har gjorts... skapat en intern styrgrupp, spridit info om projektets syfte osv. Samarbete med andra organisationer exemplifieras med HNS, där man "stämt av" hur de olika projekten kan samverka.</i> <i>I slutrapporten står det även: "Från januari 2008 ska en "tyck till-sajt" öppnas på www3.ridsport.se". Här fanns ingenting så sent som mitten av okt 2008!! Först i slutet av okt 2008 öppnades tyck-till-sajten... http://www.ridsport.se/hastkunskap/default.</i></p>	<p>Informationsfolder om projektet: "Hästkunskapsprojektet 2007" http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001959/H%C3%A4stkunskapsprojektet.pdf</p>

			<p><u>asp</u> Idén med en kunskapsbank är mycket god. Det är viktigt att informationen kommer att hålla viss nivå eftersom målgruppen faktiskt är "alla". Därmed är det också av yttersta vikt att det som kommer att stå här måste vara faktagranskat av personer med kompetens inom respektive område! Projektet kommer att presenteras i samband med Globen 2008</p>	
<p>LRF Konsult 1 (2007:6)</p> <p>Mats Norberg</p>	<p>Kompetensutveckling för hästföretagare 2007</p> <p>185 000 kr (beviljat) (184 438 kr utbetalt)</p>	<p>* Vidareutveckla kunskapen om företagande och företagsledning samt att stärka affärsmannskapet hos den enskilde hästföretagaren (hela landet)</p> <p>* Ge större hästföretagare verktyg och redskap för att ytterligare förbättra sina hästföretag genom t ex att bli attraktiva arbetsgivare</p> <p>Aktiviteter: Anordna och genomföra en 2-dagars "spetsutbildning"</p>	<p>Ja</p> <p><u>Kommentar:</u> LRF Konsult går vidare med förra årets projekt (då LRF var projektansvarig) där Konsult medverkade just som konsult...</p> <p>"Spetsutbildning" (2 dagar) för 18 hästföretagare varav 80% (14 st) från travnäringen</p> <p>Påbörjat arbete med att ta fram ett koncept för individuell rådgivning</p> <p>Arbetet ledde fram till en ny ansökan 2008 (Proffsigare proffs). Liknande koncept men nu helt inriktat på A-tränare inom travet. (Förbättra företagsledarkompetensen)</p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001979/Kompetensutveckling.pdf</p> <p>Inbjudan: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001981/Kompetensutveckling.inbjudan.pdf</p>
<p>LS i Södermanlands län (2007:7)</p> <p>Marianne</p>	<p>Häst i region Mälardalen (HIM)</p> <p>53 000 kr (beviljat) (53 000 kr utbetalt)</p>	<p>* Få igång ett aktivt arbete inom länsstyrelserna med hästhållning och hästnäring i Mälardalsregionen (Södermanlands län, Stockholms, Uppsala, Västmanlands, Örebro och Östergötlands län)</p>	<p>Ja</p> <p><u>Kommentar:</u> Det man egentligen har sökt pengar till är att kunna anordna ett antal möten mellan de 6 olika länsstyrelserna i aktuell region samt HNS för att få utbyta erfarenheter</p>	<p>Slutrapport för hela projektet "Kvalitetsutveckling Häst i Sörmland" (där "Häst i region Mälardalen" varit en liten del): http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001983/S%C3%B6dermanland.Kvalitetsutveckling.h%C3</p>

Skantz		<p>* Erfarenhetsutbyte på regional nivå</p> <p>* Lyfta fram hästhållningen samt hästnäringen i Mälardalsregionen</p> <p>Aktiviteter: Möten</p>	<p>kring tidigare projekt inom "Kvalitetsutveckling Häst i Sörmland". Anledningen till att ha med HNS i diskussionen var att få det nationella perspektivet. Det här projektet är ett sätt att "bädda för" regionala engagemang som kan stärka hästsektorn, såsom "Hästen i Skåne" och Häst-Halland.</p> <p>Nätverket lever kvar.</p>	<p>%A4st.pdf</p> <p>LS Södermanlands informationssida om hästar och hästhållning: http://www.d.lst.se/d/amnen/djurhalsa/hast/</p>
<p>Svensk Galopp (2007:8)</p> <p>Björn Eklund</p>	<p>Avelsseminarium 2007</p> <p>145 000 kr (beviljat) (119 714 kr utbetalt)</p>	<p>* Genomföra djupintervjuer av 10-15 professionella (och dominerande) uppfödare inom fullblodsaveln</p> <p>* Anordna avelsseminarium</p> <p>Slutmål: öka antal fullblodsföl samt intresset inom uppfödarkåren</p>	<p>Ja (?)</p> <p>Genomfört avelsseminarium för (totalt 25 pers) yngre och mer nyetablerade uppfödare jmf med föregående års seminarium. Gruppdiskussioner och föreläsningar.</p> <p><i>Kommentar:</i> <i>Slutredovisning om vad djupintervjuerna resulterat i saknas! Troligen är det de som ligger till grund/utgör förstudien till den enkätstudie som redovisas här intill: "Galoppuppfödning 2007". Men, denna rapport har å andra sidan fått projektmedel från Livskraftigt hästföretagande år 2008! Dessutom framgår det ingenstans i rapporten att/om arbetet är delfinansierat av Jordbruksverket?!</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001932/Avelsseminarium.pdf</p> <p>Slutrapport av en undersökning kring de svenska galoppuppfödarna "Galoppuppfödning 2007" http://www.galoppSPORTENSFRAMTID.NU/upload/Galoppuppfodning%202007%20Slutrapport.pdf</p> <p>Övriga rapporter http://www.galoppSPORTENSFRAMTID.NU/rapporter.asp?id=29</p>
<p>Svensk Galopp (2007:9)</p> <p>Ulf Stålborg</p>	<p>En utvärdering av olika gödselsystem</p> <p>175 000 kr (beviljat) (168 817 kr utbetalt)</p>	<p>* Ta fram en rapport som kan fungera som ett beslutsunderlag för en investering i ett miljövänligt hästgödselhanteringssystem som genererar varmvatten och kan värma upp byggnader och på det sättet även sänker kostnaderna för gödselhantering,</p>	<p>Ja</p> <p><i>Kommentar:</i> <i>Ett omfattande, välgjort och givande slutresultat, som bl a bygger på samarbete med JTI.</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002017/G%C3%B6dselsystem.pdf</p> <p>Billaga 1 (Jämförelsen):</p>

	<i>Delfinansierat projekt (tot. 265 080 kr)</i>	<p>uppvärmning och varmvatten.</p> <p>* Fem olika gödselhanteringssystem ska jämföras</p>	<p><i>Kompetensutveckling inom miljöfrågor av betydelse för bl a hästföretagare</i></p> <p><i>Trevlig hemsida. Frågan är om den kommer att utvecklas och hållas levande eller om det enbart är ett enskilt projekt. Även LRF har information om hästgödsel. Liknande information kan hittas där. LRF länkar till www.hastgodselse.se .</i></p> <p><i>(Enligt Magnus Nordgren på Jordbruksverkets hemsida kommer LRF och HNS miljögrupp ta över sidan fr o m 2009)</i></p>	<p>http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80002019/G%C3%B6dselsystem+bilaga+1.pdf</p> <p>Bilaga 2: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80003273/Utv%C3%A4rdering.g%C3%B6dselsystem.bilaga2.pdf Roll up: (OBS! Ingen direktlänk utan ligger som pdf på Jordbruksverkets hemsida): http://www.jordbruksverket.se/arnesomraden/moilligheterpalandsbygden/livskraftigthastforetagande/projektrapporterlivskraftigthastforetagande2007.4.37cbf7b711fa9dda7a18000810.html</p>
<p>HS Sjuhärad (2007:10)</p> <p>Margareta Bendroth</p>	<p>Skapande av Hästföretagarlots i Sjuhärad med omnejd</p> <p>68 000 kr (beviljat) (66 336 kr utbetalt)</p>	<p>* Skapa en s.k. hästföretagarlots som skall vara till hjälp för:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) hästföretagare (blivande) 2) myndigheter, kommuner, organisationer och andra som får hästföretagarfrågor på sitt bord <p><i>Aktiviteter:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • bilda arbetsgrupp • kontakter, möten, träffar med målgruppen • skapa Hästföretagarlots 	<p>Ja</p> <p><i>Kommentar:</i> Projektets arbetsgrupp utgjordes av representanter från kommuner, LRF, HS, BYS, naturbruksgymnasium samt hästföretagare.</p> <p><i>Resultatet kan ses som ett förslag på hur en sådan här typ av funktion kan se ut. Idag finns listan över dem som ingår i den s.k. Hästföretagarlotsen endast i slutrapporten på jordbruksverkets hemsida.</i></p> <p><i>Hästföretagarlotsen har vunnit länsstyrelsens gillande och man kommer att söka pengar för att den ska kunna appliceras i hela Västra Götaland. Det är meningen att allt ska ligga i en portal, som dels ska finnas kommunvis, dels i hela</i></p>	<p>Slutrapport http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001950/Sjuh%C3%A4rad_h%C3%A4stf%C3%B6retagarlots.pdf</p>

			länet.	
<p>STC 1 (2007:11)</p> <p>Christina Olsson</p>	<p>Byråkrati och regler för travhästföretagare</p> <p>80 000 kr (beviljat) (76 537 kr utbetalt)</p>	<p>* Sammanställa och utvärdera regler, lagar och förordningar som berör småföretagare inom travbranschen, och på så sätt skapa bättre förutsättningar och stärka branschens potentiella och befintliga företagsmöjligheter till livskraftig utveckling.</p>	<p>Ja</p> <p><i>Kommentar:</i> <i>Egentligen är det en sammanställning och inte en utvärdering av de regler, lagar och förordningar som har med djurhållning/ djurskydd och miljö att göra. Dessutom finns en kort beskrivning av travbranschens egna regler.</i></p> <p><i>Det som saknas är de lagar och regler osv som gäller själva företagandet – dvs allt utöver det som har med djur och djurhållning att göra. Detta är en stor brist med arbetet.</i></p> <p><i>Så som rapporten ser ut nu, dvs en sammanställning över ffa djurskyddets lagar och förordningar, kan den läsas av alla som håller häst, dvs inte enbart för travbranschens folk.</i></p> <p><i>Rapporten går inte att hitta på travets egna hemsidor (mig veterligen), vilket kan tyckas något märkligt.</i></p>	<p>Slutrapport http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001930/Travh%C3%A4stf%C3%B6retag.pdf</p>
<p>STC 2 (2007:12)</p> <p>Markus Myron</p>	<p>Projekt Hästägarutredningen</p> <p>380 000 kr (beviljat) (376 748 kr utbetalt)</p>	<p>* Genom enkäter och intervjuer skapa en så tydlig bild som möjligt av såväl befintliga som potentiella travhästägares/B-tränares behov och förväntningar – <i>dvs undersöka vilka faktorer som är av betydelse för att upprätthålla intresse och viljan att satsa på travsporten resp att äga och/eller träna travhästar.</i></p> <p>* Ta reda på orsakerna till:</p>	<p>Ja</p> <p><i>Kommentar:</i> <i>Totalt 900 utskick</i> <i>Den här gången har man viktade urvalsstorlekar av grupperna = Bra! svarsfrekvens 64% (53-67%) = VG</i></p> <p><i>Ett väldigt väl genomfört projekt som med största säkerhet är av stor betydelse för</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001965/H%C3%A4st%C3%A4garutredning.pdf</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • varför vissa valt att sluta som hästägare/B-tränare • attityder till travhästägande från utövare av andra hästdiscipliner <p>Undersökningen ska ligga till grund för allt arbete med rekrytering av hästägare och B-tränare de närmaste åren.</p>	<p><i>travnäringsens fortsatta arbete med att försöka upprätthålla sporten och travhästägandet.</i></p> <p><i>Det som saknas i rapporten är diskussionen kring travhästägaren och ridhästägaren; jämförelser likheter, skillnader. Som det är nu redovisas ridhästägarnas enkätsvar Dessa tar dock inte heller upp något kring attityder gentemot travsidan...</i></p>	
<p>STC 3 (2007:13)</p> <p>Johan Abenius</p>	<p>Utvecklat företagande i travbranschen</p> <p>260 000 kr (beviljat) (245 566 kr utbetalt)</p>	<p>* Utveckla ett för travsporten fungerande utvecklings- och utbildningskoncept för företagare (ffa med satsning på ungdomar och kvinnor)</p> <p>* Genomföra 5 utbildningspiloter, dvs utbildningsblock/2-dagarskurser i företagsutveckling, med föregående inspirationsträff för att locka deltagare till kurserna, på 5 travbanor runt om i landet</p>	<p>Ja</p> <p><i>Det blev 5 inspirationsträffar men bara 4 utbildningstillfällen pga dåligt intresse.</i></p> <p>Mellan 6-15 deltagare per kurs – samtliga mycket nöjda.</p> <p><i>Kommentar: Det framgår inte vilken kategori travhästföretagare som deltog i utbildningarna. Var det svårt att locka folk över huvud taget eller speciellt kvinnor och ungdomar?</i></p> <p><i>Projektet har vissa likheter med LRF Konsults projekt (2007:6) – bl a samma projektansvarig(Mats Norberg)...</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002015/Utvecklat.f%C3%B6retagande.trav.2007.pdf</p>
<p>LRF 1a (2007:14)</p> <p>Camilla Linder</p>	<p>Regelverket (REKVIRERAT SOM ETT PROJEKT)</p> <p>683 000 kr (beviljat) (648 447 kr utbetalt) <i>Delfinansierat</i></p>	<p>* Angripa de flaskhalsar som finns inom hästnäringen idag och som kan stoppa den positiva utvecklingen som hästnäringen har fört med sig för landsbygden:</p> <p>1) Identifiera och försöka lösa problem inom vissa regelverk som kan hindra utvecklingen inom hästnäringen</p>	<p>Ja</p> <p><i>Kommentar: 1) LRF Konsult Skattebyrån redogör för grunderna hur en hästverksamhet kan beskattas och vad som är skillnaden mellan hobby och näringsverksamhet.</i></p>	<p>"Slutrapport 1" "Beskattning...": http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001985/Beskattning+av+h%C3%A4stf%C3%B6retagare.pdf</p> <p>"Beräkning av kostnader vid ridning på annans mark": http://www.jordbruksverket.se/d</p>

		<p>2) Hästverksamhet på annans mark</p> <p>a) Information – genomföra seminarier:</p> <p>i) Ridleder: utländska föredragshållare för att ge genomslagskraft för beslutsfattare i Sverige att se nyttan men även vad användning av annans mark kan innebära</p> <p>ii) Nätverksträff för ideella projektledare för ridleder. Marknadsföring, juridik mm</p> <p>b) genomföra ett fördjupat arbete med beräkningar av markskador orsakade av hästar vid nyttjande av allemansrätten</p> <p>c) spridning av framtaget informationsmaterial: broschyr, affisch & film</p>	<p><i>Skatteverket har insett att hästägare bedöms och beskattas olika i Sverige. Har tillsatt en referensgrupp (med bl a LRF) för hästbeskattningsfrågor</i></p> <p><i>Fortfarande har dock myndigheter inte börjat hantera hästföretagandet på ett gynnsamt sätt, dvs hästföretagen anses fortfarande många gånger vara hobbyverksamhet.</i></p> <p><i>2) Tätortsnära rekreativområden ska uppfylla många människors behov och samtidigt ta hänsyn till produktiva lantbruk. För att markägaren ska upplåta mark till t ex ridslingsor osv krävs ersättning. LRF har tagit fram beräkningar på vad det kostar. Även material kring allemansrätten har tagits fram.</i></p> <p>*****</p> <p><i>LRFs hemsida med info riktad till hästföretagare, bl a "Verksamhet på annans mark":</i> http://www.lrf.se/Medlem-i-LRF/Erbjudanden-for-foretagare1/Naringsverksamheter/Hast/Verksamhet-pa-annans-mark/</p>	<p>http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001995/Ber%C3%A4kningskostnader.ridning.annans.mark.pdf</p> <p>Slutrapport 2: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001987/L%C3%B6nsamheten%C3%A4stf%C3%B6retagande.pdf</p> <p>Inbjudan och program Ridleder: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001989/Ridleder+inbjudan+och+program.pdf</p> <p>Anteckningar från Ridledsseminarium: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001991/Anteckningar.ridleder.seminarium.071116.pdf</p> <p>Inbjudan och program – hästen och användning av annans mark: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001999/Allemanr%C3%A4tt.f%C3%B6rel%C3%A4sning.071115.pdf</p> <p>Folder: "Du, hästen och allemansrätten": http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001997/Folder+du+h%C3%A4sten+och+allemansr%C3%A4tten.pdf</p>
<p>LRF 1b (2007:15)</p>	<p>Information (REKVIRERAT SOM ETT PROJEKT)</p> <p>0 kr</p>			

	(0 kr)			
LRF 2 (2007:16) Ann Henriksson	Skriften "Avlivning av häst – dessa regler gäller" 29 726 kr (beviljat) (29 726 kr utbetalt)	Tryckkostnader	Ja	Broschyr: http://www.lansstyrelsen.se/NR/rdonlyres/0329EE65-F234-4BE3-A671-E8E91D6D180C/0/avlivning.pdf
HNS 1 (2007:17) Bibbi Bonorden	Hästen i kommunen – betyder mer än du tror 960 000 kr (beviljat) (959 201 kr utbetalt)	* Sprida information och kunskap om hästnäringen bland politiker och tjänstemän i landets kommuner. Landets samtliga kommuner ska ha en större kunskap om hästen som näringsgren. Med ökad kunskap kan man identifiera och förtydliga de effekter som hästnäringens utveckling ger upphov till samt påvisa konkreta åtgärder för att minska de problem och konflikter som finns. Aktiviteter: Sammanställa ett informationsmaterial som beskriver vilka kommunala förvaltningar som berörs och hur de påverkas av hästen. Materialet ska även ge förslag på konkreta lösningar på de problem som medföljer hästnäringens utveckling (Information hästnäringen – kommunerna och vise versa)	Ja <i><u>Kommentar:</u></i> <i>Denna s.k. praktiska guide riktar sig ffa till personer som hanterar hästfrågor i en kommun, t ex tjänsteman eller politiker. Handboken belyser hästbranschens olika områden och villkor samt ger handgripliga råd om vad kommunerna kan göra. Troligtvis ett mycket användbart verktyg.</i>	Slutrapport: (OBS! Ingen direktlänk utan ligger som pdf på Jordbruksverkets hemsida): http://www.jordbruksverket.se/arnesomraden/mojligheterpalandsbygden/livskraftigthastforetagande/projektrapporterlivskraftigthastforetagande2007.4.37cbf7b711fa9dda7a18000810.html "Hästen i kommunen – betyder mer än du tror. En praktisk guide för kommunens medarbetare": http://www.nshorse.se/cm/2.432
HNS 2 (2007:18) Christina	Hästhållning med kvalitet	Informationssatsning i syfte att påverka enskilda hästägares kunskap, attityder och beteenden för höjd lägstanivå vad gäller hästhållning och hästhantering.	Ja Förlängd projekttid!	Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001953/Hush%C3%A5llning+med+kvalitet.pdf

Risshytt Collman	250 000 kr (beviljat) 249 900 kr utbetalt)	<p>Förslag till aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Komplettera ”verktygen” samt göra guiderna tillgängliga via HNS hemsida: <ol style="list-style-type: none"> 1) ”Praktisk guide Hästhållning med kvalitet – för hästägare” =???? (Inte heller Elisabeth Backteman var helt klar med vad som menades) 2) ”Praktisk guide Hästhållning med kvalitet – för kollektivstall” = ”Hästhållning med kvalitet – för inackorderingsföretag” * Producera kompetensutvecklingspaket för enskilda hästägare, genomföra pilotförsök * Producera informationskampanj (gemensam budskapsplattform) tillsammans med strategiska partners * Presentera förslag till fortsatt förvaltning 	Dialog med SvRFs projekt Hästkunskap	<p>”Ha häst” (NS praktisk guide nr 3) http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001956/Hush%C3%A5llning+med+kvalitet+guiden.pdf</p> <p>Kommentar: <i>I och med att HNS endast beviljades(?) ca 30% av den ursprungligt beräknade projektkostnaden, kapades troligtvis projektet ganska rejält. (Därför hade det kanske varit på sin plats om HNS kommit in med en uppdaterad projektplan/-budget?).</i></p> <p><i>Slutprodukten ”Ha häst” innebar att 20 svenska hästorganisationer enades kring en gemensam grundsyn på de kunskaper och värderingar som är grundläggande för att ha häst. Materialet är <u>mycket</u> ”basic”!</i></p> <p><i>(SVA = STATENS Veterinärmedicinska Anstalt och inte SVERIGES)</i></p>
HNS 3 (2007:19) Lill Gusén	Hästhusesyn 2008 150 000 kr (beviljat) (150 000 kr utbetalt)	<ul style="list-style-type: none"> * Uppdatera och marknadsföra den befintliga Hästhusesynen (ffa inom ämnesområdet Djurskydd pga nya hästföreskrifter) <p><i>Hästhusesyn syftar till att vara ett hjälpmedel som ska underlätta för hästföretag att leva upp till de krav som lagstiftning och försäkringsbolag ställer på hästgårdar/hästanläggningar inom de fyra specifika områdena miljö, djurskydd, brandskydd och arbetsmiljö. Fr.o.m. 2008 även Barnsäkerhet</i></p>	Ja	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001939/H%C3%A4sthusesynt.2008.pdf</p> <p>Senaste versionen av Hästhusesyn finns på HNSs hemsida: http://www.nshorse.se/cm/bestallmaterial</p>
HNS 4 (2007:20)	Hästnäringen i landsbygds-	<ul style="list-style-type: none"> * Skapa medvetenhet hos aktiva inom hästnäringen om de möjligheter 	Ja	Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/d

<p>Elisabeth Backteman</p>	<p>programmet</p> <p>175 000 kr (beviljat) (168 165 kr utbetalt)</p>	<p>landsbygdsprogrammet kan ge.</p> <p>* Skapa ett nätverk som kan arbeta med att hjälpa enskilda hästföretag i de olika länen med allt arbete som kan uppkomma i samband med hästnäringen i landsbygdsprogrammet.</p> <p>Aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anordna en central träff med Jordbruksverket, Länsstyrelser, representanter från hästnäringen samt regional "hästkonsulenter" • Länsvisa informationsträffar om det nya landsbygdsprogrammet. Medverkande: HNS, STC, Länsstyrelsen och LRF Konsult 	<p><u>Kommentar:</u> <i>Totalt 23 st träffar runt om i landet genomfördes (ca 975 personer totalt).</i></p> <p><i>Framförallt 2 viktiga frågor har besvarats vid mötena:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>Vilka förutsättningar och möjligheter finns för hästnäringen i stort att ta del av dessa ekonomiska resurser?</i> 2) <i>Vilken hjälp finns att få för den enskilde hästföretagaren som vill ansöka om stöd för att utveckla sin hästverksamhet?</i> <p><i>Träffarna har även inneburit nya nätverks-konstellationer</i></p> <p><i>Viktigt att anordna sådana här träffar som riktar sig just till hästnäringen för att få dem mer medvetna om vilka möjligheter landsbygdsprogrammet kan innebära.</i></p>	<p>download/18.62af51191240430af4d80001961/H%C3%A4stn%C3%A4ringen+i+landsbygdsprogrammet.pdf</p> <p>Inbjudan: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001963/H%C3%A4stn%C3%A4ringen+i+landsbygdsprogrammet.inbjudan.pdf</p>
<p>HNS 5 (2007:21)</p> <p>Stefan Johansson</p>	<p>Hästen i Skåne</p> <p>50 000 kr (beviljat) (50 000 kr utbetalt)</p>	<p><i>Delfinansiering av det regionala projektet "Hästen i Skåne"</i></p> <p><i>Från www.hasteniskane.se</i></p> <p>"Hästen i Skåne är ett projekt helfinansierat med EU-medel via Landsbygdsavdelningen på Länsstyrelsen i Skåne och drivs av Region Skåne, Kommunförbundet och LRF." (okt 2008)</p>	<p><i>Från www.hasteniskane.se</i></p> <p><i>"Arbetet i projektet Hästen i Skåne leds av en styrgrupp sammansatt av representanter från Region Skåne, Kommunförbundet Skåne, LRF Skåne, Länsstyrelsen och Nationella Stiftelsen."</i></p> <p><i>(HNS har en representant i styrgruppen)</i></p> <p><u>Kommentar:</u> <i>En aning märkligt att HNS söker pengar från Jordbruksverkets Livskraftigt hästföretagande för att gå in och själva medfinansiera ett projekt...</i></p> <p><i>"Hästen i Skåne" drivs fr o m 1 sept 2007 t o m 31 aug 2009 som ett projekt inom</i></p>	<p>"Hästen i Skåne" hemsida: http://www.hasteniskane.se/</p>

			landsbygdsprogrammet/Länsstyrelsen i Skåne. Fram till den 1 sept 2007 var det enbart finansiering via Region Skåne, Jägersro samt resurser i form av arbete från LRF Skåne. Under denna "förperiod" användes pengar från Livskraftigt hästföretagande. Dock ingen fortsatt finansiering från Jordbruksverket efter det att projektet blev EU-finansierat. (Anledningen till att det kändes angeläget att få igång det här arbetet var att det regionala engagemanget var starkt samt att "Hästen i Skåne" skulle kunna fungera som ett pilotprojekt. Skåne är ett viktigt hästlän)	
HNS 6 (2007:22)	Hästhusesyn 2007 130 000 kr (beviljat) (130 000 kr utbetalt)	Tryckkostnad	Ja	
HNS 7 (2007:23)	Hästhållning med kvalitet – för inackorderings- företag 25 000 kr (beviljat) (22 000 kr utbetalt)	Tryckkostnad	Ja	
Flyinge utveckling (2007:24) Gunnar Petersson	Horse Innovation Arena (HIA) 95 000 kr (beviljat) (94 876 kr utbetalt)	* Hur formas och synliggörs en arena där forskning och utveckling, företagande, samverkan och kunskapsöverföring samlas på en plats, stärker innovationsprocessen och bidrar till utvecklingen inom hästnäringen? * Syftet är att beskriva en Horse Innovation Arena (HIA) på ett sådant sätt att förstudien kan utgöra ett objektvt underlag vid	Ja <i>Kommentar:</i> Slutrapporten visar på förutsättningar som krävs för att en hästföretagarby ska vara genomförbar och livskraftig såväl nationellt som internationellt. Utredarna fastslår att den här typen av företagsby behövs breddas till ett s.k. Landsbygds Utvecklings Center (LUC) för att ha en bredare bas och	Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001936/Horse+innovation.pdf Flyinge utveckling: http://www.flyinge.nu/luc/index.html

		<p>eventuell etablering av sådana eller utveckling av redan befintliga sådana platser i Sverige</p> <p><i>dvs ge ett allsidigt underlag inför beslut att etablera företagsbyar i Sverige främst för företagare inom hästnäringen</i></p>	<p><i>kunna utvecklas. Nödvändigt med ett s.k. ankarföretag för att kunna vara livskraftigt.</i></p> <p><i>Rapporten ger även en sammanställning över bl a statliga utredningar inom hästnäringen.</i></p> <p><i>Många intressanta infallsvinklar. Lyfter tankarna om hästföretagande och dess möjligheter till en ny nivå.</i></p>	
<p>SPAF (2007:25)</p> <p>Maria Andersson</p>	<p>Marknadsföring av ungpönyaktiviteter</p> <p>40 000 kr (beviljat) (29 673 kr utbetalt)</p>	<p>* Öka deltagandet i ungpönyaktiviteterna i Sverige genom en ökad information till uppfödare, ägare, ryttare och utbildare av svenskfödda ponnyer.</p> <p>Aktiviteter: * göra affischer och ge ut information vid Eurohorse-mässan i Göteborg</p> <p>* göra en broschyr för att informera om ungpönyaktiviteterna, och som ska distribueras till medlemmar i de olika rasföreningarna i SPAF via medlemsutskick samt i samband med registrering av ponnyer fem år och yngre</p> <p>* annonsera ungpönyaktiviteterna i olika branschtidskrifter</p>	<p>Ja</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 st banderoller • 10 000 ex av en nygjord folder • Annonsering i tidningarna: <ul style="list-style-type: none"> - Ridsport - Häst för alla - Häst & Ryttare <p><i>Kommentar: Foldern innehåller kortfattad information om innebörden av 3-årstest, kvalitetsbedömning av 4-åringar samt 5- och 6-årschampionat och varför man ska delta i dessa aktiviteter.</i></p> <p><i>Detta "projekt" är något tveksamt om det verkligen uppfyller Jordbruksverkets krav på inriktning av projekten. Med lite god vilja kan det täckas inom "vända trender, information/ kommunikation". Genom att stödja svensk avel och uppfödning, som är en viktig del av den svenska hästsektorn, kan även förutsättningarna förbättras för utvecklandet av livskraftigt hästföretagande och en levande landsbygd.</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002001/Ungponnyaktiviteter.pdf</p> <p>Folder: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002003/Ungponny+folder.pdf</p> <p>Annons och banderoll: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002005/Ungponny+annons.pdf</p>

			<p>Frågan är dock om "satsningarna" på nytt informationsmaterial (se ovan) inneburit att fler ponnyer deltagit i årets evenemang? Enligt projektledare Maria Andersson hade man fler intresseanmälningar till både 2007 och 2008 års 3-årstest och kvalitetsbedömningar än vad man kunde ta emot. Totalt sett ökade antalet ponnyer som deltog i ungpennyaktiviteterna:</p> <table> <thead> <tr> <th></th> <th><u>2006</u></th> <th><u>2007</u></th> <th><u>2008</u></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>3-årstest:</td> <td>185</td> <td>190</td> <td>233 ponnyer</td> </tr> <tr> <td>Kval. 4-år:</td> <td>80</td> <td>97</td> <td>122 ponnyer</td> </tr> <tr> <td>Kval 5-år:</td> <td>16</td> <td>21</td> <td>9 ponnyer</td> </tr> <tr> <td>(Kval.tot:</td> <td>97</td> <td>118</td> <td>131 ponnyer)</td> </tr> <tr> <td>Ponnyer tot:</td> <td>282</td> <td>308</td> <td>364</td> </tr> </tbody> </table> <p><u>Övrig kommentar:</u> <u>Rel tråkig hemsida...</u> http://www.spaf.info/</p>		<u>2006</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	3-årstest:	185	190	233 ponnyer	Kval. 4-år:	80	97	122 ponnyer	Kval 5-år:	16	21	9 ponnyer	(Kval.tot:	97	118	131 ponnyer)	Ponnyer tot:	282	308	364	
	<u>2006</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>																									
3-årstest:	185	190	233 ponnyer																									
Kval. 4-år:	80	97	122 ponnyer																									
Kval 5-år:	16	21	9 ponnyer																									
(Kval.tot:	97	118	131 ponnyer)																									
Ponnyer tot:	282	308	364																									
<p>Sleipner (2007:26)</p> <p>Göran Westman</p>	<p>Kallblodstravaren i centrum för utveckling</p> <p>60 000 kr (beviljat) (57 082 kr utbetalt)</p>	<p>* Skapa företagsutveckling kring kallblodstravaren i AC-län: uppfödning, träning och tävlingsverksamhet</p> <p>* Öka kunskaper kring hästares förutsättningar för träning och tävling, och finna vägar för finansiering av hästverksamhet i stad och land samt att bredda intresset för att bedriva verksamhet med kallblodstravare i AC-län, främst Umeåregionen</p> <p>Aktiviteter: * Planera byggande av föreningslokal på stallbacken Umåker</p>	<p>Ja – till största delen</p> <p>Kostnadsberäkning med budget samt en skiss över hur föreningslokalen ska se har tagits fram. Rövning av markområdet har också genomförts.</p> <p>3 seminarier anordnades: - active stable - hur man söker EU-medel - rörelseanalys (hälsa)</p> <p>I unghästutställningen deltog 15 hästar</p> <p><u>Kommentar:</u></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001967/Kallblodstravaren.pdf</p>																								

		<p>* Ta fram utbildningsmaterial och kurser</p> <p>* Anordna seminarium och temadagar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stallbyggnader - rörelseanalys - företagande - träning, skadeprevention - besök uppfödare <p>* Anordna en unghästutställning</p>	<p><i>Framtagning av utbildningsmaterial och kurser har inte hunnits med inom ramen för projektet.</i></p> <p><i>De genomförda aktiviteterna har dock inneburit en initiering till att skapa en mötesplats för personer med intresse för uppfödning, träning och tävling med hästar oavsett verksamhetsform.</i></p> <p><i>Sleipner Umåker tycks vara en ideell förening.</i></p>	
<p>RRO (2007:27)</p> <p>Christina Risshytt Collman & Cecilia Löfgren</p>	<p>"Utanför fyrkantsspåret", verksamhets- och affärsutveckling för ridskolor</p> <p>70 000 kr (beviljat) (70 000 kr utbetalt)</p>	<p>* Hitta nya verksamhets- och affärsutvecklingskoncept för "livskraftig ridskoleverksamhet" (riktat till ridskoleföretag, i första hand medlemmar i RRO)</p> <p>Aktiviteter:</p> <p>* anordna ett seminarium (2 halvdagar)</p>	<p>Ja</p> <p>Representanter från 14 RRO-anslutna ridskolor deltog i seminariet.</p> <p>* deltagarna intervjuades som förberedelse till seminariet</p> <p>* företagens samlade kunskap, erfarenheter och idéer lyftes fram</p> <p>* verksamhetsanalys: styrkor och svagheter</p> <p>* en slutsats: ridskoleföretagen har ofta större verksamhetsfokus än marknads- och kundfokus</p> <p><i><u>Kommentar:</u></i> <i>En viktig slutsats var att ridskoleföretagen ofta har större verksamhetsfokus än marknads- och kundfokus.</i></p> <p><i>Bygga nätverk är viktigt!</i></p> <p><i>Detta projekt har vissa likheter med SvRFs Ridsportens Affärsskola.</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80002013/Utanf%C3%B6rfyrkantssp%C3%A5ret.pdf</p>

<p>ASVT (2007:28)</p> <p>Ulrika Lundberg</p>	<p>Kursmaterial för kompetensutveckling av hästuppfödare "Uppfödarutbildning"</p> <p>55 000 kr (beviljat) (51 600 kr utbetalt)</p>	<p>* Öka kunskapen inom hästavel och hästuppfödning, vilket i sin tur innebär bättre djurskydd, högre kvalitet och ökad lönsamhet i produktionen.</p> <p>* Öka intresset för hästavel och travhästuppfödning, vilket minskat kraftigt under de senaste 3-4 åren</p> <p>Aktivitet: Ta fram ett nytt heltäckande utbildningsmaterial som kan användas vid centralt eller lokalt anordnade kurser som heldagskurser, i studiecirkelsform eller studier via webben</p> <p>Materialets innehåll: - grundläggande fakta/baskunskaper (avel, avelstoet, betäckning, fölning, föl till unghäst, skötsel och vård, stoets sjukdomar, utfodring) - utökad fakta - regelverk - tidningsartiklar - veterinärmedicinska rapporter - kontakter mm Dessutom en film som visar ett normalt fölningsförlopp</p>	<p>Nej – men snart</p> <p>Textbearbetning och komplettering av materialet är klart samt delar av layout och bildhantering.</p> <p>Utbildningen beräknades att gå i tryck i januari 2008 och kursverksamhet skulle starta under våren...</p> <p>----- Etapp 1: Tillgänglig för ASVT medlemmar</p> <p>Etapp 2: Studiecirklar</p> <p>Etapp 3: Webbutbildning</p> <p><i>Kommentar:</i> <i>Projektet blev för dyrt att göra så som det ursprungligen var tänkt Man fick därför tänka om och har nu arbetat om materialet. I slutet av okt 2008 är materialet dock tryckfärdigt.</i></p> <p><i>Material har bl a tagits fram i samarbete med STC och (studenter från) SLU.</i></p> <p><i>Kursmaterialet är fortfarande tänkt att utvecklas genom ovanstående etapper och ska kunna användas av alla avelsintresserade oavsett ras eller genre. Annonsering kommer att ske på bred front.</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80002011/Uppf%C3%B6darutbildning.pdf</p>
<p>LRF Dalarna (2007:29)</p>	<p>Dalahästar, förstudie, hästen som dragkraft för utveckling av</p>	<p>* Genomföra en förstudie (särskilt fokus hästturism) som ska ligga till grund för att ytterligare stärka de programförslag som</p>	<p>Ja</p> <p><i>Kommentar:</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001935/Dalah%C3%A4st</p>

Lotta Hernek	<p>länet</p> <p>50 000 kr (beviljat) (50 000 kr utbetalt) Medfinansiering Region Dalarna</p>	<p>tidigare tagits fram av LRF och övriga intressenter och formulera en ansökan för Mål 2 norra Mellansverige.</p> <p><i>Målet med det projektet är att genomföra ett utvecklingsarbete som stärker Dalarnas hästnäring och marknadsför detta nationellt och internationellt, och bidrar aktivt till Dalarnas utveckling.</i></p> <p>Huvudaktiviteter: * se över möjligheterna att gemensamt arbeta för att etablera hästbranschen som en tillväxtbransch integrerad med länets besöksnäring</p> <p>* se över hur utbildning runt häst och hästföretagande kan integreras i Dalarnas utveckling</p> <p>* utifrån förstudiens resultat ta fram stommen till en ansökan för Mål 2</p> <p>* förstudien ska se över hur programmet ges hållbarhet och livskraft att drivas vidare efter projekttidens slut</p>	<p><i>Rapporten presenterar en rad åtgärdsförslag där entreprenörskap, produktutveckling, hållbar turism och långsiktig utveckling dominerar.</i></p> <p><i>Även i detta projekt efterfrågar man en central funktion som stöd för hästföretagare men som även har en samlade funktion för hästfrågor i länet.</i> <i>DalaHästCenter – Hästensvarig Dalarna</i></p> <p><i>Hösten 2008, när projektet är avslutat, har föringen Hästlandet Dalarna fått förtroendet att driva de övergripande hästfrågorna i Dalarna vidare. Detta är emellertid en ideell förening och det är oklart hur arbetet ska fortlöpa.</i> <i>(Hösten 2009 var hemsidan nerlagd... www.hastlandetdalarna.se)</i></p> <p><i>Enligt Inger Bengtsson, ledamot i regionstyrelsen för LRF Dalarna, har Region Dalarna och LS tappat intresset ffa pga ekonomiskt läge, och man har därför inte gjort någon projektansökan till Mål 2.</i></p>	<p>ar.f%C3%B6rstudie.pdf</p>
<p>Länsstyrelsen i Gävleborgs län (2007:30)</p> <p>(Berit Löfgren)</p> <p>Mariana</p>	<p>Häst i hållbar utveckling</p> <p>90 000 kr (beviljat) (88 107 kr utbetalt)</p>	<p>* Öka kunskapen om hästnäringen hos utvalda kommuner samt starta processen med samordning av hästsektorn</p> <p>Aktiviteter: * genomföra möten, träffar och besök (kommuner, hästorganisationer mm)</p> <p>* inventera kommunernas behov av stöd, rådgivning och information i sitt arbete med</p>	<p>Ja</p> <p><i>Kommentar:</i> <i>Detta är en fortsättning och vidareutveckling av tidigare projekt som har genomförts i länet. Man har bl a inventerat vilka satsningar som gjorts på hästsektorn i kommunerna de senaste åren.</i></p> <p><i>"Handlingsplan för en utveckling av</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001937/H%C3%A4st+h%C3%A5llbar+utveckling.pdf</p> <p>"HÄSTKRAFT Hästens lokala betydelse & utvecklingskraft i Gävle kommun"</p>

Femling		<p>hästnäringen</p> <p>Syftet är att:</p> <ul style="list-style-type: none"> * förse kommunerna med information om hästnäringens möjligheter och utvecklingspotential samt modeller och kunskaper för häst i samhällsplaneringen och landsbygdsutvecklingsarbetet * stötta en samordning av hästsektorn så att näringen blir en tydlig samtalspartner mot kommuner, myndigheter och övriga i samhället 	<p><i>hästnäringen – förslag och åtgärder". Förslaget riktar sig både till kommuner och till hästnäringen.</i></p> <p><i>Slutligen har man sammanställt en adresslista över kommunerna och vilka som är ansvariga för olika hästfrågor vid de olika kontoren/förvaltningarna.</i></p> <p><i>Viktig slutsummering: "För att ge en varaktig utveckling behöver kommunerna och hästnäringen stöd och rådgivning av en professionell kompetens som kan skapa och samordna nätverk". Arbetet behöver "båras upp av flera aktörer och bedrivs långsiktigt, strategiskt och i fasta former, t ex i ett resurs-, bransch- eller kompetenscentrum"!</i></p>	<p>http://epi.gavle.se/upload2/Kultur&Fritid/pdf_er/Slutrapport_Hastkraft.pdf</p>
<p>Bodens kommun (2007:31)</p> <p>Helene Skogqvist</p>	<p>Förstudie – Hästcentrum, Boden</p> <p>90 000 kr (beviljat) (87 063 kr utbetalt) Viss medfinansiering av LS och Bodens kommun</p>	<p>* I samverkan mellan företrädare för olika hästverksamheter skapa ett underlag för att forma strategier för utveckling av hästverksamhet i regionen – främst Norrbotten samt att...</p> <p>* undersöka förutsättningarna för att i Bodens kommun skapa ett hästcentrum som kan fungera som ett nav för utvecklingen</p>	<p>Ja</p> <p><i>3 inspirationsmöten och ett inspirationsseminarium har genomförts med representanter från både kommun och näring.</i></p> <p><i>Dessutom har man genomfört ett flertal telefonintervjuer med hästentreprenörer i länet kring frågan ett Hästcentrum Boden.</i></p> <p><i>Slutligen har man gjort en studieresa till Ypäjä Hästcentrum i Finland för att få inspiration och idéer om både verksamhet och finansiering.</i></p> <p><i><u>Kommentar:</u> Sommaren 2008 genomförde man en planerad hästmässa, där man under en veckas tid samlade och visade upp olika</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001934/Boden.pdf</p> <p>Inbjudan till inspirationsseminarium http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001933/Boden+program.pdf</p>

			<p><i>grenar av hästbranschen (Bodens Ridklubb samt travet hade tävlingar, V75, lunch- och ponnytrav, uppvisning och info om monté, clinics, islandshästspel, western mm) samt hade försäljning. Planer finns på att anordna en ny mässa, dock något mer "renodlad" form (föreläsningar och clinics).</i></p> <p><i>Projektet har inneburit ökad kommunikation mellan hästbranscher i Norrbotten.</i></p> <p><i>Arbete pågår med en projektansökan för ett Hästcentrum Boden och kommunen har letat fram förslag på lämplig mark för ändamålet. Den stora frågan som återstår är finansiering.</i></p>	
--	--	--	--	--

Bilaga 3.

Samtliga projekt som beviljats medel från Livskraftigt hästföretagande år 2008.

Sammanställning över mål, måluppfyllelse och slutresultat samt kommentarer kring projekten. (Använda förkortningar på huvudsökande: SvRF=Svenska Ridsportsförbundet, SLU=Sveriges lantbruksuniversitet, HNS=Hästnäringens Nationella Stiftelse, SH=Svenska Hästavelsförbundet, ASVT=Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Travhästen, STC=Svenska Travsportens Centralförbund, HS=Hushållningssällskapet, RRO=Ridskolornas Riksorganisation, LRF=Lantbrukarnas Riksförbund).

Huvudsökande och proj.ledare	Projektnamn och "finansiering"	Mål och planerade aktiviteter	Uppfyllelse och kommentarer	SLUTRESULTAT
SvRF 1 (2008:1) Helena Hagberg	Hästanknuten verksamhet för personer med funktionshinder – ett projekt för nationell samverkan 280 000 kr (beviljat) (279 330 kr utbetalt)	Syftet är att skapa gemensamma plattformar för erfarenhetsutbyte, samverkan, utveckling av nya och befintliga verksamheter samt säkerställande av kvalitet för hästanknutna verksamheter som riktar sig till personer med funktionshinder. Målet är att identifiera aktörer, enskilda och organisationer, och kartlägga vilka som i dag erbjuder hästanknutna aktiviteter för personer med funktionsnedsättningar. Aktiviteter: Del 1: Insamling av fakta, identifiera aktörer Del 2: Skapa mindre arbetsgrupper → större seminarium Del 3: Rapport innehållande riktlinjer för kvalitetssäkring <i>Ett samarbete kommer att ske med AGROVÄSTs/SLUs projekt Hästanknuten behandlingsinriktad verksamhet – kvalitetskriterier för utövare och verksamheter.</i>	Ja Intervjuer har genomförts, med organisationer och företag som bedriver aktuell verksamhet. Även utbildningsanordnare har intervjuats. Hearing i Stockholm med 25 personer från 19 distrikt. Nio områden definierades utifrån hästhållarens perspektiv: 1. Verksamhetens art 2. Utbildning 3. Kompetens o erfarenhet 4. Organisationstillhörighet 5. Tillståndsgivande myndighet 6. Djurskydd/djuretik 7. Säkerhetsfrågor 8. Försäkringsfrågor 9. Extern rådgivning Fem gemensamma möten med Agroväst. <i>Kommentar:</i> <i>Hur arbetet med de mindre arbetsgrupperna fungerat framgår ej.</i>	Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001740/H%C3%A4stanknuten+funktionshinder.SvRF.pdf Information om projektet på SvRFs hemsida: http://www3.ridsport.se/SvenskRidsport/Nyheter/2009/07/Rapportomhastrelateradverksamhetforfunktionshindrade/ Slutrapport på SvRFs hemsida: http://www3.ridsport.se/ImageVault/Images/id_5827/ImageVaultHandler.aspx

<p>AGROVÄST/ SLU (2008:2)</p> <p>Margareta Håkanson</p>	<p>Hästanknuten behandlingsinriktad verksamhet – kvalitetskriterier för utövare och verksamheter</p> <p>400 000 kr beviljat (400 000 kr utbetalt)</p>	<p>Syftet är att skapa grunder för att kvalitetssäkra verksamheter där hästar används som partners i verksamheter som erbjuder vård och behandling av människor. Ett annat syfte är att skapa underlag för bedömning av vårdgivarnas kompetens vid upphandling av hästanknuten behandlingsinriktad verksamhet.</p> <p>Målet är att ta fram underlag till kvalitetskriterier för ovanstående verksamheter samt att utveckla certifieringskriterier för behandlande personal.</p> <p>Aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Enkät, framtagning och utskick • Översättning av gällande EU-standard • Utveckling av certifieringsregler • Slutrapport <p><i>Projektet genomförs i samverkan med Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU. Ett samarbete kommer att ske med Svenska Ridsportförbundets projekt Hästanknuten verksamhet för personer med funktionshinder – ett projekt för nationell samverkan.</i></p>	<p>Ja, i stort sett</p> <p>Enkät framtagen Översättning och anpassning av gällande EU-standars utförd Etisk kod – en A4 Underlag av certifieringsregler framtagna</p> <p><u>Kommentar:</u> <i>Pga att man inte beviljades hela den ansökta summan, begränsades projektet när det gällde enkäten till att enbart arbeta fram och testa enkäten men inte att skicka ut den.</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80003748/Slutrapport.08.h%C3%A4stanknuten.behandling.Agrov%C3%A4st.SLU.pdf</p> <p>Bilaga 1 (Förttydligande: rid- och hästkunskap): http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001742/H%C3%A4stanknuten+bilaga.1.certifiering.Agrov%C3%A4st.SLU.pdf</p> <p>Bilaga 2 (Ansökningsformulär IRT certifiering): http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001744/H%C3%A4stanknuten+bilaga%2B2%2Bans%C3%B6kningsformul%C3%A4r.pdf</p> <p>Bilaga 3 (Etisk kod, hästunderstödd ridterapi): http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001746/H%C3%A4stanknuten.bilaga%2B3%2Betisk%2Bkod.pdf</p> <p>Bilaga 4 (Kriterier för certifiering av terapeuter): http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001748/H%C3%A4stanknuten+bilaga%2B4%2Bkriterier.pdf</p> <p>Bilaga 5 (Område för kvalitetssäkring av hästunderstödd terapi): http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001749/H%C3%A4stanknuten+bilaga%2B5%2Bkvalitetss%C3%A4kring.pdf</p> <p>Samtliga rapporter och bilagor finns även på Agrovästs</p>
---	---	--	--	---

				hemsida: http://www.agrovast.se
<p>HNS 1 (2008:3)</p> <p>Elisabeth Backteman</p>	<p>Hästavel och uppfödning med kvalitet, Fas 1 + 2</p> <p>318 000 kr beviljat (Utbetalade medel: Fas 1: 150 000 kr Fas 2: 168 000 kr)</p>	<p>Hösten 2007 bildades Hästnäringens Avelskommitté genom beslut i Nationella Stiftelsens styrelse. Kommittén består av representanter för avelsorganisationerna ASVH (<i>Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga hästen</i>), SG (<i>Svensk Galopp</i>), SH (<i>Svenska Hästavelförbundet</i>), SIF (<i>Svenska Islandshästförbundet</i>), STC (<i>Svenska Travsportens Centralförbund</i>) samt LRF (<i>Lantbrukarnas Riksförbund</i>). Syftet är att förbättra den avelsrelaterade kompetensen bland landets uppfödare.</p> <p>Målet är att Fas 1 a) inventera och strukturera befintliga avelsutbildningar</p> <p>b) tillgängliggöra information om befintliga avelsutbildningar för samtliga avelsorganisationer och för enskilda uppfödare</p> <p>c) analysera och värdera den befintliga utbildningsstrukturen jämfört med utbildningsbehovet och lämna förslag till förändringar och kompletteringar</p> <p>d) föreslå en genomförandeplan för att under 2009 etablera och starta det utbildningsprogram som strukturerats och skapats i projektet</p> <p>Observera att vissa av målen finns i en tänkt Fas 2 av projektet.</p>	<p>Ja</p> <p>Inventering av avelsutbildningar har genomförts. Undersökningar och diskussioner har utförts kring befintligt kursutbud, behov, och målgrupper. Enkätundersökning via webben har gjorts för att skapa en uppfattning om uppfödarnas (hobbyverksamhet och företag) behov av utbildning. Förslag på åtgärder för olika typer av kompetensutveckling riktad till uppfödare finns, samt en idé om hur materialet bör diskuteras fram mellan de olika avelsorganisationerna.</p> <p><i>Kommentar: Färdigt strukturerat utbildningsprogram saknas liksom genomförandeplan av detsamma. Förslag på mål och innehåll saknas likaså. Hästnäringens avelskommitté kom under projektets gång fram till att det inte var möjligt att ta fram detta. Man kommer istället att gemensamt fortsätta arbeta fram ett lämpligt kursutbud anpassat för webben – en process som nu är igångsatt och kommer att resultera i en Fas 3 av projektet. Det som skulle ha gjorts i samband med avelskommitténs beslut, var att komma in med en revidering av målbeskrivningen för Fas 2 till Jordbruksverket.</i></p>	<p>Delrapport Fas I. Hästavel och uppfödning med kvalitet - sammanfattning: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001836/Delrapport%2Bfas%2B1+h%C3%A4stavel.pdf Hästavel och uppfödning med kvalitet – Inventering av befintliga avelsutbildningar i Sverige (Fas I): http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001830/Inventeringar%2Bav%2Bbef%2Bavelsutbildningar.pdf Avelsrelaterade kurser och utbildningar: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001768/Avelsrelaterade+kurser+och+utbildningar.pdf Bilaga 1 (Minnesanteckningar från seminariet 080819): http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001757/H%C3%A4stavel_bilaga_1.HNS.pdf Slutrapport (Hästavel och uppfödning med kvalitet – Fas 2): http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80003752/Slutrapport.08.av.el.fasII.HNS.pdf Bilaga 2a (Avel och uppfödningenkät – ej företag): http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001761/H%C3%A4stavel_bilaga_2.a.HNS.pdf Bilaga 2b (Avel och uppfödningenkät – företag): http://www.jordbruksverket.se/d</p>

		<p>Fas 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analysera behovet av förändringar • Lämna förslag på mål, innehåll osv för utbildningar som saknas • Analysera incitament till kompetensutveckling • Lämna förslag på ett genomförandeprogram • Förankra förslagen 	<p><i>En fundering – varför ingår inte ASVT i Hästnäringens avelskommitté? Enligt HNS har man valt att arbeta med moderorganisationen STC. Annars risk för att andra mindre (ras-)organisationer också skulle kräva att få vara representerade...</i></p>	<p>download/18.62af51191240430af4d80001763/H%C3%A4stavel.bilaga.2.b.HNS.pdf Bilaga 3 (Tabellunderlag Avel och uppfödning med kvalitet): http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001765/H%C3%A4stavel.bilaga.3.HNS.pdf</p> <p>Dokument finns på HNSs hemsida: http://www.nshorse.se/cm/avel/gemensamkrafteforaveln</p> <p>samt på Hästcentrums hemsida: http://hastcentrum.slu.se/dokument/</p>
<p>SH (2008:4)</p> <p>Dan-Axel Danielsson</p>	<p>Blå Basen 2.0</p> <p>200 000 kr beviljat (200 000 kr utbetalt)</p>	<p>Syftet med Blå Basen är att på internet synliggöra de uppgifter som i dag finns i SHs system tillsammans med uppgifter från medlemsföreningarnas register över hästar.</p> <p>Anledningen till detta är att vi för hästägare, hästuppfödare och andra intressenter vill visa vilka officiella resultat olika hästar och deras avkommor och släktingar har.</p> <p>I andra fasen av utvecklingsarbetet är syftet att skapa ett passprogram för SH och dess medlemsföreningar, vilket har en mindre komplicerad integration med Blå Basen.</p> <p>Målet är att ha tagit fram ett nytt passprogram samt en funktion för inrapportering av historiska resultat.</p> <p>Aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Framtagande av nytt passprogram integrerat med blå Basen 	<p>Ja</p> <p><i>Kommentar: Ett nytt passprogram har tagits fram, dock försenat pga av tolkningssvårigheter av EU-förordningen. Funktion för inrapportering av historiska resultat finns, men har ännu inte börjat användas.</i></p> <p><i>Den nya Blå Basen kommer snart att läggas ut på Internet. Den 31 augusti fanns 230 000 hästar inlagda. Finansiär kommer att anges längst ned, på "listen". (Enl. samtal med D-A Danielsson, 31 aug)</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001071/Slutrapport.08.Bl%C3%A5.Basen.II.SH.pdf</p> <p>Länk till Blå Basen på SHs hemsida: http://sh.freefarm.se/sh/</p>

		<ul style="list-style-type: none"> Framtagande av funktion för inrapportering av historiska resultat 		
ASVT (2008:5) Lena Karlsson	Föl i natt 42 000 kr beviljat (42 000 kr utbetalt) <i>Övrig finansiering</i> <i>17 000 kr</i>	<p>Kursen "Föl i natt" är en satsning på kompetenshöjning hos uppfödare. På olika platser landet runt under våren 2008 hålls föredrag om uppfödning och framför allt praktisk fölning.</p> <p>Syftet är att förbereda stoägare inför den kommande fölningssäsongen.</p> <p>Målet är att öka kunskapen och stärka insikten av vad som krävs i den del av uppfödningen som rör fölningmomentet samt tiden kort före och kort efter fölning. Förväntat resultat: Att nå minst 250 stoägare och 100 gymnasielever.</p> <p>Aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> Annonsering Planering och genomförande av föredragskvällar, 7-10 st Utvärdering, slutrapport 	Ja Ett grundmaterial från Uppfödarkörkortet producerades i form av en studiehandledning, presentationsmaterial och kurskompendium. Engagerade föreläsare kompletterade därefter själva. Nio föredragskvällar har genomförts med sammanlagt 420 deltagare. <i>Kommentar:</i> <i>Till rapporten hade kunnat biläggas annons, inbjudan samt sammanställning av kursvärdering. Även kursmaterialet hade varit trevligt att se.</i> <i>Positivt att ha NB-gymnasieelever som målgrupp – viktig målgrupp.</i>	Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001067/Slutrapport.08.ASVT.F%C3%B6l.i.natt.pdf
STC 1 (2008:6) Christina Olsson	Travhästuppfödning i framtiden 225 000 kr beviljat (225 000 kr utbetalt)	<p>Syftet är att utöka kommunikationen med travhästuppfödarna och informera om de satsningar som gjorts samt de möjligheter som finns.</p> <p>Målet är att genomföra ett stort uppfödarseminarium i samband med avelsvärdering, auktioner och Breeders Crown finaler samt producera ett utbildningsmaterial och skapa ett forum för webbaserad information.</p>	Ja, delvis Uppfödarseminarium genomfördes med 140 åhörare. <i>Kommentar:</i> <i>Info om finansiär saknas på inbjudan.</i> <i>STC inkom med en begäran om att få omfördela erhållna projektmedel. Istället för att skapa ett forum på webben – ett projekt</i>	Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80003754/Slutrapport.08.travh%C3%A4stuppf%C3%B6dning.framtiden.STC.pdf Bilaga 1- Inbjudan i form av ett vykort (framsidan): http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001858/Travh%C3%A4st+Bilaga%2B1.pdf

		<p>Aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uppfödarseminarium • Producera ett utbildningsmaterial • Skapa ett forum för webbaserad information 	<p><i>som var tvunget att skjutas på framtiden pga att STC skulle arbeta om hela sin hemsida – ville man flytta över medel till att utveckla det planerade utbildningsmaterialet (uppfödarerelaterade frågor).</i></p> <p><i>En bok om travhästavel är under bearbetning, men så sent som sept 2009 var det fortfarande inte klar – håller på att redigeras. Kommer att marknadsföras via STCs ordinarie verksamhet, bl a hemsidan www.travsport.se (Info & regler) samt pressrelease och annonsering.</i></p>	<p>Bilaga 2 – vykortets baksida: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001863/Travh%C3%A4st+Bilaga%2B2.pdf</p> <p>Bilaga 3 – Program över uppfödarseminariets olika aktiviteter: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001865/Travh%C3%A4st+Bilaga%2B3.pdf</p>
<p>Svensk Galopp (2008:7)</p> <p>Björn Eklund</p>	<p>Svensk uppfödning av fullblod</p> <p>200 000 kr beviljat (200 000 kr utbetalt)</p>	<p>Syftet med projektet är att främja den svenska uppfödningen av fullblod.</p> <p>Projektet är indelat i två delar:</p> <p>1. En uppfödareundersökning. Målet är att identifiera och beskriva de olika uppfödarkategorierna som finns. Resultatet kommer att ge en faktabaserad bild av deras nuläge/situation och samtidigt ge vägledning kring vilka frågeställningar och åtgärder som har störst betydelse för dem.</p> <p>2. Avsättning av svenskuppfödda fullblod. Målet är att bygga en specialdesignad webbsida, där inriktningen är att marknadsföra fullblodsaveln och galoppporten.</p> <p>Aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kort förstudie - postal enkät - webbsida - 	<p>Ja</p> <p>Uppfödareundersökning genomförd Webbsida konstruerad</p> <p><i>Kommentar: Projektet kan ses som ett "resultat" av 2006 och 2007 års avelsseminarier. Uppfödareundersökningen liknar till stor del STCs motsvarande undersökning 2006.</i></p> <p><i>Trevlig hemsida!</i></p> <p><i>Ingen notering om Jordbruksverket som finansierar på rapporter eller hemsida</i></p>	<p>Slutrapport – Uppfödareundersökning: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001854/Fullblod.pdf</p> <p>Slutrapport 2 – info om webbsidan: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001856/Fullblod+del%2B2.pdf</p> <p>Hemsida: http://www.galoppast.se</p>

<p>Bollerups Lantbruksinstitut Naturbruks-gymnasium (2008:8)</p> <p>Daniel Moell</p>	<p>Förstudie om hållbar hästuppfödning</p> <p>100 000 kr beviljat (89 300 kr utbetalt)</p>	<p>Syftet är att lägga grunden för ett flerårigt arbete för att påvisa möjligheter samt nya affärsidéer inom uppfödning av häst. Affärsidéen bygger på att man får en mer hållbar och stark individ med ett naturligt beteende för den unga hästen. I förlängningen kan detta öka konkurrenskraften hos den svenskuppfödda hästen.</p> <p>Målet är att ha genomfört en förstudie där möjligheter, metoder, omfattning och avgränsningar för det kommande arbetet med uppfödningens modellen presenteras och analyseras.</p> <p>Aktiviteter: Utredningsfas – genomföra arbetet med förstudien</p>	<p>Ja</p> <p>I rapporten jämförs traditionella boxstall med olika lösdriiftsalternativ. Djur- och arbetsmiljö, kostnader för nybyggnation, arbetstidsåtgång (inkl. kostnader), arealbehov mm. Förslag ges för utformning av olika system för olika kategorier hästar.</p> <p><i><u>Kommentar:</u></i> <i>Ansökan är väldigt kortfattad och något otydlig. I slutrapporten står det dock att Bollerup planerar att på sikt ställa om alla delar av sin hästhållning till olika former av lösdriift. På sikt – en visnings- och försöksanläggning med plats för undervisning och forskning.</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001074/Slutrapport.08.h%C3%A4stuppf%C3%B6dning.Bollerup.pdf</p>
<p>KCH (2008:9)</p> <p>Kvalitets-certifierad Hästverk-samhet</p> <p>Ingvar Fredricson</p>	<p>(Relationsdatabas häst – marknadsföring)</p> <p>OBS! <i>Nytt projektnamn:</i></p> <p>Marknadsföring av kvalitetshästar, relationsdatabas</p> <p>210 000 – 245 000 kr (kompl. beslut 19 nov) (244 806 kr utbetalt)</p>	<p>Syftet är att genom internationell marknadsföring kunna utveckla företagandet hos Hopphästklubbens ca 300 medlemmar och genom detta ge förutsättningar för bättre lönsamhet inom hästuppfödningen.</p> <p>Under 2002-2006 genomförde KCH på uppdrag av Hopphästklubben det EU stödda projektet Kvalitetscertifierad hästuppfödning. I projektet ingick bland annat utveckling av en hemsida med en enkel databas.</p> <p>Målet med detta projekt är att vidareutveckla databasen för att den ska kunna ge möjlighet till betydligt mer utvecklade sökmöjligheter.</p>	<p>Ja</p> <p><i><u>Kommentar:</u></i> <i>En enkel och överskådlig databas, som ger mycket information, har skapats. För den internationella marknadsföringens skull, borde kanske all information (även uppgifter om hästar osv) översättas till engelska. Nu är det lite både och... Detta arbete är kanske något som är pågående? Bra med en kort instruktionsvideo om hur sökfunktionen fungerar</i></p> <p><i>Jordbruksverket som finansiär är väl synlig på rapport, men när det gäller webben får man läsa väldigt snabbt på öppningssidan om man ska hinna se vem som står bakom finansieringen...</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001846/Marknadsf%C3%B6ring+av+kvalitetsh%C3%A4star.KCH.pdf</p> <p>Demonstration om hur sökfunktionen på hemsidan fungerar: http://www.hhklubben.se/hast/</p>

		<i>Projektet genomförs i samverkan med Hopphästklubben.</i>		
SLU Alnarp (2008:10) Catharina Svala	Hur hålls hästarna? 187 000 kr beviljat (168 544 kr utbetalt)	<p>Syftet är att med kommunikation som redskap, dels få kunskap om läget ute i landet och med denna som grund påverka mot en nyanserad hästhållning anpassad till hästens behov, dess användning och typ samt säker miljö för människan.</p> <p>Målet är att med hjälp av examensarbetare/studenter inventera hur hästarna egentligen hålls och motiven varför, i sex olika kommuner, i tre olika län.</p> <p>Aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Förberedelser: sammanställa ett intervju- och besöksformulär samt kontakt ex.arbetare • Inventeringar och intervjuer • Bearbetning och sammanställning • Redovisning och tryckning 	Ja, delvis <i>Kommentar:</i> Med hjälp av 5 studenter nådde man 5 kommuner, 49 anläggningar (intervjuer) och 1016 hästplatser, ett alldeles för litet material för att ge en heltäckande bild av hästhållningen i Sverige, vilket man i och för sig också har påpekat i rapporten. I ansökans "Förväntat resultat" skrivs bl a "Resultaten ligger sedan till grund för olika strategier att nyansera hästhållningen mot system som är mer anpassade till hästarnas och människornas behov av traditionella boxsystem"... "En hållbar förändring måste utgå ifrån hur människorna kring hästarna resonerar och bygga på ömsesidig kommunikation." Med ovanstående förväntade resultat, borde man ha kunnat åstadkomma något mer utav detta projekt.	Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001738/Hur+h%C3%A5lls+h%C3%A4starna.SLU.pdf
HS Sjuhärad (2008:11) Margareta Bendroth	Arbetsredskap i häststallar – inventering och kravspecifikation 110 000 – 115 000 kr (kompl. beslut 12 nov) (114 744 kr utbetalt)	<p>Syftet är att förbättra arbetsmiljön och effektivisera arbetet för hästföretagare och dess anställda.</p> <p>Målet är att genom inventering nationellt och internationellt, enkätundersökningar och djupintervjuer få fram en sammanställning av och kravspecifikation på redskap för utfodring samt utgödsling i</p>	Ja, i stort sett 4 olika tillverkare och återförsäljare kontaktades Den internationella inventeringen resulterade endast i 2 tillverkare utöver de som finns i Sverige 218 personer svarade på enkäten	Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001066/Slutrapport_08_Arbetsredskap%2Bi%2Bh%C3%A4ststallar.HS.Sjuh%C3%A4rad.pdf Bilaga 1 (sammanställning av resultat): http://www.jordbruksverket.se/d

		<p>häststallar.</p> <p>Aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inventering av redskap på marknaden • Utforma kravspecifikation efter enkät och intervjuer • Kontakta tillverkare • Skapa underlag för fortsatta ergonomiska studier <p><i>Ett samarbete kommer att ske med JTI, Uppsala.</i></p>	<p><i>Kommentar:</i> <i>Inventering av mekaniska redskap och hjälpmedel saknas, men detta tittar man på i 2009 års projekt...</i> <i>Kravspecen är otydlig, dock finns underlag i enkäten</i> <i>Saknar underlag för fortsatta ergonomiska studier</i></p>	<p>download/18_62af51191240430af4d80001069/Slutrapport.08.Bilaga.1.projektet.Redskap.i.h%C3%A4ststallar.pdf</p> <p>Bilaga 2 ("enkätgenerator"): http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001069/Slutrapport.08.Bilaga.2.projektet.Redskap.i.h%C3%A4ststallar.pdf</p>
<p>HR Ridsport (2008:12)</p> <p>Veronika Löfström</p>	<p>Personalutveckling för livskraftig ridskola</p> <p>55 000 kr beviljat (38 139 kr utbetalt)</p>	<p>Syftet är att genom detta pilotprojekt på Trosa ridskola öka motivation och delaktighet hos medarbetarna.</p> <p>Målet är att utveckla ett verktyg för kompetent personalarbete vid landets ridskolor och andra ridsportföretag med anställda.</p> <p>Ett förväntat resultat (på sikt) är också att öka kunskapen om Human Resource hos företagsledare inom ridsporten, det vill säga kunskap om hur de kan få sina medarbetare att stanna i yrket, utvecklas och utveckla verksamheten och dess lönsamhet</p> <p>Aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uppstartsmöte • Framtagande av personalutv.pärm • Utvecklingsdag med ridskolans personal • utvecklingssamtal med personal 	<p>Ja, förmodligen...</p> <p>Ett 30-tal inbjudna ridskolechefer deltog i inspirationsseminariet utöver Trosa Ridskolas personal</p> <p>Projektet har lett till uppstart av ett nätverk för arbetsgivare och personalansvariga på ridskolor.</p> <p><i>Kommentar:</i> <i>En något svårbedömd rapport utan bilagor mm för att verifiera resultatet. Vid telefonsamtal med projektledaren (sept. 2009) framkom dock att man hade tagit fram ett utkast till en Personalutvecklingspärm, men att man under diskussionen vid det avslutade inspirationsseminariet konstaterat att ridskolor lever under väldigt skilda förutsättningar och att materialet i pärmen därför behövs vidareutvecklas innan det kan användas i mer generella sammanhang.</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001850/Personalutveckling.HRRidsport.pdf</p> <p>Kort notis om projektet på Ridsports hemsida: http://tidningenridsport.se/Article.aspx?m=45207&a=80643</p>

		<ul style="list-style-type: none"> Inspirationsseminarium Utvärdering 		
<p>Svensk Galopp (2008:13)</p> <p>Ulf Stålborg</p>	<p>En miljöriktig hantering av hästgödsel</p> <p>150 000 kr beviljat (136 991 kr utbetalt)</p>	<p>Syftet är att underlätta för gårds- och anläggningsägare att ta fram underlag för att göra en investering och därmed lösa problematiken med dyra gödselhanteringskostnader, och om så är möjligt, även skapa värmeenergi på ett miljövänligt sätt.</p> <p>Målet är att utveckla befintlig hemsida www.hastgodsel.se med ytterligare system, främst från Europa, samt att uppdatera information om befintliga system där det redan i dag har framkommit ytterligare kunskap.</p> <p>Aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kontakt med andra länders centralorg. Välja ut några intressanta hästgödselanläggningar, besök + utvärdering Info ut på hemsidan uppdatera bef. material – hemsidan Marknadsföra hemsidan 	<p>Ja, delvis</p> <p>Hemsidan är uppdaterad med mer information Ytterligare två gödselhanteringssystem har lagts till på hemsidan Gödselseminarium på Strömsholm genomfört (65 deltagare) Ett antal ”role-ups” har producerats för att marknadsföra projektet.</p> <p><i>Kommentar: Något oklart vad som verkligen är uppdaterat gentemot 2007 års hemsida utöver de 2 gödselhanteringssystemen... Kontakt med andra länders centralorganisationer redovisas ej? Eller är det att de inte har hittat några fler system??</i></p> <p><i>(Torrötning är ett ännu oprövat system när det gäller hästgödsel)</i></p> <p><i>Detta arbete går nu in under miljökommittén i HNS!!!</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001073/Slutrapport.08.h%C3%A4stg%C3%B6dsel.Svensk.Galopp.pdf</p> <p>Bilaga till slutrapporten ("vikfolder"): http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001070/Slutrapport.08.bilaga.h%C3%A4stg%C3%B6dsel.I.Svensk.Galopp.pdf</p> <p>Hemsida: http://hastgodsel.se/</p>
<p>RRO (2008:14)</p> <p>Ridskolornas Riksorganisation</p> <p>Eva Netterberg</p>	<p>En riktig ridskola</p> <p>150 000 kr beviljat (150 000 kr utbetalt) + annan delfinansiering från Agria</p>	<p>Syftet är att förbättra ridskoleföretagarnas förutsättningar att marknadsföra ridskolans mervärden gentemot befintliga och potentiella kunder samt samhället.</p> <p>Målen är att genomföra en kundundersökning, dokumentera och utforma budskapen av "En riktig ridskola"</p>	<p>Ja...</p> <p>Seminarium genomfört Intervjuer av 22 föräldrar Informations- och idémöte Framtagning av folder, 6000 ex</p> <p><i>Kommentar:</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001063/Projektredovisning%2BEn%2Briktig%2BRidskola3.pdf</p> <p>Bilaga (broschyr): http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001063/Projektredovisning%2BEn%2Briktig%2BRidskola3.pdf</p>

		<p>mervärden samt ta fram en kommunikationsstrategi och verktyg för ridskoleföretagen att nå ut till målgrupperna.</p> <p>Aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seminarium • Faktainsamling • Sammanställning • Avslutande konferens 	<p><i>I rapporten har man formulerat viktiga strategiska frågor, men man har inte gjort själva kommunikationsstrategin...</i></p>	<p>f4d80001075/Slutrapport.08.rid skola.bilaga.1_RRO.pdf</p> <p>Hemsida med information om projektet/ broschyren: www.rro.se</p>
<p>LRF 1 (2008:15)</p> <p>Camilla Linder</p>	<p>Lönsamt hästföretagande 2008</p> <p>579 000 kr beviljat (543 879 kr utbetalt)</p>	<p>Syftet är att höja kompetensen hos redan befintliga hästföretagare. På sikt leder det till mer affärsmässiga hästföretagare.</p> <p><u>Projektet är indelat i sex olika delprojekt:</u></p> <p>1) Kompetensutveckling – företagsutveckling. Målet är att ha genomfört sju stycken utbildningar inom professionellt företagande för hästföretagare. Det blir utbildningstillfällen runt om i landet.</p> <p>2) Allemansrätten. Målet är att trycka och sprida material (film, broschyr, plansch) om allemansrättens regler. Målgruppen är framförallt äldre ungdomar.</p> <p>3) Hästturism. Målet är att paketera och kommunicera informations- och utbildningsmaterial till hästturistföretagare.</p> <p>4) Arbetsmiljö – anställd personal. Målet är att gemensamt med HYN genomföra en informationskampanj riktad till arbetsgivare inom hästsektorn.</p>	<p>Ja, delvis</p> <p>Delpr 1: Tre dagar på fem platser – sammanlagt 35 deltagare. Steg 2 ej genomfört pga för litet intresse.</p> <p>Delpr 2: Genomfört, men kan ej bedöma hur det spridits.</p> <p>(Delpr 3: <i>Detta projekt genomfördes inte. Därför betalades följaktligen inte hela den beviljade projektsumman ut).</i></p> <p>Delpr 4: Seminarium i samband med Globentävlingarna – 39 deltagare</p> <p>Delpr 5: Hästhusesyn genomfört</p> <p>Delpr 6: Sammanställning klar på nätet. Kan dock ej bedöma hur infon spridits till intresserade</p> <p><i>Kommentar:</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001844/L%C3%B6nsamth%C3%A4stf%C3%B6retagande.LRF.pdf</p> <p>Länk till LRFs info om häst: http://www.lrf.se/Medlem-i-LRF/Erbjudanden-for-foretagare1/Naringsverksamheter/Hast/</p> <p>Broschyren "Du, hästen och allemansrätten" http://www.lrf.se/PageFiles/7919/Folder_low.pdf</p> <p>Broschyren "Hästhusesyn" http://www.lrf.se/PageFiles/7920/H%c3%a4sthusesyn%202009.pdf</p> <p>Länk till LRFs info om gödsel http://www.lrf.se/Medlem-i-LRF/Erbjudanden-for-foretagare1/Naringsverksamheter/Hast/Hastgodselse/</p>

		<p>5) Miljöhousesyn – häst. Målet är att under 2008 producera en ny upplaga av Miljöhousesyn – häst med uppdatering av lagar och regler.</p> <p>6) Gödsel. Målet är att sprida information till hästägare om gödsel och dess betydelse.</p> <p><i>Samarbete kommer att ske med hästnäringens miljökommitté.</i></p>	<p><i>Det är ganska svårt att hitta rätt på LRFs hemsida. Man skulle kunna misstänka att det även är svårt för projektets målgrupp att hitta dit.</i></p>	
<p>Svenska Ekoturismföreningen (2008:16)</p> <p>Maria Kjellström</p>	<p>Kvalitetslyftet i hästturism i Sverige</p> <p>268 000 kr beviljat (222 621 kr utbetalt) <i>+ annan delfinansiering</i></p>	<p>Syftet är att öka kvaliteten och tillgängligheten av svensk hästturism genom utbildning, samverkan och produktutveckling.</p> <p>Målen är att kvalitetssäkra hästturismföretag i Sverige för nationella och internationella målgrupper, att produktutveckla hästturismutbudet för att möta efterfrågan och presentera detta för rätt marknader samt att öka samarbetet och dialogen mellan myndigheter, organisationer och hästturismföretag.</p> <p>Aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Genomföra en konferens/utbildning med 3 olika teman rörande hästturismens utvecklande • Kvalitetssäkra hästturismföretag i Sv. för nationella & internationella målgrupper (sker i samverkan med Ekoturismföreningens personal & andra områdeskunniga org.) • Produktutveckla hästturismutbudet samt marknadsföra • Öka samarbetet och dialogen 	<p>Ja</p> <p><i>Kommentar:</i> <i>Ett 50-tal företag har besökts för att ta reda på branschknutna problemställningar; Individuell bearbetning av ca 50 hästturismföretag angående ekonomisk kvalitetssäkring;</i> <i>Ett 30-tal företag har samarbetat kring produktutveckling;</i> <i>Ett nätverk har skapats där bl a Jordbruksverket, 5 länsstyrelser, LRF, ett 10-tal hästföreningar, ca 50 hästturismföretag varit aktiva...</i></p> <p><i>Projektet avslutades med en 3 dagar lång konferens/utbildning på Wången i Jämtland – deltagarantal framgår dock ej.</i></p> <p><i>I övrigt ett mycket bra arbete.</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001840/Kvalitetslyft_h%C3%A4stturism.pdf</p> <p>Hemsida: http://www.ekoturism.org/</p> <p>Inbjudan konferens: http://www.ekoturism.org/illustrationer/fil_20080916111851.pdf</p>

		mellan myndigheter, organisationer och hästturismföretag		
<p>LRF Konsult 1 (2008:17)</p> <p>Charlotta Hjärne</p>	<p>Attityd – att utveckla hästföretagande</p> <p>120 000 kr beviljat (109 200 kr utbetalt) + egen delfinansiering</p>	<p>Syftet är att via ett attitydpåverkande projekt synliggöra hästföretagandet som en del av näringslivet.</p> <p>Målet är att med stöd av informationsmaterial såsom bland annat folder och broschyr visa på framgångsrika affärsinriktade hästföretagare både som förebilder och goda exempel på lönsam affärsidéutveckling inom hästnäringen.</p> <p>Aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tillverka informationsmaterial (broschyr/folder) • Marknadsföra framställt material (till Nyföretagarcentrum och övriga rådgivare inom starta eget, till registrerade hästföretagare, myndigheter, kommuner mm) 	<p>Ja (Marknadsföringen hade troligtvis inte påbörjats i någon större utsträckning vid projektets slut. Det står i förordet att broschyren ska distribueras i början av 2009)</p> <p><i>Kommentar: LRF Konsults förhoppning med foldern/broschyren är att den ska bli en inspiration till de personer som driver eller vill starta ett hästföretag, och att tjänstemän i beslutsposition gällande företag inom hästnäringen ska se hästföretagen som en del av det svenska näringslivet.</i></p> <p><i>Tanken med broschyren är god, men slutresultatet känns något tunt för att kunna leva upp till det egentliga syftet. Missvisande att ha rubriken Affärsidé när ett flertal av företagen uppenbart inte har någon – hade varit bra att lyfta fram goda exempel.</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80003713/Slutrapport.08.attityd.LRF.Konsult.pdf</p> <p>Bilaga: Broschyren "Häst som affärsidé" http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80003746/Attityd.LRF.Konsult.08.Bilaga.1.pdf</p> <p>Broschyr finns som pdf på LRF Konsults hemsida: http://www.konsult.lrf.se/lantbruk/HAST/Hast-som-affarside/</p>
<p>SIF (2008:18)</p> <p>Svenska Islandshästföreningen</p> <p>Jenny Mandal</p>	<p>Kunden, islandshästen & företaget</p> <p>100 000 – 115 000 kr (kompl. beslut 14 nov) (112 965 kr utbetalt)</p>	<p>Syftet är att stärka kompetensen om företagandefrågor hos alla typer av företagare som använder islandshästen i verksamheten.</p> <p>Målet är att samla företagare som använder islandshästen i verksamhet till ett seminarium för kompetensutveckling och diskussion om skapande av</p>	<p>Ja</p> <p><i>Kommentar: Seminariet samlade 80 deltagare från hela landet. Föreläsningar om "det goda värdskapet", framgångsfaktorer samt hållbarhet. En arbetsgrupp tillsattes angående bildande av islandshästföretagarnätverk.</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001838/Islandsh%C3%A4stf%C3%B6retagarna.pdf</p> <p>Hemsida Islandshästföretagarna: http://www.islandshastforetagarna.se/</p>

		<p>företagarnätverk. Både inriktning och/eller geografisk samhörighet kan vara utgångspunkt för samverkan och stöd företagare emellan.</p> <p>Tyngdpunkten för kompetensutveckling ska ligga på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Framgångsfaktorer för hästföretagare" • "Det goda värdskapet" • "Hållbara hästar" 		
<p>LRF Konsult 2 (2008:19)</p> <p>Mats Norberg</p>	<p>Proffsigare proffs</p> <p>225 000 – 245 000 kr (<i>kompl. beslut 11 nov</i>) (245 000 kr utbetalt)</p>	<p>Syftet är att förbättra företagsledar-kompetensen bland landets professionella travtränare (A-tränare). Detta sker för att utveckla företagandet bland landets ca 400 professionella tränare och därigenom skapa framtidstro i näringen. Dessutom skall de ges verktyg och redskap för att förbättra sin egen och anställdas arbetsmiljö.</p> <p>Målet är att genomföra tre regionala utbildningstillfällen med fokus på ekonomistyrning och vidareutveckling av företagsledarfrågor t ex gällande personalutveckling, kommunikation mm.</p> <p>Aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Genomföra en riksomfattande konferens där projektet presenteras och säljs in • Inhämtning och bearbetning av ekonomiskt material från företagen → databas • Genomföra 3 regionala utbildningstillfällen med förkovring i 	<p>Ja</p> <p>Medverkade på tränarkonventet i april på Solvalla – halvdagsseminarium "Professionell företagsutveckling" (ca 60 deltagare); Informationsinhämtning för upprättande av "Travtränarprofilen"; Tre regionala seminariedagar genomförda:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sundsvall 27/9 (18 anm) - Stockholm 15/10 (22 anm) - Göteborg 23/10 (26 anm); <p><i>Kommentar:</i> <i>Intressant kommentar i slutrapporten:</i> <i>"Den marknadsföring som varit mest lyckad har varit via SMS"</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001868/Proffsigare.Proffs.LRF.Konsult.pdf</p> <p>Bilaga 1 (annonsering om utbildningsträffarna): http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001871/Proffsigare.proffs.LRF.Konsult+Bilaga+1.pdf</p> <p>Bilaga 2 (Artikel i Travhästen nr 5, 2008): http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001874/Proffsigare.proffs.LRF.Konsult+Bilaga+2.pdf</p>

		<p>ekonomistyrning och vidareutveckling i företagsledarfrågor</p> <p><i>Projektet genomförs i samverkan med Travtränarnas Riksförbund.</i></p>		
<p>HS Malmöhus (2008:20)</p> <p>Yvette Bårring</p>	<p>(Kompetensutveckling med temat professionellt hästföretagande)</p> <p>OBS! <i>Nytt namn:</i></p> <p>Lyckas som hästföretagare</p> <p>120 000 – 140 000 kr (<i>kompl. beslut 14 nov</i>) (139 893 kr utbetalt)</p>	<p>Syftet är att engagera och inspirera hästföretagare till att bli mer professionella.</p> <p>Målet är att visa på framgångsrika hästföretagare och deras framgångskoncept för att sprida kunskap och ringar på vattnet med goda exempel.</p> <p>Aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arrangera och genomföra ett heldagsseminarium <p><i>Projektet genomförs i samverkan med HS Halland.</i></p>	<p>Ja</p> <p>Heldagsseminariet genomfördes; Fyra framgångsrika(!) hästföretagare delade med sig av kunskap och erfarenhet; ca 80 deltagare</p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001842/Lyckas%2Bsom%2Bh%C3%A4stf%C3%B6retagare%2Bslutrapport.pdf</p>
<p>SKOGS-HÅSTEN (2008:21)</p> <p>Lars-Göran Göransson</p>	<p>Kuskutbildning, bruks- och skogskörning</p> <p>200 000 kr beviljat (200 000 kr utbetalt) <i>Beviljat statsanslag samt sökt projektstöd inom landsbygdsprogrammet</i></p>	<p>Syftet är att öka antalet företagare med hästkörning som bas.</p> <p>Målet för projektet är att kuskutbildningen ska kunna starta upp under sensommaren 2008. Utbildningsplats är Kvinnerstaskolan, Örebro.</p>	<p>Ja</p> <p>12 studenter började utbildningen hösten 2008</p> <p><i>Kommentar: Inget studentintag hösten 2009. Troligtvis kommer utbildningen ändå att fortleva i någon form – dialog pågår inom sektorn. HNS nämns som möjlig "huvudman"</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001816/Kuskutbildning%2Bskogsh%C3%A4sten.pdf</p> <p>Bilaga (främst information om Föreningen Skogshästen och skoghästens olika användningsområde): http://www.jordbruksverket.se/download/18_62af51191240430af4d80001818/Kuskutbildning%2BBilaga%2B1.pdf</p>
<p>HS Halland</p>	<p>Regionala nav i nationell samverkan</p>	<p>Syftet är att skapa en modell för hur man stödjer och utvecklar lokala/regionala nav i</p>	<p>Ja</p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/d</p>

<p>(2008:22)</p> <p>Elisabeth Falkhaven</p>	<p>för uthållig utveckling av hästsektorn</p> <p>315 000 – 375 000 kr (kompl. beslut 3 nov) (371 327 kr utbetalt)</p>	<p>landet med uppgift att verka för en uthållig och hållbar utveckling av hästsektorn i Sverige samt att skissa på hur väl fungerande kanaler mellan nationell och regional nivå uppnås.</p> <p>Målet är att ta fram en modell för hur man kan bygga upp och arbeta med en verksamhet lokalt – regionalt – nationellt för att stödja uthållig/hållbar utveckling för hästsektorn.</p> <p>Aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Process i grupper vid minst 2 mötestillfällen (medverkande: personer med erfarenhet av projektdrivning på regional nivå) • Intervjuer med strategiska personer • Kommunikation och möten mellan de regionala och nationella aktörerna • Analys och sammanställning • Framställning av rapport • Kommunikation av resultatet 	<p>Kommentar: <i>Genom samarbete med ett antal personer med lång erfarenhet att arbeta med frågor av övergripande karaktär inom hästsektorn, har man kommit fram till den modell som presenteras i rapporten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - hur man kan forma regionala nav - hur man får en fungerande samverkan mellan dessa nav och en nationell part - hur en nationell part kan organiseras och att den bör vara en obunden samordnande funktion på den nationella nivån 	<p>ownload/18.62af51191240430af4d80001852/Regionala%2Bnav%2Bf%C3%B6r%2Buteckling%2Bav%2Bh%C3%A4stsektor.pdf</p>
<p>Sandvikens kommun (2008:23)</p> <p>Mariana Femling</p>	<p>Kompetenscentrum Hållbar Hästhållning</p> <p>100 000 kr beviljat (100 000 kr utbetalt) <i>Ansökan ingår som offentlig medfinansiering i ett större projekt som söks inom landsbygdsprogrammet, Gävleborgs län. Projektets totala kostnader beräknas till 600 000 kr.</i></p>	<p>Syftet är att ge möjlighet till ett mer företagsinriktat synsätt på hästverksamhet.</p> <p>Målet är att undersöka möjligheterna och upparbeta förutsättningarna till ett Kompetenscentrum för Gävleborgs län.</p> <p>Projektet för Kompetenscentrum Hållbar Hästhållning har tre delar, delprojekt med olika finansiering. Eftersom samverkan är nödvändig finns tydliga synergieffekter att delarna hålls ihop av en aktör med bred</p>	<p>Ja...</p> <p>En projektansökan har tagits fram för startfasen av ett regionalt kompetenscentrum för häst.</p> <p>Kommentar: <i>Sandviken är en av Gävleborgs läns 10 kommuner. Detta projekt kan ses som ett delprojekt/en fortsättning på tidigare projekt (bl a 2007 års "Häst i hållbar utveckling", LS i Gävleborgs län).</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001821/Slutrapport.08.Kompetenscentrum.H%C3%A5llbar.H%C3%A4sth%C3%A4llning.Sandvikens.kommun.pdf</p>

		kompetens. Delarna, tillika aktiviteterna är: <ul style="list-style-type: none"> - miljörådgivning för hästhållning (landsbygdsprogram: axel 1) - företagsutveckling hästbranschen (landsbygdsprogram: axel 1 & 3) - etablering av ett kompetenscentrum (landsbygdsprogram axel 3 + lönsamt hästföretagande) 	<i>Hösten 2009 vet vi att Gävleborgs satsning har gett resultat. Ansökan ledde till EU-pengar och en 2-årig satsning på projektet Hästlyftet.</i>	
Tuab (2008:24) Torsby Utveckling AB Hans Nilsson Projektledare: Kersti Pihlström	Förstudie: Hästföretagande i Torsby kommun 170 000 kr beviljat (169 865 kr utbetalt) <i>Övrig finansiering 132 000 kr</i>	Målet är att genom en förstudie belysa utvecklingspotentialen för hästföretagande och hästnära boende i kommunen och hur man på bästa sätt ska kunna stötta den affärsmässiga hästverksamheten i kommunen. Aktiviteter: <ul style="list-style-type: none"> - Inventering/sammanställning av antalet hästar och företag - Identifiera befintliga och blivande entreprenörer - Inventera områden runt tätorten - Bilda nätverk med markägare m.fl. - Möte för erfarenhetsutbyte mellan olika typer av företag - Markägarkontakter - Info insatser om allemansrätt mm - Studieresa till Julmyra gård - Dokumentering och utvärdering 	Ja, delvis <i><u>Kommentar:</u> Inventeringen lyckades inte helt ut Några entreprenörer identifierades, dock inte alla Inventering av områden runt tätorten utförd – osäkert om det blev något nätverk Två möten anordnades, bl.a. med info om allemansrätten Kontakt togs med en större markägare Studieresan genomfördes, men antal deltagare anges ej Fortsättning: Jobbar vidare med en Leaderansökan</i>	Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001077/Slutrapport.08.To%rsby.f%C3%B6rstudie.h%C3%A4stf%C3%B6retagande.pdf Bilaga (annonsering om olika projektaktiviteter samt en NÖHR-analys): http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001076/Slutrapport.08.To%rsby.f%C3%B6rstudie.bilagor.pdf
Nordanstigs kommun (2008:25)	Nordanstigs hästen 188 000 kr beviljat (161 245 kr utbetalt)	Syftet är att stärka kunskap om hästnäringens förutsättningar och möjligheter i Nordanstigs kommun för att stimulera till företagsutveckling och	Ja Informationskväll, seminarier, studiebesök, familjedagar, möte, konferens, kurser mm	Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001848/Nordanstigs%3A3%A4sten.Nordanstigs.kommu

Carina Nilsson	Övrig finansiering 170 000 kr	<p>landsbygdsutveckling som ett led i den regionala tillväxtpolitiken.</p> <p>Projektet syftar även till att stimulera nätverksbyggande över verksamhetsgränser inom konsumtions- och produktionsledet för den lokala utvecklingen.</p> <p>Målen är att ta tillvara kompetensen inom hästhållning och hästmannaskap som en del av vårt kulturarv, samt erbjuda upplevelsepaket med kulturell och historisk förankring med lokalt producerade produkter för att stärka den lokala landsbygdsutvecklingen.</p> <p>Aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informationskväll: en lokal arena för samverkan - "blockutbildning" – hästhållning och hästnäring (samarbete med LS Gävleborgs län) - Stimulera till utveckling av ridleder (samarbete med Ridled Hälsingland) 	<p>har genomförts.</p> <p><i>Kommentar:</i> <i>Den beviljade projektansökan var en bantad version av en längre ursprunglig dito. Beskrivningen blev dock något knapphändig om vad man verkligen tänkte göra i projektet mer än att man mer skulle fungera som en katalysator. Projektet har dock haft ett nära samarbete med det länsövergripande projektet Hästlyftet – kompetenscentrum för häst i Gävleborgs län.</i></p> <p><i>Omöjligt att utläsa vad Jordbruksverkets pengar specifikt används till.</i></p>	<p>n.pdf</p>
<p>HNS 2 (2008:26)</p> <p>Elisabeth Backteman</p>	<p>Hästens positiva värden – ett filmprojekt</p> <p>170 000 kr beviljat (170 000 kr utbetalt)</p>	<p>Syftet är att öka kunskapen bland beslutsfattare om hästen och hästnäringens positiva bidrag till människan och samhället för att därigenom på ett tydligare och mer medvetet sätt få in hästen i samhällsplaneringen.</p> <p>Målet är att producera en ca 10-15 minuter lång film på DVD och webben. Filmen ska vara engagerande och tydligt berättad, och där kärnan i filmen är de positiva värden</p>	<p>Ja</p> <p><i>Kommentar:</i> <i>Filmen visar ett smakprov på några områden där hästen har stor betydelse för människor, bl a handikappridning och hästutbildning för ungdomar (trav respektive skogskörning – båda ex. på nischer för möjligt entreprenörskap). Intervju med Riksidrottsförbundets ordförande Karin Mattsson som bl a poängterar ridskolans</i></p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001755/H%C3%A4stens+positiva+roll.pdf</p> <p>"Hästen och människan" – en 11 minuter lång film: www.nshorse.se/cm/2.1632</p>

		hästen kan bidra med.	betydelse för att utveckla bra ledare.	
(Hippodeon Flyinge) OBS! Nytt namn Hippcom idiom förenings (2008:27) Hippodeon Flyinge	Forsknings- och företagsby – för hästnära tjänster 175 000 kr beviljat (172 500 kr utbetalt)	<p>Syfte: På sikt göra verklighet av att skapa Hippodeon Flyinge (<i>Hippcom Sweden</i>, som ska vara en forskningsby/företagsby för hästnära tjänster där samarbete med närliggande universitet (SLU, Lund, Öresund m fl) ska underlättas och uppmuntras. Hippodeon Flyinge (<i>Hippcom Sweden</i>) ska marknadsföras gemensamt för att öppna nya marknader.</p> <p>Målet med 2008 års ansökan från Hippodeon Flyinge (<i>Hippcom Sweden</i>) är att ta fram en förstudie som ska vara grunden till fortsatt arbete i planerandet av att bli landets första "Företagsby för hästnära tjänster"</p> <p>Planerade aktiviteter.</p> <ul style="list-style-type: none"> - färdigställa en rapport om Hippodeon Flyinges förutsättningar och marknad samt hur Hippodeon Flyinge ska kunna samverka med andra motsvarande företagsbyar - påbörja en uppbyggnad av en hemsida för informationsspridning - muntligt presentera projektet för intresserade sammanslutningar - utarbeta en logo 	<p>Ja</p> <p><u><i>Kommentar:</i></u> <i>Hippodeon Flyinge, sedemera Hippcom idiom förenings, är en fortsättning på tankar och idéer från 2007 års projekt HIA (Horse Innovation Arena – Flyinge utveckling). HIA-projektet redogör för vilka byggstenar som kan vara nödvändiga för tillblivelsen av en "Företagsby för hästnära tjänster". (Oklart vad som hänt mellan de båda projekten. Ingen utav dem tycks heller varit inne på att samverka med Häst i Skåne?)</i></p> <p><i>Ansökan för 2008 års projekt är något otydlig avseende syfte och mål. I slutrapporten framgår dock att man vill utreda hur Hippcom kan fungera som ett nationellt koncept för utveckling av hästnäringen. Både Hippcom Flyinge och satsningen i Vara kommun (Vara Horse Arena) skulle kunna utgöra resurscentra.</i></p> <p><i>Nu, hösten 2009, finns en omfattande hemsida om hela projektet där det även framgår att en betydande del av finansieringen sker mha EU-medel.</i> www.hippcom.se</p>	<p>Slutrapport: http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001065/Slutrapport%2BHippcom%2BSweden.pdf</p> <p>Bilaga 1 http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001052/HippcomBilaga%2B1%2B%2BH%C3%A4stn%C3%A4ringen%2Bi%2BSverige_200903.pdf</p> <p>Bilaga 2 http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001053/HippcomBilaga%2B2%2BInstitutioner%2Bvid%2BSLU.pdf</p> <p>Bilaga 3 http://www.jordbruksverket.se/download/18.62af51191240430af4d80001054/HippcomBilaga%2B3%2B%2BF%C3%B6retagsriktningar.pdf</p> <p>Projektrapporten finns även att läsa på Hippcoms hemsida http://www.hippcom.se/kalendarium.html</p>

Vid **Institutionen för husdjurens miljö och hälsa** finns tre publikationsserier:

- * **Avhandlingar:** Här publiceras masters- och licentiatavhandlingar
- * **Rapporter:** Här publiceras olika typer av vetenskapliga rapporter från institutionen.
- * **Studentarbeten:** Här publiceras olika typer av studentarbeten, bl.a. examensarbeten, vanligtvis omfattande 7,5-30 hp. Studentarbeten ingår som en obligatorisk del i olika program och syftar till att under handledning ge den studerande träning i att självständigt och på ett vetenskapligt sätt lösa en uppgift. Arbetenas innehåll, resultat och slutsatser bör således bedömas mot denna bakgrund.

Vill du veta mer om institutionens publikationer kan du hitta det här:
www.hmh.slu.se

DISTRIBUTION:

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för veterinärmedicin och
husdjursvetenskap
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Box 234
532 23 Skara
Tel 0511-67000
E-post: hmh@slu.se
Hemsida: www.hmh.slu.se

*Swedish University of Agricultural Sciences
Faculty of Veterinary Medicine and Animal
Science
Department of Animal Environment and Health
P.O.B. 234
SE-532 23 Skara, Sweden
Phone: +46 (0)511 67000
E-mail: hmh@slu.se
Homepage: www.hmh.slu.se*
